

คู่มือ

การเรียนรู้การสอน

เรื่อง

การใช้รถใช้ถนน อย่างถูกต้องปลอดภัย

ระดับมัธยมศึกษา

โครงการรณรงค์เสริมสร้างวินัยจราจรเพื่อความปลอดภัยสำหรับเด็กและเยาวชน
ของกระทรวงศึกษาธิการ

Traffic Safety Education for Children and Youth Program
by Ministry of Education

คู่มือ

การเรียนรู้การสอน

เรื่อง

การใช้รถใช้ถนน

อย่างถูกต้องปลอดภัย

ระดับมัธยมศึกษา

โครงการรณรงค์เสริมสร้างวินัยจราจรเพื่อความปลอดภัยสำหรับเด็กและเยาวชน
ของกระทรวงศึกษาธิการ
Traffic Safety Education for Children and Youth Program
by Ministry of Education

คู่มือการเรียนการสอน เรื่อง การใช้รถใช้ถนนอย่างถูกต้องปลอดภัย

ระดับมัธยมศึกษา

© สงวนลิขสิทธิ์ กระทรวงศึกษาธิการ

พิมพ์เผยแพร่ในสถานศึกษา ครั้งที่ 1 พ.ศ. 2546

จำนวน 15,000 เล่ม

ISBN 974-269-4052

ข้อมูลบรรณานุกรมของหอสมุดแห่งชาติ

สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, กระทรวงศึกษาธิการ.

คู่มือการเรียนการสอน เรื่อง การใช้รถใช้ถนนอย่างถูกต้องปลอดภัย
ระดับมัธยมศึกษา.- กรุงเทพฯ : สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ,
2546. 113 หน้า.

1. จราจร   2. ความปลอดภัยในท้องถนน

I ชื่อเรื่อง

363.125

ISBN 974-269-4052

ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ
เรื่อง อนุญาตให้ใช้หนังสือในโรงเรียน

ด้วยสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการได้จัดทำคู่มือการเรียนการสอน เรื่อง การใช้รถใช้ถนนอย่างถูกต้องปลอดภัย ระดับมัธยมศึกษา ขึ้น เพื่อใช้ประกอบการเรียนการสอน ระดับมัธยมศึกษาศึกษา และรณรงค์เสริมสร้างวินัยจราจรเด็กและเยาวชน กระทรวงศึกษาธิการได้พิจารณาแล้วอนุญาตให้ใช้หนังสือในโรงเรียนได้

ประกาศ ณ วันที่ 26 มีนาคม พ.ศ. 2546

(นายอรุณ จันทวานิช)

รองปลัดกระทรวง ปฏิบัติราชการแทน

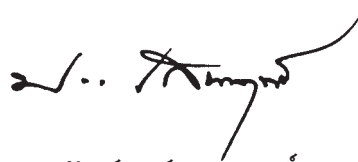
ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

คำนำ

การเกิดอุบัติเหตุจากการจราจร เป็นปัญหาเร่งด่วนที่จำเป็นต้องได้รับการป้องกันและแก้ไข เพราะเป็นสาเหตุที่ทำให้คนไทยเสียชีวิตเป็นอันดับสองรองจากโรคหัวใจ กระทรวงศึกษาธิการ ได้ตระหนักในปัญหาดังกล่าวมาโดยตลอด และเห็นว่าการให้ความรู้ความเข้าใจ การปลูกฝัง คุณธรรมจริยธรรม ตลอดจนการฝึกทักษะด้านการจราจรที่ถูกต้องจะช่วยป้องกันและลดปัญหา ดังกล่าวได้ จึงได้กำหนดให้นักเรียนได้เรียนรู้เรื่องการป้องกันอุบัติเหตุจากการเดินทางหรือ การจราจรทุกระดับชั้น และได้ดำเนินโครงการเสริมสร้างวินัยจราจรเด็กและเยาวชน มาตั้งแต่ พ.ศ. 2536 จนถึงปัจจุบัน ในปี พ.ศ. 2543-2546 ได้จัดจ้างที่ปรึกษาจากประเทศออสเตรเลีย ซึ่งมีความเชี่ยวชาญด้านความปลอดภัยบนท้องถนนมาจัดทำและพัฒนาสื่อการเรียนการสอน เรื่องการใช้รถใช้ถนนอย่างถูกต้องปลอดภัย ทั้งในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา เพื่อ เผยแพร่ในสถานศึกษา

หนังสือคู่มือการเรียนการสอน เรื่องการใช้รถใช้ถนนอย่างถูกต้องปลอดภัย ระดับมัธยมศึกษา เป็นส่วนหนึ่งของสื่อการเรียนการสอนตามโครงการดังกล่าว ซึ่งจัดทำสำหรับชั้นประถมศึกษา ปีที่ 1-6 จำนวน 6 เล่ม และระดับมัธยมศึกษา จำนวน 1 เล่ม โดยมุ่งหวังจะให้ครูและนักเรียน ใช้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้การใช้รถใช้ถนนอย่างถูกต้องปลอดภัย และสามารถนำไปใช้ ในชีวิตประจำวันได้

กรมวิชาการหวังว่า หนังสือเล่มนี้จะอำนวยประโยชน์แก่ครูและนักเรียนในการเรียนรู้ เรื่องการใช้รถใช้ถนนอย่างถูกต้องปลอดภัยได้เป็นอย่างดี กรมวิชาการขอขอบคุณผู้มีส่วน เกี่ยวข้องไว้ ณ ที่นี้

(นายประพัฒน์พงษ์ เสนาฤทธิ์)

อธิบดีกรมวิชาการ

21 มีนาคม 2546

บทนำ

สืบเนื่องจาก กระทรวงศึกษาธิการได้ดำเนินกิจกรรมโครงการรณรงค์เสริมสร้างวินัยจราจรเด็กและเยาวชนของกระทรวงศึกษาธิการ มาตั้งแต่ปีพุทธศักราช 2536 และในปีพุทธศักราช 2543-2544 รัฐบาลโดยกระทรวงคมนาคมได้จัดสรรเงินกู้จากธนาคารพัฒนาเอเชีย (Asian Development Bank) ให้กระทรวงศึกษาธิการได้จัดจ้างที่ปรึกษาเพื่อพิจารณาแผนงาน/โครงการสื่อการเรียนการสอนและบุคลากรของโครงการให้มีความเป็นมาตรฐานสากลเทียบเท่านานาชาติอารยประเทศมากขึ้น กระทรวงศึกษาธิการจึงได้จัดจ้างที่ปรึกษาจากประเทศออสเตรเลีย ซึ่งมีความเชี่ยวชาญด้านความปลอดภัยบนท้องถนน คือบริษัท ARRB Transport Research Ltd. ซึ่งเป็นหน่วยงานภายใต้การดูแลของรัฐบาลออสเตรเลีย โดยมี Mr. Robert Klein เป็นหัวหน้าคณะที่ปรึกษาโครงการ จากการพัฒนาโครงการใช้ระยะเวลาทั้งหมด 10 เดือนนั้น คณะที่ปรึกษาได้ดำเนินการศึกษาวิจัย ออกแบบ ทดลอง และจัดทำสื่อการเรียนการสอน การใช้รถใช้ถนนอย่างถูกต้องและปลอดภัยให้เด็กและเยาวชน ในระดับประถมศึกษา จำนวน 6 เล่ม ระดับมัธยมศึกษา จำนวน 1 เล่ม แผ่นภาพประกอบการใช้คู่มือและคู่มือแนะนำการจัดกิจกรรมเสริม เป็นต้น นอกจากนี้ยังได้มีการฝึกอบรมและพัฒนาบุคลากรต้นแบบที่เป็นเจ้าหน้าที่ ครู/อาจารย์ที่เกี่ยวข้องกับโครงการ

ทั้งนี้กระทรวงศึกษาธิการเห็นว่าคู่มือการเรียนการสอนนี้ จะเป็นประโยชน์กับเด็กและเยาวชน สถานศึกษา และกลุ่มเป้าหมายที่เกี่ยวข้องจึงได้เสนอให้กรมวิชาการนำไปใช้ประกอบหลักสูตรการเรียนการสอนด้านความปลอดภัยตามความเหมาะสมต่อไป

กระทรวงศึกษาธิการ

คำปรารภ

จากคณะที่ปรึกษา

คณะกรรมการศึกษาวิจัยทางถนนและการจราจรขนส่งประเทศออสเตรเลีย (บริษัท ARR Research Ltd.) และคณะที่ปรึกษาประเทศไทยรวมถึงทีมงานทุกคนขอขอบคุณสำหรับความร่วมมือและความช่วยเหลือที่ได้รับจากบุคคลและหน่วยงานต่างๆ ผู้ซึ่งให้ความอนุเคราะห์จนโครงการประสบความสำเร็จด้วยดีในระหว่างที่มีการดำเนินโครงการ ทางที่ปรึกษาได้ทดลองใช้แบบจำลองการเรียนการสอน เรื่องการใช้รถใช้ถนนอย่างถูกต้องปลอดภัย สื่อการเรียนการสอน สื่อการจัดฝึกอบรมและประเมินความพร้อมเพื่อนำไปใช้ในระบบการศึกษาไทยต่อไป สื่อการเรียนการสอนต่างๆ สามารถนำไปใช้ในการพัฒนาความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมของนักเรียนให้เป็นผู้ใช้รถใช้ถนนที่ปลอดภัยมากยิ่งขึ้นเพื่อช่วยแก้ปัญหาอัตราการเสียชีวิตของนักเรียนจากอุบัติเหตุทางถนนที่เพิ่มขึ้น

มีสถานศึกษาที่เข้าร่วมโครงการทั้งสิ้น 114 แห่งจากจังหวัดน่าน 16 จังหวัดซึ่งชี้ให้เห็นว่าระบบการศึกษาของไทยประกอบด้วยความร่วมมือกันของผู้ปกครอง หน่วยงานรัฐบาลและเอกชนที่เกี่ยวข้องจะสามารถพัฒนาโปรแกรมการเรียนการสอนด้านการใช้รถใช้ถนนอย่างถูกต้องปลอดภัยที่ดีและเหมาะสม ซึ่งจะช่วยให้อัตราการเสียชีวิตบนท้องถนนลดลง

การดำเนินงานตลอดระยะเวลา 10 เดือนที่ผ่านมาของคณะที่ปรึกษาได้รับความร่วมมือเป็นอันดีจากทุกหน่วยงานดังนี้

- ◆ สถานศึกษานำร่องทั้งระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาและอาชีวศึกษาจำนวนทั้งสิ้น 114 แห่งใน 16 จังหวัดน่าน และกรุงเทพมหานคร
- ◆ สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดทั้ง 16 จังหวัด และส่วนกลางกรุงเทพมหานคร
- ◆ หัวหน้ากลุ่มงานกีฬาพลานามัยและกิจการพิเศษของจังหวัดน่านทั้ง 16 จังหวัด
- ◆ สารวัตรจราจร และคณะเจ้าหน้าที่ตำรวจจราจรทั้ง 16 จังหวัดน่าน และสถานีตำรวจนครบาลที่สถานศึกษาตั้งอยู่ของกรุงเทพมหานคร
- ◆ กระทรวงคมนาคม และโครงการ SweRoad
- ◆ กรมการขนส่งทางบก
- ◆ กรมทางหลวง
- ◆ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ
- ◆ กระทรวงสาธารณสุข
- ◆ โรงพยาบาลศูนย์ขอนแก่น
- ◆ กระทรวงการคลัง
- ◆ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ◆ คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- ◆ ธนาคารเพื่อการพัฒนาแห่งเอเชีย (Asian Development Bank-ADB)
- ◆ คณะกรรมการอำนวยการและคณะทำงานโครงการรณรงค์เสริมสร้างวินัยจราจรเด็กและเยาวชนของกระทรวงศึกษาธิการทุกท่าน
- ◆ ภาคีรัฐและภาคเอกชนอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

ที่สำคัญอย่างยิ่งข้าพเจ้าขอขอบคุณผู้บริหารระดับสูงของกระทรวงศึกษาธิการที่ให้ความอนุเคราะห์ ดูแล และให้คำแนะนำในเรื่องต่างๆ ตลอดระยะเวลาที่ดำเนินโครงการคือ

- ◆ ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (ดร.พนม พงษ์ไพบูลย์)
- ◆ อธิบดีกรมวิชาการ (ดร.ประพัฒน์พงศ์ เสนาฤทธิ์)
- ◆ ผู้ช่วยปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (นายบุญรัตน์ วงศ์ใหญ่)

ท้ายที่สุดนี้ขอขอบคุณฝ่ายเลขานุการคณะทำงานโครงการฯ สำนักงานกิจการพิเศษ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งนำคณะโดยผู้อำนวยการสำนักงานกิจการพิเศษ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ และข้าพเจ้า ขอขอบคุณเป็นพิเศษสำหรับความร่วมมือในการประสานงานอย่างดียิ่งทั้งทางด้านการบริหารและด้านวิชาการ ของเจ้าหน้าที่ที่เป็นเลขานุการคณะทำงานโครงการฯ คือ นางสาวอภิญา บุญจติตย์ และนางสาวพุทธรักษา เรืองอาจ

การให้การศึกษาด้านการใช้รถใช้ถนนอย่างถูกต้องปลอดภัยถือได้ว่าเป็นการแก้ไขปัญหาในระยะยาว ซึ่งโครงการนี้ได้วางรากฐานที่มั่นคงในการดำเนินงานในอนาคตเพื่อเพิ่มความปลอดภัยและการมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นของเด็กและเยาวชนไทยจากการป้องกันและลดอุบัติเหตุบนท้องถนน

Robert Klein

The Consultant Team Leader

สารบัญ

หน้า

คำนำ

บทนำ

คำปรารภ

สารบัญ

แบบจำลองการเรียนการสอนเรื่องการใช้รถใช้ถนนอย่างถูกต้องปลอดภัย 1

คำชี้แจงการใช้คู่มือการเรียนการสอนระดับมัธยมศึกษา 5

ขอข่ายเนื้อหาและลำดับบทเรียนระดับมัธยมศึกษา 8

บทที่ 1 การขับขี่รถจักรยานยนต์เป็นสิทธิหรือหน้าที่ 15

บทที่ 2 การชนหรืออุบัติเหตุ 20

บทที่ 3 ประเภทของการชน 27

บทที่ 4 การเสี่ยงคืออะไร 31

บทที่ 5 ความสูญเสียทางเศรษฐกิจและสังคมที่เกิดจากการชน 37

บทที่ 6 คุณพร้อมสำหรับการขับขี่รถจักรยานยนต์หรือยัง 41

บทที่ 7 การตัดสินใจกับการขับขี่ 45

บทที่ 8 การวางแผนเพื่อการขับขี่อย่างปลอดภัย 49

บทที่ 9 จุดอับสายตาและการกวาดสายตามองโดยรอบ 56

บทที่ 10 การรักษาระยะห่างเพื่อการขับขี่ที่ปลอดภัย 61

บทที่ 11 ท่านจะปกป้องตนเองและคนโดยสารของท่านได้อย่างไร 65

บทที่ 12 การช่วยเหลือผู้ประสบอุบัติเหตุอย่างปลอดภัย 72

บทที่ 13 ระบบขนส่งสาธารณะกับความปลอดภัยของตนเอง และผู้อื่น 76

กิจกรรมเสริม 81

ภาคผนวก

● ไปความรู้ 97

● รายนามผู้ทรงคุณวุฒิจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง 107

● รายนามคณะกรรมการอำนวยการและคณะทำงาน 108

● รายนามคณะกรรมการบริหารงาน กำกับศึกษา ดูแล ตรวจสอบ และติดตามการดำเนินงานโครงการ 111

● รายนามคณะที่ปรึกษา 113

แบบจำลองการเรียนรู้การสอน

เรื่องการใช้รถใช้ถนนอย่างถูกต้องปลอดภัย

องค์ประกอบหลัก

การเรียนรู้การสอนเรื่องการใช้รถใช้ถนนอย่างถูกต้องปลอดภัย ถือได้ว่าเป็นองค์ประกอบสำคัญของกลยุทธ์การดำเนินงานเพื่อการใช้รถใช้ถนนอย่างถูกต้องปลอดภัยทั้งในระดับประเทศและระดับสากล จากการศึกษาพบว่า การให้ความรู้แก่เด็กในเรื่องการใช้รถใช้ถนนอย่างถูกต้องปลอดภัยจะมีประสิทธิภาพสูงสุด ถ้าเริ่มต้นการเรียนรู้การสอนตั้งแต่เยาว์วัยอยู่ในบริเวณชุมชนของตนเอง เป็นสิ่งที่ปฏิบัติได้จริงภายใต้สภาพแวดล้อมของท้องถิ่น มีการบรรจุไว้ในหลักสูตรการศึกษา ให้ผู้ปกครองได้มีส่วนร่วม และมีความเหมาะสมกับพัฒนาการของเด็กในแต่ละวัย

การเดินทางของเด็กส่วนใหญ่จะเป็นการเดินทางจากบ้านไปสถานศึกษา ดังนั้น การจัดการเรียนรู้การสอนที่ดีที่สุดคือ การฝึกฝนการใช้เส้นทางที่ปลอดภัยจากบ้านไปสถานศึกษา โดยมีกิจกรรมการเรียนรู้การสอนที่มีลักษณะ ดังนี้

- ◆ เหมาะสมกับพัฒนาการของเด็กในแต่ละวัย
- ◆ บรรจุไว้ในหลักสูตรการศึกษา
- ◆ ให้พ่อแม่และผู้ปกครองได้มีส่วนร่วม
- ◆ สามารถปฏิบัติได้จริง เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันและภายในท้องถิ่น

พัฒนาการของเด็กในแต่ละวัย

เมื่อเด็กเติบโตขึ้นตามวัย เด็กควรได้รับโอกาสและประสบการณ์ที่จำเป็นเพื่อการเรียนรู้การใช้รถใช้ถนนอย่างถูกต้องปลอดภัยและมีประสิทธิภาพ ดังนั้น การให้การศึกษาเรื่องการใช้รถใช้ถนนอย่างถูกต้องปลอดภัย จึงต้องเริ่มตั้งแต่เด็กยังอยู่ในเยาว์วัยและเหมาะสมกับพัฒนาการของเด็กในวัยนั้นๆ ประสบการณ์จะช่วยให้เด็กสามารถเข้าใจได้เอง เกี่ยวกับพฤติกรรมการใช้รถใช้ถนนอย่างปลอดภัย สิ่งสำคัญที่ควรคำนึงถึงอยู่เสมอคือ การเปิดโอกาสให้เด็กได้สัมผัสประสบการณ์ เนื่องจากความสามารถของเด็กในการนำความรู้จากสถานการณ์หนึ่ง ไปใช้ในอีกสถานการณ์หนึ่งยังมีขีดจำกัด

เด็กมักจะท่องจำกฎหรือบอกประเด็นความปลอดภัยต่างๆ บนท้องถนนได้ แต่ไม่สามารถนำไปปฏิบัติได้ เด็กในช่วงอายุระหว่าง 0 ถึง 10 ปี ส่วนใหญ่ยังไม่มีทักษะและความสามารถทางกายเพียงพอที่จะใช้รถใช้ถนนได้อย่างปลอดภัยตามลำพัง การปลูกฝังพฤติกรรมที่ปลอดภัยจะต้องใช้เวลาในการพัฒนา ต้องมีการฝึกฝนอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง รวมทั้งบังคับและย้ำเตือนตลอดเวลา ตั้งแต่ระดับประถมศึกษาไปจนถึงระดับมัธยมศึกษา ซึ่งนำเสนอในลักษณะของแผนภาพเพื่อแสดงขั้นตอนการเรียนรู้ที่สำคัญเกี่ยวกับการใช้รถใช้ถนนอย่างถูกต้องปลอดภัยสำหรับเด็กในแต่ละวัย

การบรรจุไว้ในหลักสูตรการศึกษา

ควรมีการจัดการเรียนรู้การสอนเรื่องการใช้รถใช้ถนนอย่างถูกต้องปลอดภัยอย่างต่อเนื่อง และครอบคลุมทุกระดับชั้นและทุกสถานศึกษาตามระบบการศึกษาของไทย และควรเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรการศึกษาในสถานศึกษาทุกแห่ง

การตัดสินใจว่าวิธีใดดีที่สุดในการจัดการเรียนการสอน เรื่องนี้ควรเป็นหน้าที่ของสถานศึกษาแต่ละแห่งและครู/อาจารย์ในสถานศึกษานั้นๆ แต่ปัจจัยอื่นๆ เช่น ความสนใจและการฝึกอบรมของครู/อาจารย์ก็จำเป็นต้องนำมาพิจารณาประกอบการตัดสินใจด้วย การเรียนการสอนในหัวข้อนี้ไม่จำเป็นว่าจะต้องแยกสอนเป็นอีกหนึ่งรายวิชาเสมอไป แต่สามารถนำมาบูรณาการเข้ากับวิชาอื่นๆ หรือจัดเป็นกิจกรรมเสริมเข้ากับชมรม ชั่วโมงยุวกาชาด ลูกเสือ และเนตรนารี และเมื่อมีการเข้าค่ายต่างๆ อย่างไรก็ตาม การเรียนการสอนเรื่องการใช้อุปกรณ์อย่างถูกต้องปลอดภัย ควรกำหนดไว้เป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรการศึกษาที่มีการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง ไม่ใช่เป็นวิชาที่สอนเพียงครั้งเดียวแล้วหยุดไป หรือเป็นวิชาที่สอนเฉพาะช่วงเวลาใดเวลาหนึ่งเท่านั้น

การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง

ผลการวิจัยยืนยันว่า การเรียนการสอนเรื่องการใช้อุปกรณ์อย่างถูกต้องปลอดภัย จะมีประสิทธิภาพมากที่สุดเมื่อเป็นการเรียนการสอนแบบผสมผสานระหว่างบ้านและสถานศึกษา เด็กจำเป็นที่จะต้องได้รับประสบการณ์ตรงจากสภาพการจราจรที่เป็นจริงควบคู่ไปกับการเรียนการสอนในชั้นเรียนและการทำกิจกรรมที่บ้าน เพื่อให้เด็กมีความรู้ พัฒนาทักษะและเจตคติที่จำเป็นในการใช้อุปกรณ์อย่างมีประสิทธิภาพปลอดภัย

ผู้ปกครองคือตัวแปรสำคัญในการเรียนรู้ของเด็กเกี่ยวกับการใช้อุปกรณ์อย่างถูกต้องปลอดภัย ความร่วมมือของผู้ปกครองจะช่วยให้โครงการต่างๆ ประสบความสำเร็จ ทั้งนี้ด้วยการให้การสนับสนุน เป็นตัวอย่างที่ดีและมีพฤติกรรมที่ปลอดภัย เช่น การให้การดูแลอย่างใกล้ชิด สถานศึกษาควรพิจารณาจัดตั้งกลุ่มผู้ปกครองที่สามารถร่วมทำกิจกรรมที่สถานศึกษา เพื่อช่วยครู/อาจารย์นำเด็กออกฝึกภาคปฏิบัตินอกสถานที่

กิจกรรมภาคปฏิบัติในชุมชน

จากการศึกษาพบว่าบริเวณชุมชนของเด็กเป็นสถานที่ที่ดีที่สุดในการสอนเรื่องการใช้อุปกรณ์อย่างถูกต้องปลอดภัย เพราะเป็นสถานที่ที่มีสถานการณ์การใช้อุปกรณ์ที่หลากหลาย (ขึ้นอยู่กับที่ตั้งของสถานศึกษา และที่พักอาศัยของเด็ก) และเป็นທີ່ที่เด็กต้องเกี่ยวข้องกับการใช้อุปกรณ์บ่อยครั้งที่สุด และเสี่ยงอันตรายมากที่สุด ดังนั้นสภาพแวดล้อมในท้องถิ่นจึงช่วยพัฒนาทักษะ ความรู้ และพฤติกรรมในสถานการณ์จริงได้อีกด้วย

ตามปกติคนไทยโดยทั่วไปมักจะเดินทางไปมาทั้งภายในชุมชนและนอกเขตชุมชนของตนอยู่เสมอ ดังนั้นสถานศึกษาไม่ว่าจะตั้งอยู่ที่ใดควรสอนเด็กเกี่ยวกับการจราจรที่ปลอดภัยให้ครอบคลุมทุกสถานการณ์นั้นคือสถานศึกษาที่ตั้งอยู่ในพื้นที่ห่างไกลก็ควรสอนเรื่องการใช้อุปกรณ์อย่างถูกต้องปลอดภัยของเมืองใหญ่เช่นเดียวกับของท้องถิ่นด้วย

การเรียนการสอนและพฤติกรรมป้องกัน

การเรียนการสอนเรื่องการใช้อุปกรณ์อย่างถูกต้องปลอดภัย มีจุดมุ่งหมายที่จะเพิ่มความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับสภาพจราจร เพื่อที่เด็กจะเป็นผู้ใช้อุปกรณ์ที่มีประสิทธิภาพ และสามารถดูแลรับผิดชอบความปลอดภัย

ของตนเองได้ (Petit, 1996) การเรียนการสอนเรื่องการใช้รถใช้ถนนอย่างถูกต้องปลอดภัย จะเกี่ยวข้องกับ ข้อมูล ความคิด ทักษะ พฤติกรรม เจตคติ ค่านิยม และความเชื่อของบุคคลหรือกลุ่มคนที่ใช้รถใช้ถนนในการเดินทางไป-มา อย่างรับผิดชอบและปลอดภัย โดยลักษณะของกิจกรรมการเรียนการสอนจะช่วยให้เด็ก

- ◆ เพิ่มพูนความรู้เกี่ยวกับระบบการจราจรทางถนนและพฤติกรรมป้องกันเพื่อความปลอดภัย
- ◆ โน้มน้าวให้เกิดแรงกระตุ้นที่จะปฏิบัติตามอย่างปลอดภัยและเกิดเจตคติที่ดีเกี่ยวกับประเด็นความปลอดภัย ต่างๆ (หรือมีระเบียบวินัยในเรื่องความปลอดภัยมากยิ่งขึ้น)
- ◆ พัฒนาทักษะที่ช่วยให้แต่ละบุคคลสามารถปฏิบัติตามอย่างปลอดภัยเมื่อต้องใช้รถใช้ถนนได้

พฤติกรรมป้องกัน คือ กฎที่ผู้ใหญ่กำหนด สิ่งที่ได้จะต้องทำก็คือ เชื่อฟังและปฏิบัติตามโดยใช้อุปกรณ์นิรภัย ที่มีหรือทำตามกฎข้อบังคับ แบ่งออกได้เป็นมาตรการทางด้านร่างกาย เช่น ต้องสวมหมวกนิรภัยและคาดเข็มขัดนิรภัย และมาตรการทางสังคม เช่น เด็กจะต้องมีผู้ใหญ่ดูแลทุกครั้งเมื่อใช้รถใช้ถนน แม้อาจจะดูเป็นสิ่งที่ธรรมดา แต่พฤติกรรมป้องกันสามารถช่วยลดการเสียชีวิตและบาดเจ็บได้

แบบจำลองการเรียนการสอนนี้ยังมีการเรียนการสอน เรื่อง การใช้รถใช้ถนนอย่างถูกต้องปลอดภัยใน สถานศึกษา เพื่อนำไปสู่พฤติกรรมป้องกัน เช่น การสวมหมวกนิรภัยในขณะที่ขับขี่รถจักรยานยนต์และการคาดเข็มขัด นิรภัยของผู้ใช้รถ เป็นต้น

ผู้ให้การศึกษาเกี่ยวกับการใช้รถใช้ถนนอย่างถูกต้องปลอดภัย

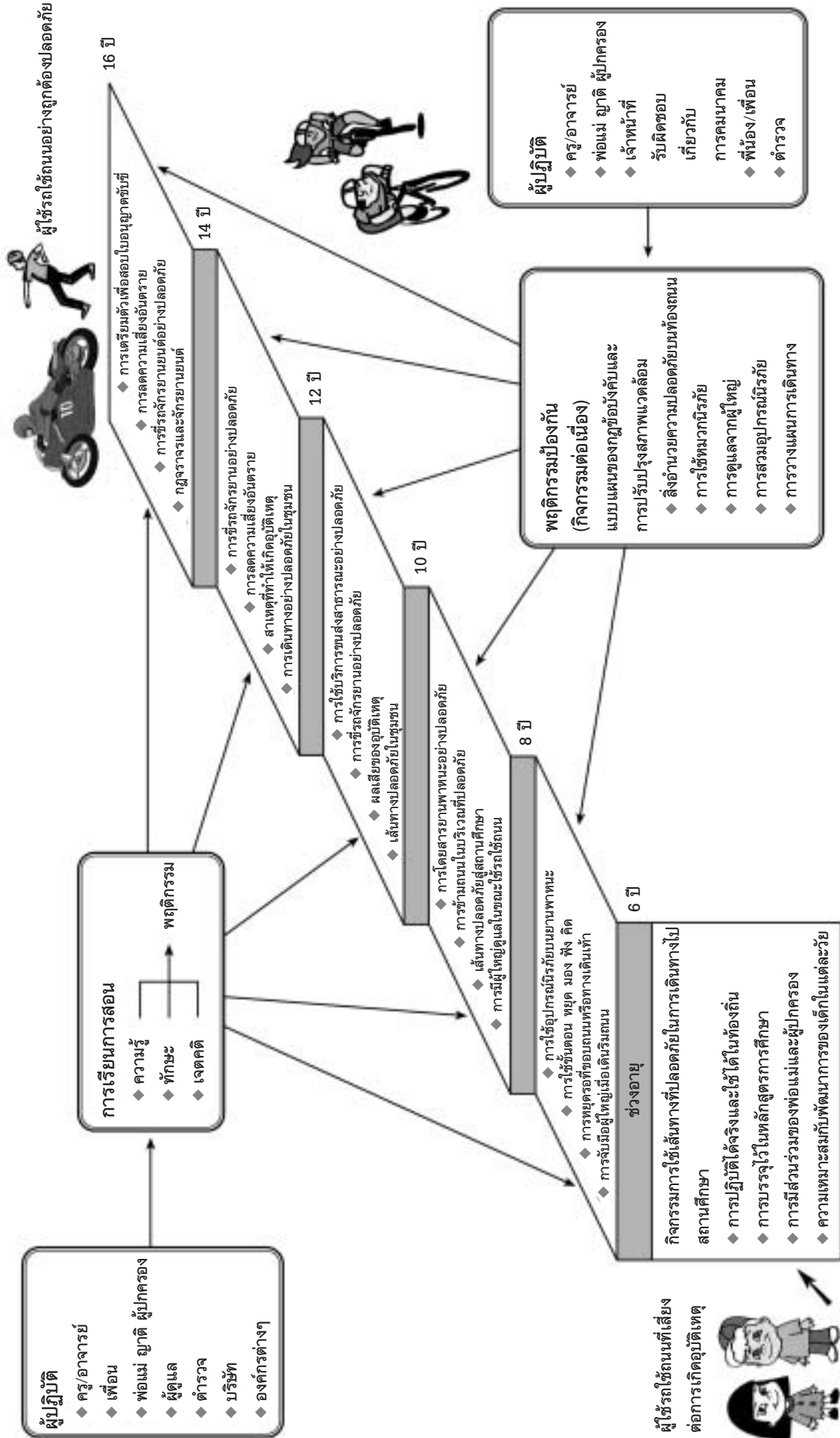
เป็นความรับผิดชอบของชุมชนที่ต้องแน่ใจว่า เด็กได้รับการคุ้มครองในขณะที่ใช้รถใช้ถนน และพวกเขาเป็น ผู้ใช้รถใช้ถนนอย่างปลอดภัยและรับผิดชอบต่อส่วนรวม การให้การศึกษาเรื่องการใช้รถใช้ถนนจะมีประสิทธิภาพสูงสุด เมื่อครู/อาจารย์สามารถทำงานร่วมกับผู้ปกครอง เจ้าหน้าที่ตำรวจ และบุคคลอื่นที่ให้ความสนใจในเรื่องนี้ เพื่อให้ ความรู้แก่เด็กไปในทิศทางเดียวกันและสอดคล้องซึ่งกันและกัน บทเรียนที่ครู/อาจารย์สอน จำเป็นต้องได้รับการ สนับสนุนจากผู้ที่เกี่ยวข้องที่มีความสนใจในความปลอดภัยและความเป็นอยู่ที่ดีของเด็ก ในแบบจำลองการเรียน การสอนเรื่องการใช้รถใช้ถนนอย่างถูกต้องปลอดภัยนี้ บุคลากรและองค์กรต่างๆ จะเป็นที่รู้จักในฐานะ “ผู้ถ่ายทอด” สถานศึกษาจึงควรเปิดโอกาสให้บุคลากรและองค์กรเหล่านั้นได้มีส่วนร่วมช่วยและสนับสนุนกิจกรรมการเรียนการสอน เท่าที่จะเป็นไปได้

เอกสารอ้างอิง

Petit, F. (1996). Children's competence as road users: The relevance of child development theory and research. Road and Traffic Authority, Road Safety and Traffic Management Directorate, Research Note RN 7/9

แผนภาพ : แบบจำลองการเรียนการสอนเรื่องการใช้รถใช้ถนนอย่างถูกต้องปลอดภัย

คำชี้แจง

การใช้คู่มือการเรียนการสอนระดับมัธยมศึกษา

ความสำคัญของคู่มือการเรียนการสอน

ในระหว่างปี พ.ศ. 2530 ถึง 2539 มีผู้เสียชีวิตจากการใช้รถใช้ถนนที่มีอายุต่ำกว่า 19 ปี จำนวนมากกว่า 6,000 คน แม้จะมีตัวเลขสถิติแสดง และมีการรณรงค์ให้ผู้คนได้รับทราบถึงปัญหาผ่านสื่อต่างๆ ควบคู่ไปกับการบังคับใช้กฎหมายก็ตาม แต่ผู้ใช้รถใช้ถนนก็ยังคงมีพฤติกรรมที่เสี่ยงอันตรายอยู่

แรงกดดันจากเพื่อนมักจะมีอิทธิพลในด้านลบต่อเยาวชนผู้ใช้รถใช้ถนน ซึ่งพวกเขาจะมีพฤติกรรมที่เสี่ยงอันตรายมากขึ้น เช่น

- ◆ โอ้อวดความสามารถต่อหน้าเพื่อนๆ ขณะใช้รถใช้ถนน
- ◆ ไม่สวมหมวกนิรภัยเมื่อขับขี่รถจักรยานยนต์
- ◆ ขับขี่ยานพาหนะด้วยความเร็วเกินกำหนด
- ◆ เสียสมาธิเมื่อขับขี่ยานพาหนะได้ง่าย
- ◆ มีผู้โดยสารมากกว่า 1 คนขณะขับขี่รถจักรยานยนต์

สาระสำคัญของคู่มือการเรียนการสอน

คู่มือการเรียนการสอนระดับมัธยมศึกษาจะเกี่ยวข้องกับ ข้อมูล ความคิด ทักษะ พฤติกรรม และเจตคติในการขับขี่รถจักรยานยนต์อย่างปลอดภัยและรับผิดชอบ ซึ่งถูกออกแบบขึ้นเพื่อช่วยพัฒนาให้เยาวชนได้ตระหนักถึงทักษะที่จำเป็นในการเป็นผู้ขับขี่รถจักรยานยนต์อย่างปลอดภัย สามารถบอกถึงสิ่งที่เป็นอันตรายจากสภาพแวดล้อมของถนน และทราบถึงผลลัพธ์จากการใช้รถใช้ถนนอย่างไม่ปลอดภัย

ขอบข่ายเนื้อหา

คู่มือการเรียนการสอนระดับมัศึกษามีขอบข่ายเนื้อหาเกี่ยวกับการใช้รถใช้ถนนอย่างปลอดภัยเพื่อเสริมสร้างความรู้ ทักษะ เจตคติ และพฤติกรรมการใช้รถใช้ถนนอย่างปลอดภัยของเยาวชน

สามารถบูรณาการเข้ากับสาระการเรียนรู้ต่างๆ ในหลักสูตรฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533 และหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 โดยมุ่งเน้นไปที่นักเรียนชั้นมัธยมศึกษา

องค์ประกอบของคู่มือการเรียนการสอน คือ

1. คู่มือประกอบการสอนซึ่งบรรจุข้อมูลสำหรับครูผู้สอน และกิจกรรมสำหรับนักเรียนไว้
2. แผ่น CD-ROM ซึ่งสามารถใช้ในการเรียนการสอนโดยลำพัง หรือจะใช้ประกอบกับคู่มือการเรียนการสอนก็ได้

การเชื่อมโยงบทเรียนกับ CD-ROM

ผู้สอนควรจะศึกษาบทเรียนที่มีในคู่มือทั้งหมดก่อนที่จะเริ่มทำการเรียนการสอน และใช้ CD-ROM ที่จัดทำขึ้นเพื่อเป็นสื่อประกอบการเรียนการสอนที่นักเรียนสามารถเสริมความรู้ และทดสอบความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับเนื้อหาในบทเรียนได้ด้วยตนเอง ซึ่งทำได้ทั้งก่อน และหลัง หรือระหว่างการสอนในห้องเรียน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับระดับความรู้และทักษะของนักเรียนแต่ละคน และวิธีการสอนของผู้สอนแต่ละท่าน

หลังจากได้ศึกษาคู่มือการเรียนการสอนแล้ว ครูผู้สอนสามารถวางแผนการสอนของตนเองให้เป็นไปอย่างต่อเนื่องและตามลำดับของบทเรียนและ CD-ROM ได้ โดยการเชื่อมโยงบทเรียนกับ CD-ROM มีรายละเอียดตามขอบข่ายเนื้อหาแต่ละลำดับของบทเรียน และในบทเรียนที่เกี่ยวข้อง

การใช้สมุดแบบฝึกหัดสำหรับนักเรียน

ครูผู้สอนควรให้นักเรียนทำงานตามที่ได้รับมอบหมายในใบงานลงในสมุดแบบฝึกหัดที่ใช้เฉพาะการเรียนการสอนตามคู่มือนี้ ซึ่งจะช่วยให้ นักเรียนสามารถพัฒนาสมุดเล่มดังกล่าวให้เป็นแหล่งข้อมูลที่มีเนื้อหาต่อเนื่องและครอบคลุมเพื่อใช้ในอนาคตได้ สมุดเล่มนี้ยังเปิดโอกาสให้นักเรียนได้เก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับความปลอดภัยในการใช้รถจักรยานยนต์ และพิจารณาไตร่ตรองข้อมูลเหล่านั้นที่อาจเป็นเนื้อหาสำคัญในการจัดการเรียนการสอนอีกด้วย

กิจกรรมเสริม

กิจกรรมเสริมเป็นกิจกรรมที่ช่วยส่งเสริมให้มีพฤติกรรมป้องกัน และมีความเกี่ยวข้องกับการดำเนินงานเฉพาะบุคคล หรือการดำเนินงานร่วมกันของชุมชน โดยมีสถานศึกษาเป็นแกนนำ ควรมีการเชื่อมโยงกิจกรรมต่างๆ กับบทเรียน เป็นการปรับพื้นฐานให้นักเรียนได้พัฒนาทักษะ และความเข้าใจเกี่ยวกับประเด็นความปลอดภัยในการใช้รถใช้ถนนต่างๆ อาจจัดกิจกรรมเหล่านี้ในช่วงกิจกรรมชุมชน การเข้าค่าย ทำเป็นกิจกรรมเดี่ยว หรือจัดเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรการศึกษา

คู่มือการเรียนการสอนเล่มนี้ ได้รวมเอากิจกรรมเสริมที่ทางสถานศึกษาสามารถดำเนินการเพื่อสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนเรื่องการใช้รถใช้ถนนอย่างถูกต้องปลอดภัย ซึ่งออกแบบขึ้นตามเนื้อหาที่กำหนดในหลักสูตรการศึกษาด้วยการส่งเสริมให้เกิดพฤติกรรมป้องกันที่ให้ผลในทันทีเมื่อใช้รถใช้ถนนภายในสถานศึกษา

การจัดกิจกรรมเสริมสามารถดำเนินการตามตารางการเรียนการสอนที่กำหนด หรือสามารถจัดเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมการเข้าค่าย กิจกรรมชุมชน หรือกิจกรรมหลังเลิกเรียน ซึ่งเปิดโอกาสให้บุคคลอื่นๆ ในชุมชนได้เข้าร่วมกิจกรรมนอกเหนือไปจากครูผู้สอนในสถานศึกษา อย่างไรก็ตามการจัดกิจกรรมเสริมไม่สามารถทดแทนหรือแทนที่การจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนได้

กิจกรรมเสริมในคู่มือการเรียนรู้การสอนระดับมัธยมศึกษา มีดังนี้

1. เสริมทักษะการขับขี่
2. การตรวจสอบสภาพหมวกนิรภัย
3. การตรวจสอบสภาพรถจักรยานยนต์
4. การรณรงค์เพื่อการขับขี่รถจักรยานยนต์อย่างปลอดภัย
5. การสนับสนุนการจัดซื้อหมวกนิรภัย
6. เส้นทางปลอดภัยสู่สถานศึกษา

ขอบข่ายเนื้อหาและลำดับบทเรียน : ระดับมัธยมศึกษา

เนื้อหาหลัก	จุดประสงค์	ลำดับของบทเรียน	บูรณาการหลักสูตรฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533	บูรณาการหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544
<p>การจัดการเรียนรู้</p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ เข้าใจถึงความสำคัญของใบอนุญาตชำระค่าเป็นข้อตกลงที่อนุญาตให้ผู้ครอบครองใบอนุญาตสามารถขายยานพาหนะได้ แต่ต้องชำระค่าธรรมเนียมและค่าธรรมเนียม ◆ ทราบว่าการได้รับใบอนุญาตขับรถและ การขายยานพาหนะเป็นหน้าที่ไม่ใช้สิทธิ ◆ เข้าใจถึงความหมายของหน้าที่ว่าเมื่อได้รับหน้าที่แล้วต้องมีความรับผิดชอบ เกี่ยวข้องกันไปด้วย 	<p>1. การขับขี่ยานยนต์</p> <p>เป็นสิทธิหรือหน้าที่</p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ แผ่นใส 1 ◆ ใบงาน 1 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ วิชาสังคมศึกษา <ul style="list-style-type: none"> - รายวิชากฎหมายที่ควรรู้ - รายวิชากฎหมายในชีวิตประจำวัน ◆ วิชาสุขศึกษา 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ กลุ่มสาระการเรียนรู้ สุขศึกษา และพลศึกษา ◆ กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม 	
<ul style="list-style-type: none"> ◆ เข้าใจสาเหตุของการชนว่ามีเกิดจากการตัดสินใจที่ผิดพลาดของผู้ขับขี่ ◆ ได้รู้ว่าการขับด้วยความระมัดระวัง จะช่วยให้สามารถหลีกเลี่ยงการชน หรือช่วยลดความรุนแรงที่เกิดจากการชนได้ 	<p>2. การชนหรืออุบัติเหตุ</p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ แผ่นใส 2 และ 3 ◆ ใบงาน 2, 3 และ 4 ◆ CD-ROM 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ วิชาสุขศึกษา 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ กลุ่มสาระการเรียนรู้ สุขศึกษา และพลศึกษา ◆ กลุ่มสาระการเรียนรู้ วิทยาศาสตร์ 	

เนื้อหาหลัก	จุดประสงค์	ลำดับของบทเรียน	บูรณาการหลักสูตรฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533	บูรณาการหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544
	<ul style="list-style-type: none"> ◆ ได้เข้าใจว่าการชนประเภทต่างๆ อาจเกิดขึ้นจากปัจจัยหลายปัจจัย ◆ ทราบว่าความผิดพลาดที่เกิดจากผู้ขับขี่ เป็นปัจจัยหลักที่ก่อให้เกิดการชน ◆ มีความตระหนักรู้ว่าผู้ขับขี่ที่รถจักรยานยนต์ที่เป็นวัยรุ่นมักเกี่ยวข้องกับกรณีอื่น เป็นผลมาจากอาการขาดประสพการณ์ 	<p>3. ประเภทของการชน</p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ ใบงาน 5 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ วิชาสุขศึกษา ◆ วิชาสังคมศึกษา 	<p>บูรณาการหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544</p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ กลุ่มสาระการเรียนรู้ สุขศึกษา และพลศึกษา ◆ กลุ่มสาระการเรียนรู้ วิทยาศาสตร์
	<ul style="list-style-type: none"> ◆ สามารถเข้าใจว่าการเสียอาจก่อให้เกิดผลลัพธ์ทั้งด้านบวกและด้านลบ ◆ รับทราบว่าผู้ขับขี่รถจักรยานยนต์ที่ยังไม่ชำนาญและคนโดยสาร มีโอกาสที่จะได้รับผลลัพธ์ในด้านลบจากการเสียเมื่อใช้รถใช้ถนน 	<p>4. การเสียคืออะไร</p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ ใบงาน 6 และ 7 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ วิชาสุขศึกษา 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ กลุ่มสาระการเรียนรู้ สุขศึกษา และพลศึกษา ◆ กลุ่มสาระการเรียนรู้ วิทยาศาสตร์ ◆ กลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาต่างประเทศ
	<ul style="list-style-type: none"> ◆ ได้รู้ถึงผลกระทบที่เกิดจากการเสียชีวิต และได้รับบาดเจ็บจากการใช้รถใช้ถนนที่มีต่อประเทศ ◆ สามารถเข้าใจว่าการสูญเสียที่เกิดขึ้นไม่สามารถประเมินค่าเป็นจำนวนเงินได้เสมอไป 	<p>5. ความสูญเสียทางเศรษฐกิจและการชนที่เกิดจากการชน</p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ ใบงาน 8 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ วิชาสุขศึกษา ◆ วิชาสังคมศึกษา 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ กลุ่มสาระการเรียนรู้ สุขศึกษา และพลศึกษา ◆ กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ◆ กลุ่มสาระการเรียนรู้ คณิตศาสตร์

เนื้อหาหลัก	จุดประสงค์	ลำดับของบทเรียน	บูรณาการหลักสูตรฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533	บูรณาการหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544
	<ul style="list-style-type: none"> ◆ สามารถเรียนรู้และเข้าใจการขับขีรถจักรยานยนต์เป็นทักษะหนึ่งที่มีความซับซ้อนมาก ◆ ได้รับรู้ว่าการขับขีรถจักรยานยนต์จำเป็นต้องอาศัยทักษะหลายอย่างในเวลาเดียวกัน 	<p>6. คู่มือพร้อมลำหับการขับขีรถจักรยานยนต์หรือยัง</p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ ใบงาน 9 และ 10 ◆ CD-ROM 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ วิชาสุขศึกษา ◆ วิชาวิทยาศาสตร์ 	<p>บูรณาการหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544</p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ กลุ่มสาระการเรียนรู้ สุขศึกษา และพลศึกษา ◆ กลุ่มสาระการเรียนรู้ วิทยาศาสตร์
	<ul style="list-style-type: none"> ◆ ได้รับรู้ว่ามิปิจัยหลายประการที่มีอิทธิพลต่อการขับขีรถและตัวผู้ขับขีรถต้องตัดสินใจเพื่อความปลอดภัยของตนเองและผู้ใช้รถใช้ถนนคนอื่น ๆ ◆ มีความเข้าใจและมีฝึนขั้นตอนการตัดสินใจเพื่อความปลอดภัยของตนเองและผู้อื่น 	<p>7. การตัดสินใจกับการขับขี</p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ ใบงาน 11 และ 12 ◆ CD-ROM 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ วิชาสังคมศึกษา ◆ วิชาสุขศึกษา 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ กลุ่มสาระการเรียนรู้ สุขศึกษา และพลศึกษา ◆ กลุ่มสาระการเรียนรู้ วิทยาศาสตร์

เนื้อหาหลัก	จุดประสงค์	ลำดับของบทเรียน	บูรณาการหลักสูตรฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533	บูรณาการหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544
	<ul style="list-style-type: none"> ◆ สามารถใช้แผนที่ในการระบุสถานที่ที่เราจะเดินทางไป ◆ พัฒนาและใช้แผนการเดินทางที่มีประสิทธิภาพในการเดินทางทั้งระยะใกล้และไกล ◆ เริ่มที่จะสามารถระบุอันตรายที่เกี่ยวข้องเนื่องกับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปและวางแผนการเดินทางให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมนั้นๆ 	<p>8. การวางแผนเพื่อการขับขี่อย่างปลอดภัย</p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ ใบงาน 13 และ 14 ◆ CD-ROM 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ วิชาสุขศึกษา ◆ วิชาวิทยาศาสตร์ 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ กลุ่มสาระการเรียนรู้ สุขศึกษา และพลศึกษา ◆ กลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาไทย ◆ กลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาต่างประเทศ ◆ กลุ่มสาระการเรียนรู้ ศิลปะ
	<ul style="list-style-type: none"> ◆ เข้าใจถึงความสำคัญของการวาดสายตาตามองสภาพแวดล้อมของถนนโดยรอบเพื่อสังเกตสิ่งที่อาจก่อให้เกิดอันตรายได้ ◆ ได้รู้ว่ายานพาหนะส่วนใหญ่มี “จุดอับสายตา” อยู่ และทราบวิธีการปฏิบัติตนอย่างปลอดภัย 	<p>9. จุดอับสายตาและการกวาดสายตา</p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ ใบงาน 15 และ 16 ◆ CD-ROM 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ วิชาสุขศึกษา ◆ วิชาวิทยาศาสตร์ 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ กลุ่มสาระการเรียนรู้ สุขศึกษา และพลศึกษา ◆ กลุ่มสาระการเรียนรู้ วิทยาศาสตร์
<p>รถจักรยานยนต์</p>	<ul style="list-style-type: none"> ◆ ฝึกฝนการกวาดสายตาตามองสภาพแวดล้อมของถนนโดยรอบเพื่อสังเกตสิ่งทีอาจก่อให้เกิดอันตราย 			

เนื้อหาหลัก	จุดประสงค์	ลำดับของบทเรียน	บูรณาการหลักสูตรฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533	บูรณาการหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544
	<ul style="list-style-type: none"> ◆ เข้าใจถึงความสำคัญของการเว้นระยะห่างจากยานพาหนะคันอื่นเพื่อความปลอดภัย ◆ เรียนรู้การพิจารณาระยะห่างระหว่างยานพาหนะอย่างเหมาะสม ◆ ได้รู้รู้ว่าจะอยู่ในสภาวะการใดก็ตาม ควรเว้นระยะห่างระหว่างยานพาหนะให้มากเข้าไว้ 	<p>10. การรักษาระยะห่างเพื่อการขับขี่ที่ปลอดภัย</p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ ไปงาน 17 ◆ CD-ROM 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ วิชาวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ ◆ วิชาสังคมศึกษา ◆ วิชาสุขศึกษา 	<p>บูรณาการหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544</p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ กลุ่มสาระการเรียนรู้ สุขศึกษา และพลศึกษา ◆ กลุ่มสาระการเรียนรู้ คณิตศาสตร์
	<ul style="list-style-type: none"> ◆ เข้าใจถึงความสำคัญของการสวมหมวกนิรภัย การสวมรองเท้าที่กระชับ การสวมแว่นตากันลม และการสวมเสื้อผ้าสีสว่างทุกครั้งที่ยับยี่รถจักรยานยนต์ ◆ เพิ่มพูนความรู้ความเข้าใจของตนเองเกี่ยวกับกฎหมายว่าด้วยการสวมหมวกนิรภัย ◆ เข้าใจการทำงานของหมวกนิรภัยเมื่อเกิดการกระแทกอย่างรุนแรงขึ้น 	<p>11. ท่านจะปกป้องตนเองและคนโดยสารของท่านได้อย่างไร</p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ ไปงาน 18 ◆ CD-ROM 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ วิชาสุขศึกษา ◆ วิชาวิทยาศาสตร์ 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ กลุ่มสาระการเรียนรู้ สุขศึกษา และพลศึกษา

เนื้อหาหลัก	จุดประสงค์	ลำดับของบทเรียน	บูรณาการ หลักสูตรฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533	บูรณาการ หลักสูตรการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544
	<ul style="list-style-type: none"> ◆ เรียนรู้เกี่ยวกับเหตุผลที่บุคคลทั่วไปมักจะใช้อำนาจในการไม่สวมหมวกนิรภัย เช่น การสวมรองเท้ายุ้มส้น แวนกันลม และเสื้อคลุมสีสว่าง เป็นต้น 			
	<ul style="list-style-type: none"> ◆ ทราบขั้นตอนการปฏิบัติตนหลังจากที่มีการชนเกิดขึ้นจากการใช้รถใช้ถนน ◆ เข้าใจถึงผลกระทบของการไม่ปฏิบัติตามขั้นตอนที่ถูกต้องหลังจากที่มีการชนเกิดขึ้น 	12. การช่วยเหลือผู้ประสบเหตุอย่างปลอดภัย <ul style="list-style-type: none"> ◆ ไปงาน 19 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ วิชาสุศึกษา 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ กลุ่มสาระการเรียนรู้ สุขศึกษา และพลศึกษา ◆ กลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาไทย ◆ กลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาต่างประเทศ ◆ กลุ่มสาระการเรียนรู้ ศิลปะ
	<ul style="list-style-type: none"> ◆ ระบบขนส่งสาธารณะที่ตนเองใช้บริการได้ ◆ เพิ่มความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับอันตรายที่เกิดจากพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมเมื่อใช้บริการหรือเกี่ยวข้องกับระบบขนส่งสาธารณะ ◆ สำรวจวิธีการที่จะช่วยลดความเสียหายที่อาจเกิดขึ้น 	13. ระบบขนส่งสาธารณะกับความปลอดภัยของตนเองและผู้อื่น <ul style="list-style-type: none"> ◆ ไปงาน 20 และ 21 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ วิชาสุศึกษา 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ กลุ่มสาระการเรียนรู้ สุขศึกษา และพลศึกษา

เนื้อหาหลัก	จุดประสงค์	ลำดับของบทเรียน	บูรณาการหลักสูตรฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533	บูรณาการหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544
	<p>กิจกรรมเสริมในสถานศึกษา</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. เสริมทักษะการขับขี่ 2. การตรวจสอบสภาพหมวกนิรภัย 3. การตรวจสอบสภาพรถจักรยานยนต์ 4. การรณรงค์เพื่อการขับขี่รถจักรยานยนต์อย่างปลอดภัย 5. การสนับสนุนการจัดซื้อหมวกนิรภัย 6. เส้นทางปลอดภัยสู่สถานศึกษา 			

บทที่ 1 :

การขับขี่รถจักรยานยนต์เป็นสิทธิหรือหน้าที่

จุดประสงค์การเรียนรู้

- ◆ เข้าใจถึงความสำคัญของใบอนุญาตขับรถว่าเป็นข้อตกลงที่อนุญาตให้ผู้ครอบครองใบอนุญาตสามารถขับขี่ยานพาหนะได้แต่ต้องขับขี่อย่างปลอดภัยและเคารพกฎหมาย
- ◆ ทราบว่าการได้รับใบอนุญาตขับรถ และการขับขี่ยานพาหนะเป็นหน้าที่ไม่ใช่สิทธิ
- ◆ เข้าใจถึงความหมายของหน้าที่ว่าเมื่อได้รับหน้าที่แล้วต้องมีความรับผิดชอบเกี่ยวข้องกันไปด้วย

เวลาที่ใช้

1 คาบ (คาบละ 50 นาที)

สื่อการสอน

แผ่นใส 1 ใบงาน 1 สมุดแบบฝึกหัด

ข้อมูลสำหรับผู้สอน

เมื่อกรมการขนส่งทางบกออกใบอนุญาตขับรถให้แก่ผู้ขับขี่รถจักรยานยนต์หมายความว่าบุคคลที่ได้รับใบอนุญาตขับรถจะต้องเป็นบุคคลที่มีวุฒิภาวะ มีทักษะในการขับขี่ และสามารถขับขี่ได้อย่างปลอดภัยทั้งต่อตนเอง และผู้อื่น ซึ่งการออกใบอนุญาตขับรถไม่มีการแยกประเภทระหว่างผู้ขับขี่ที่มีประสบการณ์และผู้ขับขี่ที่เพิ่งเริ่มหัดเป็น ที่คาดหมายว่าผู้ที่ได้รับใบอนุญาตขับรถทุกคนจะต้องสามารถขับขี่ได้อย่างปลอดภัยและมีความรับผิดชอบ ผู้ขับขี่ที่ทำให้เกิดอันตรายแก่ผู้ใช้รถใช้ถนนคนอื่น ๆ คนเดินเท้า หรือทรัพย์สินต่างๆ ไม่สามารถนำเหตุผล เรื่องอายุหรือการขาดประสบการณ์ของตนมาเป็นข้ออ้าง หรือข้อแก้ตัวได้ ผู้ใช้รถใช้ถนนทุกคนมีสิทธิที่จะได้รับความปลอดภัย

เมื่อผู้ขับขี่ทำการขอรับใบอนุญาตขับรถ หมายความว่า ผู้ขับขี่ได้ตกลงที่จะเป็นผู้ที่ขับขี่อย่างปลอดภัย และมีความรับผิดชอบเพื่อปกป้องคนโดยสาร ผู้ใช้รถใช้ถนนคนอื่น ๆ รวมทั้งทรัพย์สินต่างๆ ด้วย

ผู้ที่ได้รับใบอนุญาตขับรถจะต้องเคารพกฎหมาย และหลีกเลี่ยงการขัดแย้งที่อาจมีในระบบการขนส่ง

ทัศนคติที่มีต่อการขับขี่จะส่งผลต่อความเต็มใจที่จะเรียนรู้เกี่ยวกับการขับขี่ และการมีพฤติกรรมที่ปลอดภัย ผู้ขับขี่บางคนมีความเข้าใจที่ไม่ถูกต้องระหว่างการเรียกร้องความสนใจจากผู้อื่นหรือการโอ้อวด กับการแสดงออกถึงความเป็นผู้ขับขี่ที่ชำนาญของตนซึ่งถือว่าเป็นผู้ขับขี่ที่ได้ฝ่าฝืนข้อตกลงในการขับขี่อย่างปลอดภัยและเคารพกฎหมาย

กฎจราจรสำคัญที่จะช่วยให้สามารถขับขี่ได้อย่างปลอดภัย คือ ความสามารถในการจัดการด้านความสัมพันธ์กับผู้อื่น ในบางครั้งผู้ขับขี่อาจได้รับการช่วยเหลือ หรือ ชักชวนจากบุคคลอื่น ให้ทำในสิ่งที่ไม่ต้องการทำ เช่น การช่วยเหลือผู้ขับขี่ด้วยความเร็วสูง เป็นต้น ผู้ขับขี่ทุกคนมีความรับผิดชอบในการอดทนต่อการช่วยเหลือต่างๆ และให้ความสำคัญต่อความปลอดภัยของตนเองและผู้อื่นเป็นอันดับแรก

การได้รับใบอนุญาตขับขี่ และการขับขี่ยานพาหนะ ไม่ใช่การได้รับมอบสิทธิ แต่เป็นการรับมอบหน้าที่ที่บุคคลดังกล่าว ต้องรับผิดชอบต่อความปลอดภัยของตนเองและผู้อื่นเมื่อเดินทาง

คำจำกัดความ

สิทธิ	หมายถึง	การมีอำนาจอันชอบธรรมหรือมีกรรมสิทธิ์ในบางสิ่งบางอย่าง
หน้าที่	หมายถึง	กิจที่ควรทำ หรือกิจที่จะต้องทำ
ความรับผิดชอบ	หมายถึง	การยอมตามผลที่ดีหรือไม่ดีในกิจการที่ได้กระทำไป

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

1. พูดคุยกับนักเรียนเกี่ยวกับคำว่า **สิทธิ หน้าที่ และความรับผิดชอบ** โดยให้นักเรียนยกตัวอย่างที่เกี่ยวข้องกับคำเหล่านั้นที่ประยุกต์เข้ากับตนเองภายในสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา
2. ครูผู้สอนเขียนสรุปความหมายของคำทั้งสามที่นักเรียนทุกคนในชั้นเข้าใจร่วมกันลงบนกระดานดำ
3. ให้นักเรียนตอบคำถามใน **ใบงาน 1 ตอนที่ 1 ข้อ 1, 2 และ 3** ลงในสมุดแบบฝึกหัด
4. จาก **ใบงาน 1** ถ้ามีนักเรียนตอบว่า **“การได้รับใบอนุญาตขับรถและการขับขี่ยานพาหนะเป็นสิทธิ”** ให้นักเรียนอธิบายถึงเหตุผลที่ทำให้นักเรียนเชื่อว่าทั้งสองสิ่ง คือ สิทธิ
5. ให้นักเรียนทำ **ใบงาน 1 ตอนที่ 1 ข้อ 4** ให้เสร็จ แล้วอภิปรายเกี่ยวกับคำจำกัดความและตัวอย่างที่นักเรียนยกมาประกอบ
6. ใช้ **แผ่นใส 1** พร้อมกับตัวอย่างที่มี ให้นักเรียนยกตัวอย่างเพิ่มเติมเกี่ยวกับความรับผิดชอบของผู้ขับขี่และผลลัพธ์ที่อาจเกิดขึ้นจากการเป็นผู้ขับขี่ที่ขาดความรับผิดชอบ เขียนข้อคิดเห็นของนักเรียนลงบน **แผ่นใส 1**

ตัวอย่าง
ความรับผิดชอบของผู้ขับขี่

- มีความเต็มใจที่จะเรียนรู้และฝึกฝนการขับขี่อย่างปลอดภัย เช่น ไม่ขับขี่ด้วยความเร็วเกินกำหนด เป็นต้น
- มีใบอนุญาตขับรถ
- เคารพกฎหมาย เช่น ไม่ดื่มสุราเมื่อขับขี่ยานพาหนะ เป็นต้น
- หลีกเลี่ยงข้อขัดแย้งต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้น
- ปกป้องคุ้มครองคนโดยสาร คนเดินเท้า และทรัพย์สินต่างๆ
- ตรวจสอบสภาพความพร้อมของยานพาหนะ
- เตรียมตัวให้พร้อมก่อนขับขี่ยานพาหนะทุกครั้ง

ตัวอย่าง
ผลลัพธ์ที่อาจเกิดขึ้นจากการ
เป็นผู้ขับขี่ที่ขาดความรับผิดชอบ

- ถูกยึดใบอนุญาตขับรถ
- อาจถูกยึดรถจักรยานยนต์
- ทำให้ตนเองและผู้อื่นได้รับบาดเจ็บ อาจถึงขั้นพิการหรือเสียชีวิต
- อาจเสียค่าปรับ เป็นเงินจำนวนมาก
- มีประวัติการทำผิดกฎหมาย
- ถูกจำคุก

7. ให้นักเรียนทำ ใบงาน 1 ตอนที่ 2 โดยแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นกับเพื่อนนักเรียน แล้วให้นักเรียนเขียนคำตอบลงในสมุดแบบฝึกหัด

แผ่นใส 1

การขับขี่รถจักรยานยนต์เป็นสิทธิหรือหน้าที่

ความรับผิดชอบของผู้ขับขี่

ตัวอย่าง

- ◆ มีความเต็มใจที่จะเรียนรู้และฝึกฝนการขับขี่อย่างปลอดภัย
- ◆
- ◆
- ◆
- ◆
- ◆

ผลลัพธ์ที่อาจเกิดขึ้นจากการเป็นผู้ขับขี่ที่ขาดความรับผิดชอบ

ตัวอย่าง

- ◆ ถูกยึดใบอนุญาตขับขี่รถ
- ◆
- ◆
- ◆
- ◆

ใบงาน 1

การขับขี่รถจักรยานยนต์เป็นสิทธิหรือหน้าที่

คำชี้แจง ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้ แล้วเขียนคำตอบลงในสมุดแบบฝึกหัด

ตอนที่ 1

1. คำจำกัดความของคำว่า “**สิทธิ**” คืออะไร ให้อธิบายตามความเข้าใจของนักเรียนเอง แล้วบอกถึงที่นักเรียนคิดว่าเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของตน
2. คำจำกัดความของคำว่า “**หน้าที่**” คืออะไร ให้อธิบายตามความเข้าใจของนักเรียนเอง แล้วบอกหน้าที่ที่นักเรียนได้รับมอบหมาย หรือหน้าที่ที่ได้มาด้วยตนเอง
3. คำจำกัดความของคำว่า “**ความรับผิดชอบ**” คืออะไร
4. ให้นักเรียนวาดตารางต่อไปนี้ลงในสมุดแบบฝึกหัด โดยเขียนหัวข้อตามตัวอย่าง ให้นักเรียนยกตัวอย่างของสิทธิและหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการใช้รถใช้ถนน พร้อมทั้งยกตัวอย่างของความรับผิดชอบที่สอดคล้องกับสิทธิและหน้าที่เหล่านั้น

สิทธิในการใช้รถใช้ถนนของตน คือ ◆ ◆ ◆	ความรับผิดชอบที่สอดคล้องกับสิทธิเหล่านั้น คือ ◆ ◆ ◆
หน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการใช้รถใช้ถนน คือ ◆ ◆ ◆	ความรับผิดชอบที่สอดคล้องกับหน้าที่เหล่านั้น คือ ◆ ◆ ◆

ตอนที่ 2

1. เพราะเหตุใดการขับขี่ยานพาหนะจึงเป็นหน้าที่ มากกว่าการเป็นสิทธิ
2. ความรับผิดชอบที่เกี่ยวข้องกับผู้ขับขี่มีอะไรบ้าง
3. ผลลัพธ์ที่อาจเกิดขึ้นหากผู้ขับขี่ที่ขาดความรับผิดชอบมีอะไรบ้าง
4. ให้นักเรียนบรรยายลักษณะของผู้ขับขี่ที่ควรถูกยึดใบอนุญาตขับรถ โดยอธิบายพฤติกรรมและทัศนคติในการใช้รถใช้ถนนของผู้ขับขี่เหล่านั้น

บทที่ 2 :

การชนหรืออุบัติเหตุ

จุดประสงค์การเรียนรู้

- ◆ เข้าใจสาเหตุของการชนว่ามักเกิดจากการตัดสินใจที่ผิดพลาดของผู้ขับขี่
- ◆ ได้รับความรู้การขับขี่ด้วยความระมัดระวังจะช่วยให้สามารถหลีกเลี่ยงการชนหรือช่วยลดความรุนแรงที่เกิดจากการชนได้

เวลาที่ใช้

2 คาบ (คาบละ 50 นาที)

สื่อการสอน

แผ่นใส 2 และ 3 ใบงาน 2, 3 และ 4 สมุดแบบฝึกหัด CD-ROM

ข้อมูลสำหรับครูผู้สอน

อุบัติเหตุหมายถึง สิ่งที่เกิดขึ้นโดยที่เราไม่ได้คาดคิด แต่การชนเกิดขึ้นเพราะมีสาเหตุ ซึ่งมีหลายสาเหตุที่เราสามารถกำจัดไปได้ เช่น สามารถแก้ไขทางวิศวกรรมยานยนต์เพื่อให้เกิดความปลอดภัย การออกแบบถนนให้มีความปลอดภัยมากขึ้น และการรณรงค์ผ่านสื่อต่างๆ เพื่อให้ความรู้แก่ประชาชน เพื่อให้เป็นผู้ขับขี่ที่ปลอดภัย

การชนเกิดขึ้นจากหลายสาเหตุ สาเหตุหนึ่งที่สำคัญที่สุดคือ เกิดจากความผิดพลาดของผู้ขับขี่ ความผิดพลาดที่พบบ่อย ได้แก่ การฝ่าฝืนกฎหมายต่างๆ การขับขี่ที่ไม่ปรับให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมในขณะนั้น และการขับขี่รถจักรยานยนต์ที่มีสภาพไม่สมบูรณ์ ส่วนความผิดพลาดของผู้ขับขี่ที่ทำให้เกิดความเสียหายอย่างรุนแรง ได้แก่ การขาดสมาธิระหว่างการขับขี่อันเนื่องมาจากคนโดยสารหรือผู้ขับขี่คนอื่นๆ การใช้ยาหรือสารเสพติดที่มีผลกระทบต่อสติและสติปัญญาและความสามารถในการขับขี่ ความอ่อนล้าจากการขับขี่ การประเมินความสามารถในการขับขี่ของตนสูงเกินความเป็นจริง การขับขี่รถจักรยานยนต์ตามหลังรถคันหน้าในระยะกระชั้นชิดเกินไป การขับขี่ด้วยความเร็วสูงเกินไป การขาดความสามารถในการคาดการณ์สิ่งที่ผู้ขับขี่คนอื่นจะทำการเข้าใจสภาพแวดล้อมของถนนผิด การไม่เผื่อความผิดพลาดที่เกิดจากตนเองและผู้อื่น และคิดว่าผู้ขับขี่คนอื่น ๆ จะมีพฤติกรรมที่สามารถคาดการณ์ได้อย่างแม่นยำ

การขับขี่รถจักรยานยนต์ถือเป็นสิ่งที่มีอันตรายสูง และมีกลุ่มคนในบางช่วงอายุที่มีอัตราเสี่ยงต่ออันตรายสูงกว่ากลุ่มอื่น จากข้อมูลของโรงพยาบาลศูนย์ขอนแก่น พบว่าในปี พ.ศ. 2542 เด็กในช่วงอายุ 15-18 ปี เป็นกลุ่มที่ได้รับบาดเจ็บจากอุบัติเหตุทางถนนมากกว่าเด็กในวัยอื่นๆ โดยมีจำนวนทั้งสิ้น 835 คน

กลุ่มวัยรุ่นเป็นกลุ่มที่มีความเสี่ยงต่อการได้รับบาดเจ็บหรือเสียชีวิตเนื่องมาจากการใช้รถใช้ถนนสูง เพราะเป็นวัยที่มีประสบการณ์ในการขับขี่น้อย และเป็นวัยที่ชอบเสี่ยงต่ออันตราย เช่น ขับขี่ด้วยความเร็วเกินกำหนด ชอบใช้อั้ววดความสามารถ และไม่ใช้อุปกรณ์นิรภัยที่มีอยู่ เป็นต้น นอกจากนี้ยังได้รับแรงกดดันจากเพื่อนได้ง่าย การใช้ยาหรือสารเสพติดหรือการดื่มสุราและของมีเมาเมื่อขับขี่

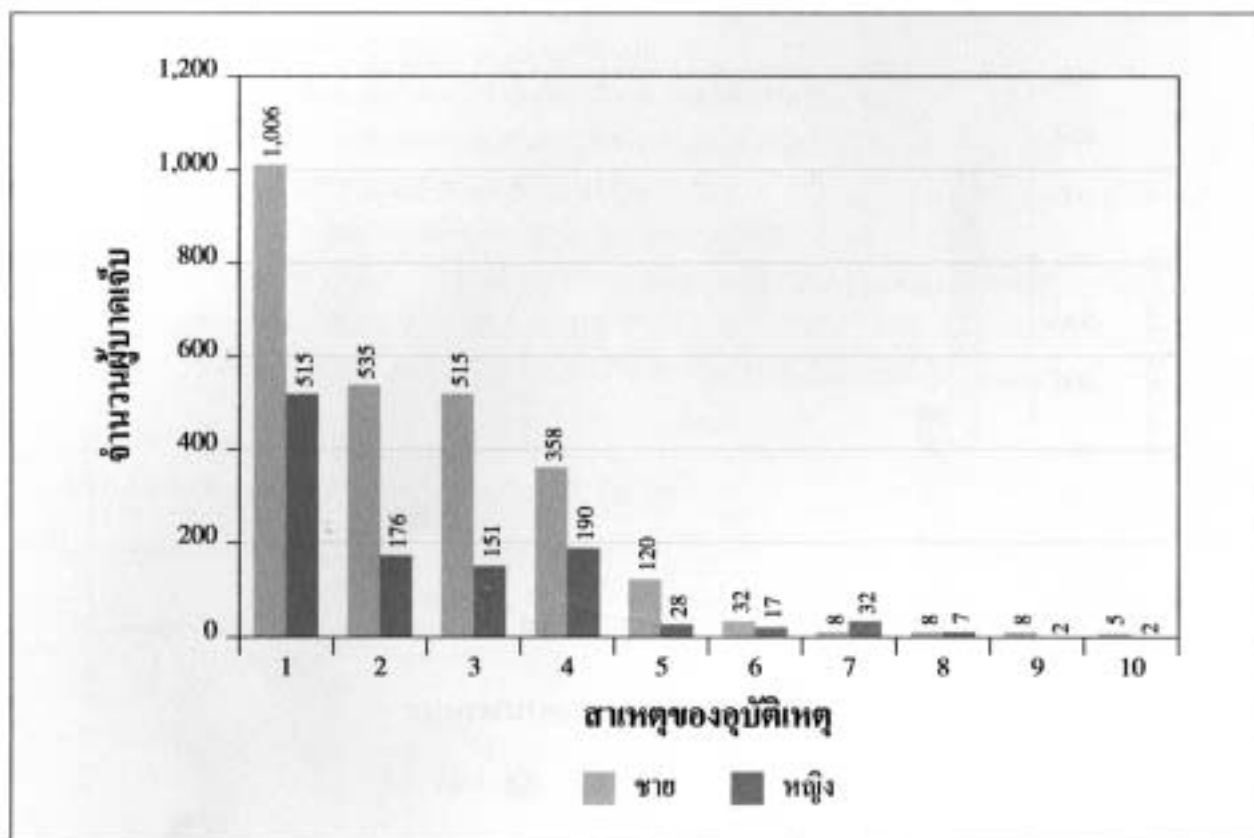
ครูผู้สอนควรเน้นให้นักเรียนทราบว่า การชนเกิดจากหลายสาเหตุและสาเหตุเหล่านั้นสามารถป้องกันได้ ซึ่งให้นักเรียนเห็นว่าเราสามารถหลีกเลี่ยงการชนหรือลดความรุนแรงของอาการบาดเจ็บและความเสียหายที่เกิดขึ้นจากการชนได้ ถ้าเราสามารถขจัดสาเหตุหรือควบคุมสาเหตุที่ทำให้เกิดการชนเหล่านั้นได้ ซึ่งอาจยกตัวอย่างการชนจากหน้าหนังสือพิมพ์

แผ่นใส 2

การชนหรืออุบัติเหตุ

แผนภูมิแท่ง 1 สาเหตุของการบาดเจ็บของประชากรอายุระหว่าง 3-18 ปี ในจังหวัดขอนแก่น (เฉพาะที่รวบรวมโดยโรงพยาบาลศูนย์ขอนแก่น ปี พ.ศ. 2542)

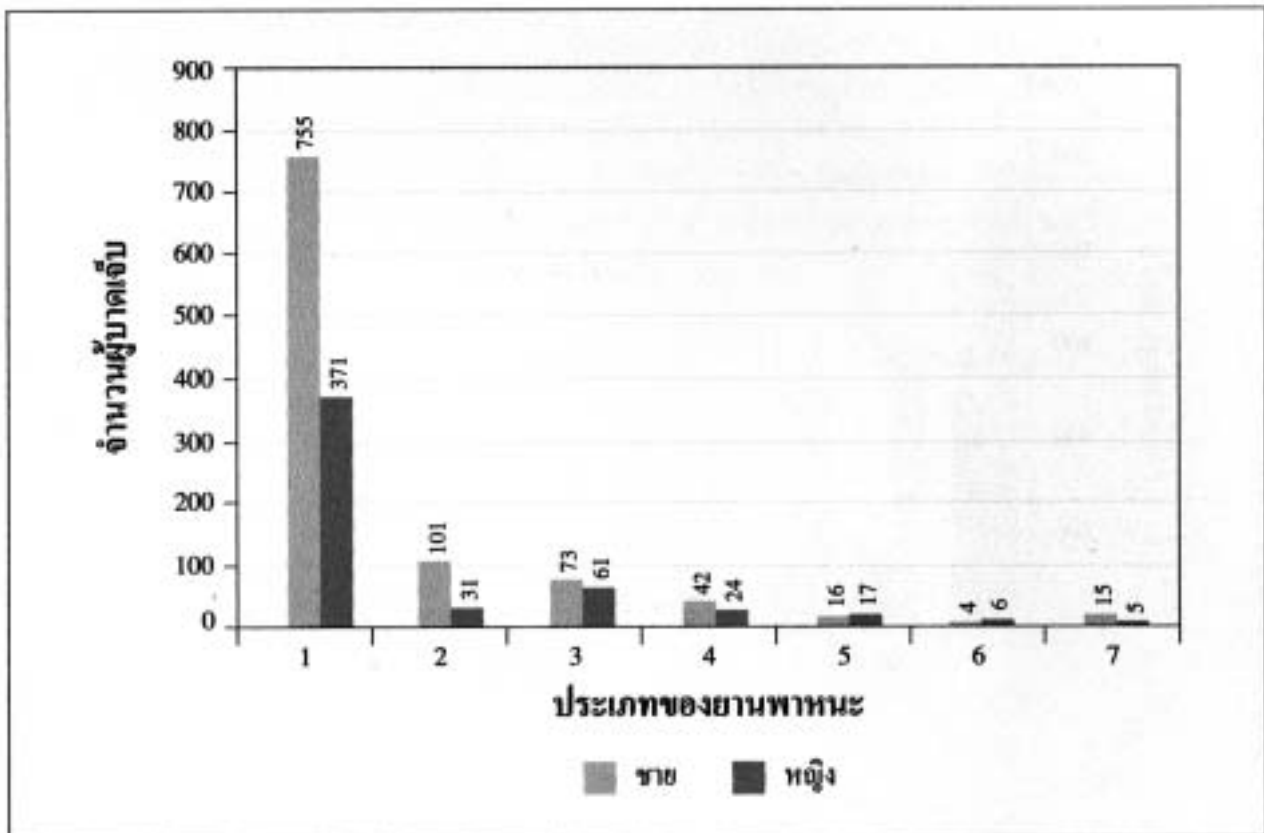
สาเหตุของอุบัติเหตุ

1. การจราจร
2. พลัดตกหกล้ม
3. จากวัตถุกลไกที่ไม่มีชีวิต
4. การบาดเจ็บจากสิ่งมีชีวิต
5. ถูกทำร้าย
6. ถูกสัตว์หรือพืชมีพิษ
7. ทำร้ายตนเอง
8. จมน้ำ
9. ถูกความร้อน/วัตถุร้อน
10. ไฟฟ้า รังสี ความร้อน

แผ่นใส 3

การชนหรืออุบัติเหตุ

แผนภูมิแท่ง 2 จำนวนประชากรชายและหญิงอายุระหว่าง 3-18 ปี ที่บาดเจ็บจากอุบัติเหตุทางถนนในจังหวัดขอนแก่น (เฉพาะที่รวบรวมโดยโรงพยาบาลศูนย์ขอนแก่น ปี พ.ศ. 2542)

ประเภทของยานพาหนะ

1. รถจักรยานยนต์
2. รถจักรยาน/รถสามล้อ
3. การเดินเท้า
4. รถยนต์/รถกระบะ
5. รถโดยสารประจำทาง
6. รถบรรทุก
7. ไม่ระบุประเภทของยานพาหนะ

ใบงาน 2

การชนหรืออุบัติเหตุ

คำชี้แจง ให้นักเรียนตอบคำถามและเติมข้อความลงในตารางให้สมบูรณ์ โดยทำลงในสมุดแบบฝึกหัด

- ให้นักเรียนให้คำจำกัดความของ “การชน”
- ให้นักเรียนให้คำจำกัดความของ “อุบัติเหตุ”
โดยทั่วไปการชนมีสาเหตุหลักซึ่งเชื่อมโยงกัน 3 ประการ คือ
  - ความผิดพลาดของตัวบุคคลประมาณ 92.6%
  - สภาพแวดล้อมประมาณ 33.8%
  - ความบกพร่องของยานพาหนะประมาณ 5%
- จากข้อมูลข้างต้น ให้นักเรียนพิจารณาว่าเพราะเหตุใดเมื่อรวมสาเหตุที่ทำให้เกิดการชนในข้อ 1 แล้วจึงมีจำนวนรวมกันมากกว่า 100%
- ให้นักเรียนบอกปัจจัยที่ทำให้เกิดการชน โดยเติมข้อความลงในตารางข้างล่างนี้ภายใต้หัวข้อที่เหมาะสม

ความผิดพลาดของบุคคล	สภาพแวดล้อม	ความบกพร่องของยานพาหนะ
<ul style="list-style-type: none"> ◆ ขาดสมาธิเนื่องจากการคุยกัน ◆ ◆ ◆ ◆ ◆ 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ แสงแดดส่องตาทำให้ตาพร่า ◆ ◆ ◆ ◆ ◆ 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ ระบบเบรกไม่ทำงาน ◆ ◆ ◆ ◆ ◆

หมายเหตุ ความบกพร่องของยานพาหนะบางอย่างอาจเกิดขึ้นสืบเนื่องมาจากความผิดพลาดของบุคคล เช่น การไม่ตรวจสอบ และรักษารถจักรยานยนต์ให้อยู่ในสภาพที่สมบูรณ์และสามารถใช้งานได้ เป็นต้น

ใบงาน 3

การชนหรืออุบัติเหตุ

คำชี้แจง ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้ แล้วเขียนคำตอบลงในสมุดแบบฝึกหัด

สมมติว่านักเรียนเดินทางจากจังหวัดเชียงใหม่ไปจังหวัดภูเก็ตด้วยยานพาหนะประเภทต่างๆ โอกาสที่จะเกิด การชนในแต่ละครั้ง คือ

<p>โอกาสที่จะเสียชีวิตจากการโดยสารเครื่องบิน คือ</p> <p>1 ต่อ 18 ล้าน</p>
<p>โอกาสที่จะเสียชีวิตจากการที่รถโฟชนกัน คือ</p> <p>1 ต่อ 17 ล้าน</p>
<p>โอกาสที่จะเสียชีวิตจากการที่รถยนต์ชนกัน คือ</p> <p>1 ต่อ 30,000</p>

คำถาม

- เหตุใดบางคนจึงกลัวการเดินทางโดยเครื่องบินมากกว่าการเดินทางโดยรถจักรยานยนต์ เพราะเหตุใด จึงไม่คิดว่าการเดินทางโดยรถจักรยานยนต์เป็นการเสี่ยงอันตราย
- ให้เปรียบเทียบขั้นตอนการป้องกันภัยของนักบินและพนักงานขับรถไฟกับผู้ขับขี่รถจักรยานยนต์ เช่น การตรวจสอบสภาพยานพาหนะก่อนเดินทาง การตรวจสอบสภาพความพร้อมของนักบินและพนักงานขับรถและการเตรียมตัวเพื่อหลีกเลี่ยงความเหนี่ยวล้า
- ให้นักเรียนคาดคะเนระยะเวลาในการฝึกฝนของนักบินและพนักงานขับรถไฟก่อนที่จะได้รับใบอนุญาต เปรียบเทียบกับระยะเวลาในการฝึกฝนการขับขี่รถจักรยานยนต์ก่อนได้รับใบอนุญาตขับรถ
- มีกฎหมายหรือข้อบังคับใดที่นักบินและพนักงานขับรถไฟต้องถือปฏิบัติ แต่ไม่มีการบังคับสำหรับผู้ขับขี่รถจักรยานยนต์
- ถ้าหากผู้ขับขี่รถจักรยานยนต์กำหนดให้ต้องผ่านการฝึกอบรมขั้นพื้นฐานก่อนได้รับใบอนุญาตขับรถ นักเรียนคิดว่าสถิติการชนและความรุนแรงของการบาดเจ็บจะเป็นอย่างไร

ใบงาน 4

การชนหรืออุบัติเหตุ

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านเหตุการณ์ต่อไปนี้แล้วตอบคำถามในตาราง โดยทำลงในสมุดแบบฝึกหัด

เอกและชัยอายุ 18 ปี ทั้งคู่ออกมาจากร้านอาหารแห่งหนึ่งเมื่อเวลาประมาณตี 1 เพื่อกลับบ้าน แม้ว่าเอกจะดื่มเบียร์ไปถึง 4 แก้ว แต่เขาก็เชื่อมั่นว่าเขาสามารถขับขี่รถจักรยานยนต์ไปส่งชัยที่บ้านได้ เนื่องจากเขาดื่มแล้วสุดท้ายไปเมื่อ 2 ชั่วโมงที่แล้ว ขณะที่เอกและชัยกำลังจะออกจากลานจอดรถฝนก็ตกลงมา ทำให้เอกหงุดหงิดมากเนื่องจากเขาเพิ่งจะล้างรถจักรยานยนต์มาและการจราจรบริเวณด้านหน้าร้านอาหารก็ติดขัดอย่างมาก ขณะเดียวกันน้ำฝนก็ไหลเข้าตาของเอกตลอดเวลา ทำให้เขามองถนนได้อย่างลำบาก ทั้งนี้เพราะเขาไม่ได้สวมหมวกนิรภัย ในระหว่างที่หยุดรอเพื่อเลี้ยวรถออกจากร้าน เอกกับชัยพยายามคุยกันเรื่องการวางแผนไปที่ยวที่พิพทยา เมื่อทั้งสองคนมาถึงถนนใหญ่ฝนก็ตกลงมาอย่างหนัก

แต่เอกไม่ยอมหยุดรถเนื่องจากต้องการไปส่งชัยที่บ้าน ขณะที่เอกขับขี่รถจักรยานยนต์มาถึงบริเวณมุมถนน มีคนเดินเท้าแต่งชุดสีเข้มวิ่งตัดหน้าเพื่อข้ามถนน เนื่องจากเอกไม่สามารถมองเห็นได้อย่างชัดเจน จึงทำให้รถจักรยานยนต์ของเขาชนคนผู้นั้นอย่างแรง

ให้นักเรียนเรียงลำดับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเป็นข้อ	ระบุสาเหตุที่เป็นไปได้ที่ทำให้เกิดการชน	เอกและชัยควรจะทำอะไรที่แตกต่างไปจากที่เกิดขึ้นเพื่อให้เดินทางกลับบ้านอย่างปลอดภัย
◆	◆	เอก
◆	◆	◆
◆	◆	◆
◆	◆	◆
◆	◆	ชัย
◆	◆	◆
◆	◆	◆

บทที่ 3 :

ประเภทของการชน

จุดประสงค์การเรียนรู้

- ◆ ได้เข้าใจว่าการชนประเภทต่างๆ อาจเกิดขึ้นจากปัจจัยหลายปัจจัย
- ◆ ทราบว่าความผิดพลาดที่เกิดขึ้นจากผู้ขับขี่เป็นปัจจัยหลักที่ทำให้เกิดการชน
- ◆ มีความตระหนักรู้ว่าผู้ขับขี่รถจักรยานยนต์ที่เป็นวัยรุ่นมักเกี่ยวข้องกับ การชนอันเป็นผลมาจากการขาดประสบการณ์

เวลาที่ใช้

1 คาบ (คาบละ 50 นาที)

สื่อการสอน

ใบงาน 5

ข้อมูลสำหรับครูผู้สอน

บาดเจ็บที่เกิดจากการใช้รถใช้ถนนเป็นสาเหตุหลักของการเสียชีวิตของ เด็กวัยรุ่น อย่างไรก็ตามการชนส่วนใหญ่ ไม่ได้ก่อให้เกิดการเสียชีวิตเสมอไป แต่ก่อให้เกิดการบาดเจ็บ และความเสียหายต่อทรัพย์สิน

ผู้ขับขี่รถจักรยานยนต์ที่ยังขาดประสบการณ์ มักจะทำให้เกิดการชนใน ลักษณะต่อไปนี้

- ◆ การชนกับวัตถุต่างๆ เช่น เสาไฟฟ้า ต้นไม้ เป็นต้น ซึ่งเป็นการชนที่มักจะเกิดขึ้นเนื่องจากการขับขี่ด้วยความเร็วสูงและไม่เหมาะกับสภาพ ของถนนและการจราจรในขณะนั้น การดื่มสุราและของมีเมา และความอ่อนเพลียที่เกิดขึ้นขณะขับขี่
- ◆ ไม่สามารถแก้ไขสถานการณ์เฉพาะหน้า ที่เกิดจากพฤติกรรมที่ไม่คาดคิด ของผู้ใช้รถใช้ถนนคนอื่นๆ ซึ่งมักเกิดขึ้นจากการคาดเอาว่าผู้ขับขี่คนอื่นจะปฏิบัติตามกฎจราจร การยอมให้ทางบริเวณทางแยกหรือจุดกลับรถ
- ◆ การชนคนเดินเท้า เป็นการชนที่เกิดจากการมองไม่เห็นหรือการไม่ให้ ทางแก่คนเดินเท้า อันเนื่องมาจากการขับขี่ด้วยความเร็วสูงเกินไปและ การขาดทักษะในการรับรู้ถึงอันตรายที่อาจเกิดขึ้น
- ◆ การชนท้ายยานพาหนะคันอื่นเนื่องจากการขับขี่ในระยะกระชั้นชิดและ ด้วยความเร็วสูงเกินไป

จากบทที่ 2 “การชนหรืออุบัติเหตุ” แสดงให้เห็นว่าความผิดพลาดของผู้ขับขี่ เป็นปัจจัยหลักที่ก่อให้เกิดการชนบนท้องถนน ในการชนแต่ละครั้งอาจมีปัจจัยต่างๆ เกี่ยวข้อง ได้แก่ การวางแผนที่ไม่ดี การไม่เอาใจใส่ต่อสิ่งใด ความก้าวร้าว การ ดื่มสุรา ความเหน็ดเหนื่อยเมื่อยล้า การขับขี่ด้วยความเร็วสูงเกินไปสำหรับสภาพ

ของถนน หรืออากาศในขณะนั้น และไม่สามารถแก้ไขสถานการณ์เฉพาะหน้าที่เกิดจากพฤติกรรมที่ไม่คาดคิดของผู้ใช้รถใช้ถนนคนอื่นๆ ได้ ผู้ขับขี่ที่อายุน้อยจำเป็นต้องเพิ่มพูนประสบการณ์ให้มากพอเสียก่อน จึงจะเข้าใจพฤติกรรมของผู้ขับขี่คนอื่น และสามารถปรับพฤติกรรมของตนเองให้เหมาะสมกับสถานการณ์เหล่านั้นได้

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

1. พูดคุยกับนักเรียนเกี่ยวกับปัจจัยที่เป็นสาเหตุของการชนในแต่ละครั้ง ซึ่งอาจประกอบด้วยหลายปัจจัย เช่น การไม่ปฏิบัติตามสัญญาณจราจรต่างๆ การไม่หยุดให้ทางแก่ยานพาหนะคันอื่น การไม่สามารถควบคุมยานพาหนะได้เพราะใช้ความเร็วไม่เหมาะสม การดื่มสุรา ความเหน็ดเหนื่อยเมื่อยล้า พฤติกรรมที่ไม่คาดคิดของคนเดินเท้าและผู้ขับขี่คนอื่นๆ และความประมาท
2. ครูผู้สอนเขียนรูปแบบของการชนที่เสนอโดยนักเรียนบนกระดานดำ เช่น ในการชนเข้ากับวัตถุซึ่งจะเกี่ยวข้องกับคนเดินเท้า การที่ยานพาหนะวิ่งข้ามช่องทางเดินรถมา การชนท้าย หรือการชนประสานงา เป็นต้น
3. ให้นักเรียนทำ ใบงาน 5 ลงในสมุดแบบฝึกหัดให้เสร็จ แล้วอภิปรายร่วมกัน

ใบงาน 5

ประเภทของการชน

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านเหตุการณ์ต่อไปนี้ แล้วทำงานตามคำสั่งในข้อ 1-3 ลงในสมุดแบบฝึกหัด

รายงานกรณีรถชน

ผู้ขับขี่ : มานิตย์
 คนโดยสารที่ 1 : อีระ
 คนโดยสารที่ 2 : ชัย

มานิตย์ อีระ และชัยนัดกันไปชมการแข่งขันฟุตบอลที่สนามกีฬา หลังจากจบการแข่งขันทั้งสามคนชวนกันไปฉลองชัยขณะที่ฟุตบอลที่พวกเขาเชียร์ที่ร้านอาหารแห่งหนึ่ง พวกเขารับประทานอาหารและสั่งเบียร์มาดื่มฉลองด้วย ชัยไม่ได้ดื่มเบียร์แต่อีระดื่มไปสองถึงสามแก้ว ในขณะที่มานิตย์ฉลองชัยขณะอย่างหนักด้วยการดื่มเบียร์สามถึงสี่ขวด

เวลาประมาณ 19.00 น. พวกเขาตัดสินใจที่จะไปเที่ยวที่บ้านพี่สาวของอีระซึ่งอยู่ห่างจากร้านอาหารประมาณ 15 กิโลเมตร ก่อนจะเดินทางกลับบ้าน

พวกเขาเดินทางด้วยรถจักรยานยนต์ มานิตย์เป็นผู้ขับขี่ อีระและชัยเป็นผู้ซ้อนท้าย พวกเขาทั้งสามคนไม่มีใครสวมหมวกนิรภัยเลย

ชัยเห็นว่ามานิตย์มีอาการมึนเมาจึงพยายามห้ามไม่ให้มานิตย์ขับขี่ เพราะเห็นว่าขณะนั้นเป็นเวลาค่ำแล้ว และมานิตย์ก็ดื่มเบียร์เข้าไปมาก แล้วชัยก็ไม่อยากกลับบ้านดึก เขามีความจำเป็นต้องกลับถึงบ้านก่อนเที่ยงคืน ดังนั้น เขาจึงไม่ต้องการจะไปเยี่ยมพี่สาวของอีระ แต่มานิตย์กลับกล่าวว่า เขาสบายดี ไม่เมา และพยายามชวนชัยให้ไปกับเขาแล้วจะแวะส่งชัยที่บ้านซึ่งช่วยให้ชัยถึงบ้านได้เร็วกว่าที่ชัยจะแยกกลับบ้านเองด้วยรถโดยสารประจำทาง

ในที่สุดทั้งสามก็ขึ้นรถจักรยานยนต์ไปด้วยกันตามทางหลวง ซึ่งเป็นเส้นทางที่รถบรรทุกขนาดใหญ่ใช้เพื่อขนส่งพืชผลการเกษตรไปยังตลาดกลางในตอนกลางคืน มานิตย์ขับขี่ด้วยความเร็วกว่า 90 กิโลเมตรต่อชั่วโมง และขณะที่เขาพยายามจะแซงรถบรรทุกที่อยู่ข้างหน้าตรงช่วงที่เป็นทางโค้งพอดี ปรากฏว่ามีรถกระบะวิ่งสวนมาด้วยความเร็วสูง มานิตย์เห็นรถที่สวนมาในจังหวะกระชั้นชิดและไม่สามารถบังคับรถให้กลับเข้าสู่ช่องทางเดิมได้ทัน ดังนั้น รถจักรยานยนต์ของพวกเขาจึงชนประสานงากับรถกระบะที่สวนมาอย่างแรง ส่งผลให้รถจักรยานยนต์แหกกระจกหน้าเป็นชิ้นเล็กชิ้นน้อย ร่างของมานิตย์ อีระ และชัยกระเด็นไปคนละทิศละทาง ร่างของมานิตย์ถูกรถบรรทุกที่ขับตามหลังรถกระบะมาบดขยี้แหลกเหลวและเสียชีวิตทันที ส่วนอีระและชัยได้รับบาดเจ็บสาหัส อีระศีรษะกระแทกพื้นอย่างแรงส่งผลให้ศีรษะแตกเป็นบาดแผลลึกอย่างน่ากลัว ส่วนชัยก็ได้รับบาดเจ็บจากการที่ศีรษะกระแทกพื้นถนนเช่นกันทำให้กระโหลกศีรษะร้าว อีระเสียชีวิตในเวลาต่อมาที่ห้องฉุกเฉินของโรงพยาบาล และชัยเสียชีวิตสามวันหลังจากเกิดอุบัติเหตุอันเนื่องมาจากสมองตาย

ประเภทของการชน

- ให้นักเรียนนำข้อมูลจากเรื่องที่นักเรียนอ่านในตารางให้สมบูรณ์

ระบุลักษณะของการชน	ระบุปัจจัยที่ก่อให้เกิดการชน	เขียนสิ่งที่สามารถทำได้ที่จะช่วยป้องกันไม่ให้เกิดการชน

2. ให้นักเรียนนึกถึงกรณีรถชนที่นักเรียนเคยพบเห็นหรือได้ยินมาอีก 2 กรณี ให้ระบุรายละเอียดของเหตุการณ์ทั้ง 2 ลงในตารางตามข้อ 1 แล้วเปรียบเทียบความคล้ายคลึงกันของการชนทั้งหมด และการป้องกันไม่ให้เกิดการชนว่าเหมือนกันหรือไม่

3. ให้นักเรียนเขียนรายงานกรณีรถชนสำหรับผู้อ่านที่เป็นวัยรุ่นและขับซิ่งรถจักรยานยนต์ โดยมีเนื้อหาครอบคลุมประเด็นต่อไปนี้

- ◆ ลักษณะของการชนประเภทต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับผู้ใช้ซิ่งที่เป็นวัยรุ่น
- ◆ สาเหตุที่ทำให้เกิดการชน
- ◆ คำแนะนำสำหรับผู้ขับซิ่งรถจักรยานยนต์เพื่อช่วยให้เป็นผู้ใช้รถใช้ถนนที่ปลอดภัยมากยิ่งขึ้น
- ◆ และอื่นๆ ตามที่ครูผู้สอนมอบหมาย

บทที่ 4 :

การเสี่ยงคืออะไร

จุดประสงค์การเรียนรู้

- ◆ สามารถเข้าใจว่าการเสี่ยงอาจก่อให้เกิดผลลัพธ์ทั้งด้านบวกและด้านลบ
- ◆ รับทราบว่าผู้ขับขี่รถจักรยานยนต์ที่ยังไม่ชำนาญและคนโดยสารมีโอกาสที่จะได้รับผลลัพธ์ในด้านลบจากการเสี่ยงเมื่อใช้รถใช้ถนน

เวลาที่ใช้

1 คาบ (คาบละ 50 นาที)

สื่อการสอน

ใบงาน 6 และ 7 สมุดแบบฝึกหัด

ข้อมูลสำหรับครูผู้สอน

การเรียนรู้เรื่องการเสี่ยงเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการพัฒนาทั้งด้านความรู้และด้านสังคมของนักเรียน เนื่องจากการดำเนินชีวิตที่เป็นอิสระและเป็นตัวของตัวเองมากขึ้น พวกเขาจึงควรมีโอกาสได้เรียนรู้เรื่องการเสี่ยงต่างๆ เพื่อช่วยให้พวกเขาเติบโตขึ้นเป็นสมาชิกของสังคมที่มีคุณภาพและความรับผิดชอบ

สิ่งสำคัญคือ นักเรียนควรได้ทราบว่าความเสี่ยงนั้นทำให้เกิดผลลัพธ์ได้ทั้งด้านบวกและด้านลบ และการกระทำบางอย่างสามารถก่อให้เกิดผลเสียหายอย่างรุนแรงและเป็นระยะเวลายาวนาน การวิเคราะห์ข้อมูลสถิติแสดงให้เห็นว่า การได้รับบาดเจ็บจากการใช้รถใช้ถนนเป็นสาเหตุหลักของการเสียชีวิตของเด็กวัยรุ่น ผู้เริ่มหัดขับขี่รถจักรยานยนต์ควรตระหนักถึงสถานการณ์และสภาพการณ์ที่ทำให้เสี่ยงต่ออันตรายจากการใช้รถใช้ถนนมากกว่าผู้ขับขี่รถจักรยานยนต์ที่มีประสบการณ์

เด็กวัยรุ่นมีโอกาสที่จะเผชิญกับสถานการณ์ที่เสี่ยงอันตรายจากการใช้รถใช้ถนนอันเนื่องมาจากสาเหตุหลายประการ ได้แก่

- ◆ พวกเขายังขาดประสบการณ์ในการขับขี่รถจักรยานยนต์
- ◆ พวกเขา มักโดยสารรถจักรยานยนต์ไปกับผู้ขับขี่ที่ยังขาดประสบการณ์
- ◆ พวกเขาหรือเพื่อนๆ อาจขับขี่รถจักรยานยนต์ในขณะที่มีเมามาเพราะการดื่มสุราและใช้ยาเสพติด
- ◆ พวกเขาอาจแสวงหาความตื่นเต้นด้วยการขับขี่รถจักรยานยนต์ความเร็วสูง หรืออาจอวดความสามารถให้ผู้อื่นเห็น
- ◆ พวกเขาอาจจะไม่ตระหนักถึงอันตรายและความสูญเสียต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้นจากการขับขี่รถจักรยานยนต์ เนื่องจากการขาดประสบการณ์
- ◆ พวกเขาขาดการพัฒนาทักษะที่จำเป็นในการขับขี่รถจักรยานยนต์และความสามารถในการระบุและปรับตัวให้เข้ากับสภาพการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปในขณะขับขี่รถจักรยานยนต์

พฤติกรรมเสี่ยงที่ก่อให้เกิดผลลัพธ์ในด้านลบ ได้แก่ การใช้ยาหรือสารเสพติด การขับขี่ด้วยความเร็วสูง การขับขี่รถจักรยานยนต์ที่มีสภาพชำรุดทรุดโทรม และผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น เช่น ความพิการ สุขภาพอ่อนแอ เสียชีวิต สูญเสียทรัพย์สินเงินทอง หรือถูกจำคุก เป็นต้น

พฤติกรรมเสี่ยงที่ทำให้เกิดผลลัพธ์ในด้านบวก ได้แก่ ความกล้าที่จะปฏิเสธ เมื่อถูกชักจูงให้ทำในสิ่งที่ผิดกฎหมายหรือไม่ปลอดภัย การบอกผู้ขับขี่ให้ลดความเร็วลงถ้าจำเป็น และไม่ทำตามพฤติกรรมที่ไม่ดีเพียงเพราะเพื่อนหรือบุคคลอื่นทำ การกระทำเหล่านี้อาจเสี่ยงต่อการขัดใจเพื่อนหรือโดนเพื่อนหัวเราะเยาะ แต่ผลลัพธ์ได้คือความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของตนเองและผู้อื่น

ในบางครั้งพฤติกรรมเสี่ยงบางพฤติกรรม อาจก่อให้เกิดผลลัพธ์ทั้งด้านบวกและด้านลบ เช่น การชอบขับขี่ด้วยความเร็วสูง อาจเป็นไปได้ว่าผู้ขับขี่รู้สึกตื่นเต้นและสนุกสนานไปกับการกระทำนี้ (ซึ่งผลเสีย คืออาจถูกปรับหรือเกิดอุบัติเหตุขึ้นได้ แต่มีผลดีต่ออารมณ์และความรู้สึกของผู้ขับขี่) หรือการบอกให้ผู้ขับขี่ลดความเร็วลง (ซึ่งเป็นผลดีต่อความปลอดภัยของตนเองแต่ผลเสียคืออาจถูกตัดขาดจากความเป็นเพื่อน) วัยรุ่นผู้ใช้รถใช้ถนนจำเป็นต้องคาดว่าอาจมีพฤติกรรมเสี่ยงจากการใช้รถใช้ถนน และต้องตัดสินใจเลือกทางที่จะช่วยให้เกิดความปลอดภัยและให้ผลลัพธ์ในด้านบวก

เด็กวัยรุ่นมักเชื่อว่า ผลลัพธ์ในด้านลบต่างๆ ที่เกิดจากการเสี่ยงจะไม่เกิดขึ้นกับตน เขาคิดว่าจะสามารถควบคุมสถานการณ์ได้และจะมีแต่สิ่งดีๆ เกิดขึ้นกับตนในขณะที่ลิ่งร้ายๆ จะเกิดกับผู้อื่น ความคิดลักษณะเช่นนี้เรียกว่า **“การมองโลกแต่ในแง่ดีเท่านั้น”** เมื่อผู้ขับขี่วัยรุ่นมีพฤติกรรมที่เสี่ยงอันตรายในขณะที่ขับขี่ เช่น การเหยียบห้ามล้อโดยไม่จำเป็นทำให้รถจักรยานยนต์เสียหลักสิ้นไถล เขามักจะโทษว่าเป็นเพราะเหตุอื่นที่ไม่ใช่มาจากตัวเขา เช่น มีน้ำมันบนผิวถนน หรือระบบห้ามล้อไม่ทำงาน เป็นต้น การมองโลกเฉพาะในแง่ดีของวัยรุ่นนี้มาจากความเชื่อที่ว่าเขาจะอยู่ยงคงกระพันและเขาสามารถควบคุมสิ่งต่างๆ รอบตัวเขาได้ และเขาจะไม่คำนึงว่าพฤติกรรมเสี่ยงที่ให้ผลในด้านลบของตนจะมีผลกระทบต่อผู้อื่น หรือพฤติกรรมเสี่ยงที่ให้ผลในด้านลบของผู้อื่นจะมีผลกระทบต่อตนเองได้

คำจำกัดความ

การเสี่ยง หมายถึง การกระทำซึ่งอาจก่อให้เกิดการบาดเจ็บ หรือการสูญเสียในกรณีการใช้รถใช้ถนน
สิ่งสำคัญที่จะต้องตระหนัก คือ ขอบเขตและความเป็นไปได้ที่จะเกิดการสูญเสีย
หากผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นเป็นไปในด้านลบ

การอยู่ยงคงกระพัน หมายถึง ความเชื่อที่ว่าคนผู้นั้นจะไม่ถูกทำให้เจ็บใจ ได้รับบาดเจ็บ หรือ
ถูกทำให้เสียชีวิตได้

การมองโลกแต่ในแง่ดีเท่านั้น หมายถึง ความเชื่อที่ว่ามีแต่สิ่งที่ดีเท่านั้นที่จะเกิดขึ้นกับตนเอง

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

1. ให้ครูผู้สอนใช้ ใบบงาน 6 ในการทำ **“บัตรคำเรื่องความเสี่ยง”** ซึ่งแต่ละบัตรคำจะต้องระบุสถานการณ์ความเสี่ยงต่างๆ บัตรละ 1 สถานการณ์ ให้ครูผู้สอนพิจารณาและตัดสินใจเลือกใช้วิธีการเรียนการสอนตามความเหมาะสมดังต่อไปนี้

วิธีที่ 1

- ◆ แจกบัตรคำให้นักเรียนคนละ 1 ใบ
- ◆ ครูผู้สอนขีดเส้นแบ่งกึ่งกลางห้องเรียนโดยให้ปลายด้านหนึ่งเป็นด้านที่ **“มากที่สุด”** และปลายอีกด้านหนึ่งเป็นด้านที่ **“น้อยที่สุด”**
- ◆ ให้นักเรียนแต่ละคนพิจารณาบัตรคำของตน และตัดสินใจว่า พฤติกรรมเสี่ยงในบัตรคำของตนเป็นพฤติกรรมที่ก่อให้เกิดผลในด้านลบมากน้อยเพียงใด แล้ววางบัตรคำของตนลงบนเส้นตรงในตำแหน่งที่เหมาะสมกับระดับความรุนแรง เช่น วางบัตรคำตรงตำแหน่งที่แสดงระดับความรุนแรงมากที่สุด เป็นต้น
- ◆ ให้นักเรียนอธิบายเหตุผลประกอบการตัดสินใจ ครูผู้สอนควรพูดคุยถึงเหตุผลที่นักเรียนแต่ละคนมีความเข้าใจในเรื่องของการเสี่ยงแตกต่างกัน

หรือ

วิธีที่ 2

- ◆ แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มๆ ละ 5 คน แจกบัตรคำให้กลุ่มละ 5 ใบ และให้นักเรียนตกลงร่วมกันว่าแต่ละพฤติกรรมเสี่ยงที่ได้รับนั้นจะก่อให้เกิดผลลัพธ์ในด้านบวก และในด้านลบอะไรบ้าง แล้วให้แต่ละกลุ่มรายงานผลรับที่ได้

หรือ

วิธีที่ 3

- ◆ แจกบัตรคำทั้งหมดให้นักเรียนแต่ละคน แล้วเรียงลำดับการเสี่ยงเหล่านั้นจากมากที่สุดไปจนถึงน้อยที่สุด โดยเขียนลงในสมุดแบบฝึกหัด หลังจากนั้นให้นักเรียนรายงานการเสี่ยงมากที่สุด 3 อันดับแรก และการเสี่ยงน้อยที่สุด 3 อันดับสุดท้าย แล้วอธิบายเหตุผลในการจัดลำดับดังกล่าว ครูผู้สอนสรุปผลการเรียงลำดับของนักเรียนลงบนกระดานดำ (หมายเหตุ : ทุกสถานการณ์มีระดับความเสี่ยงที่แตกต่างกัน เช่น บางสถานการณ์อาจทำให้ผู้ขับขี่เสี่ยงต่อการเสียเงินค่าปรับเท่านั้น)
- ◆ ให้นักเรียนแต่ละคนทำใบบงาน 6 ให้เสร็จ แล้วนักเรียนทั้งชั้นร่วมกันอภิปรายเกี่ยวกับงานที่ทำ (ครูผู้สอนควรคำนึงถึงว่า อาจมีนักเรียนหรือสมาชิกในครอบครัวของนักเรียนบางคนที่ยังมีชีวิตหรือบาดเจ็บจากอุบัติเหตุทางถนน

ดังนั้น (ควรระมัดระวังมิให้การอภิปรายไปกระทบกระเทือนจิตใจและความรู้สึกของนักเรียนคนนั้นได้) คำถามหลักคือ นักเรียนทุกคนเห็นว่าแต่ละสถานการณ์มีการเสี่ยงหรือไม่ เหตุใดจึงมีความเห็นที่แตกต่างกัน

ใบงาน 6

การเสี่ยงคืออะไร

บัตรคำเรื่องการเสี่ยง

ขับซีรจักรยานยนต์ขณะมีเมมาสุราหรือยาเสพติด	ไม่สวมหมวกนิรภัยขณะขับขี่หรือโดยสารรถจักรยานยนต์
ขับซีรจักรยานยนต์ด้วยความเร็วสูงในเขตชุมชน	ขับซีรจักรยานยนต์ด้วยความเร็วเกินกำหนดบนทางหลวง
ขับซีรจักรยานยนต์ผาดโผน	ขับซีรจักรยานยนต์ทั้งที่เหนื่อยล้า
ขับซีรจักรยานยนต์ขณะกำลังโกรธหรือจิตใจว้าวุ่น	ขับซีรจักรยานยนต์ในระยะกระชั้นชิดกับรถคันที่อยู่ข้างหน้ามากเกินไป
รับประทานหรือดื่มเครื่องดื่มที่ร้อนขณะขับซีรจักรยานยนต์	พูดคุยกับคนโดยสารขณะขับซีรจักรยานยนต์
ขับซีรจักรยานยนต์แข่งข้าย	ขับซีรจักรยานยนต์ขณะฝนตกหนัก
ขับซีรจักรยานยนต์ที่อยู่ในสภาพชำรุดทรุดโทรม	ขับซีรจักรยานยนต์โดยใช้มือข้างเดียว
ขับซีรจักรยานยนต์โดยไม่มีป้ายทะเบียน	ใช้โทรศัพท์มือถือขณะขับซีรจักรยานยนต์
ขับซีรจักรยานยนต์โดยมีคนโดยสารหลายคน	ขับซีรจักรยานยนต์ฝ่าสัญญาณไฟแดง
ไม่ให้สัญญาณไฟเลี้ยวล่วงหน้าเมื่อต้องการเลี้ยว	แข่งบริเวณเส้นทึบซึ่งเป็นเขตห้ามแข่ง
ขับซีรจักรยานยนต์โดยไม่เปิดไฟหน้ารถ	ขับซีรจักรยานยนต์โดยไม่มีใบอนุญาตขับรถ
สูบบุหรี่ขณะขับซีรจักรยานยนต์	ขับซีรจักรยานยนต์ขณะง่วงนอน

ใบงาน 7

การเสี่ยงคืออะไร

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนคำตอบลงในตารางภายใต้หัวข้อที่เหมาะสม โดยดูจากตัวอย่าง และทำลงในสมุดแบบฝึกหัด

พฤติกรรม	เหตุจูงใจให้ทำ	ผลเสียที่เกิดขึ้น	พฤติกรรมที่เหมาะสมและถูกต้อง
ขับซิ่งรถจักรยานยนต์ด้วยความเร็วสูงในเขตชุมชน	<ul style="list-style-type: none"> ◆ รู้สึกตื่นเต้น ◆ ประหยัดเวลา 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ ถูกจับและยึดใบอนุญาตขับรถ ◆ มีโอกาสเกิดอุบัติเหตุสูง 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ ขับขี่ด้วยความเร็วที่เหมาะสมกับเขตชุมชน
ขับซิ่งรถจักรยานยนต์แข่งข้าย			
ขับซิ่งรถจักรยานยนต์ขณะมีเมมาสุราหรือยาเสพติด			
ไม่สวมหมวกนิรภัยขณะขับขี่หรือโดยสารรถจักรยานยนต์			
ใช้โทรศัพท์มือถือขณะขับขี่รถจักรยานยนต์			
ขับซิ่งรถจักรยานยนต์โดยมีคนโดยสารหลายคน			
ขับซิ่งรถจักรยานยนต์ขณะกำลังโกรธหรือจิตใจว้าวุ่น			
ขับซิ่งรถจักรยานยนต์โดยไม่เปิดไฟหน้ารถ			
ขับซิ่งรถจักรยานยนต์ฝ่าสัญญาณไฟแดง			
ขับซิ่งรถจักรยานยนต์ในระยะกระชั้นชิดกับรถคันหน้ามากเกินไป			
พูดคุยกับคนโดยสารขณะขับซิ่งรถจักรยานยนต์			

บทที่ 5 :

ความสูญเสียทางเศรษฐกิจและสังคมที่เกิดจากการชน

จุดประสงค์การเรียนรู้

- ◆ ได้รับรู้ถึงผลกระทบที่เกิดจากการเสียชีวิตและได้รับบาดเจ็บจากการใช้รถใช้ถนนที่มีต่อประเทศ
- ◆ สามารถเข้าใจว่าการสูญเสียที่เกิดขึ้นไม่สามารถตีราคาเป็นจำนวนเงินได้เสมอไป

เวลาที่ใช้

1 คาบ (คาบละ 50 นาที)

สื่อการสอน

ใบงาน 8 สมุดแบบฝึกหัด กระดาษเปล่าสำหรับนักเรียนทุกคนคนละ 1 แผ่น

ข้อมูลสำหรับครูผู้สอน

ภาพของยานพาหนะที่พังยับเยินกลายเป็นสัญลักษณ์ของเหตุการณ์การสูญเสียที่เกิดขึ้นบนท้องถนนที่พบเห็นได้ในปัจจุบัน นักเรียนส่วนใหญ่แทบจะไม่ได้คิดถึงผลกระทบที่เกิดตามมาในระยะยาวต่อผู้เคราะห์ร้าย ครอบครัว เพื่อนฝูง แพทย์และพยาบาลที่ต้องให้การดูแลรักษา พยานในเหตุการณ์หรือแม้แต่ความสูญเสียที่เกิดกับชุมชนซึ่งความสูญเสียที่เกิดขึ้นมีผลกระทบทั้งด้านเศรษฐกิจและสังคมต่อประเทศชาติ

ความสูญเสียทางเศรษฐกิจ

ความสูญเสียที่เกิดจากการใช้รถใช้ถนนทำความเสียหายให้กับประเทศไทย โดยในแต่ละปีคิดเป็นมูลค่าประมาณกว่าแสนล้านบาท ซึ่งเงินจำนวนมหาศาลนี้เราต้องเสียไปกับทรัพย์สินที่ถูกทำลาย กำลังสำคัญของครอบครัวในการทำมาหาเลี้ยงชีพ เวลาในการอยู่กับครอบครัวหรือไปโรงเรียน ค่ารักษาพยาบาล และเบี้ยประกันภัย เป็นต้น

ความสูญเสียทางสังคม

ผลกระทบที่เกิดขึ้น เช่น การที่ครอบครัวต้องสูญเสียบุคคลอันเป็นที่รักและที่เป็นกำลังสำคัญ การสูญเสียความสามารถในการทำงาน อាកพรทางจิตใจ และความเจ็บปวดทางร่างกาย ซึ่งสิ่งเหล่านี้ไม่สามารถประเมินค่าเป็นจำนวนเงินได้ ความสูญเสียที่เกิดขึ้นจากการใช้รถใช้ถนนไม่ใช่จะเกิดขึ้นโดยทันทีทันใดและสามารถหลีกเลี่ยงได้อย่างรวดเร็ว นักเรียนจะต้องรับรู้และตระหนักถึงผลกระทบที่เกิดกับบุคคลต่างๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งในระยะสั้นและระยะยาว

เมื่อนำนักเรียนเข้าสู่เนื้อหาในบทเรียนนี้ ครูผู้สอนควรพูดคุยกับนักเรียนเกี่ยวกับลักษณะของความพิการทางด้านร่างกายและจิตใจที่สามารถเกิดขึ้นได้เมื่อร่างกายได้รับบาดเจ็บสาหัส เช่น การเป็นอัมพาตจากคอลงมา การเป็นอัมพาตท่อนล่าง การสูญเสียแขน ขา มือ หรือเท้า ความเจ็บปวดตามร่างกายเรื้อรัง

ความเครียดหลังจากเกิดเหตุการณ์ ความบาดเจ็บทางสมอง และอาการทางสมอง ได้แก่ การสูญเสียความทรงจำและประสาทการรับรู้ต่างๆ

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

1. ให้นักเรียนทำ ใบงาน 8 ลงในสมุดแบบฝึกหัด ครูผู้สอนสามารถ ทบทวนเนื้อหาการเรียนการสอนโดยถามนักเรียนว่า
  - ◆ ความสูญเสียที่เกิดขึ้นจากการใช้รถใช้ถนนมีผลกระทบต่อบุคคลอย่างไร
  - ◆ ความสูญเสียที่เกิดขึ้นจากการใช้รถใช้ถนนมีผลกระทบต่อชุมชนอย่างไร
  - ◆ ใครคือผู้รับผิดชอบต่อค่าเสียหายที่เกิดขึ้น
2. ให้นักเรียนแลกเปลี่ยนประสบการณ์เกี่ยวกับเหตุการณ์ความสูญเสียที่เกิดขึ้นบนท้องถนนที่ตนประสบ อย่างไรก็ตาม ครูผู้สอนต้องคำนึงว่าประเด็นดังกล่าวเป็นประเด็นที่ละเอียดอ่อนมาก การสนทนาอาจจะกระทบกระเทือนจิตใจของนักเรียนบางคนที่มีประสบการณ์ตรงเกี่ยวกับเรื่องนี้ได้

คำถามนำการสนทนา

- ◆ บังคับทั่วไปที่ก่อให้เกิดการชนมีอะไรบ้าง
  - ◆ มีใครบ้างที่ได้รับผลกระทบเมื่อมีการชนเกิดขึ้น
3. หลังจากได้ฟังข้อเสนอแนะและการอภิปรายเกี่ยวกับ ใบงาน 8 ให้นักเรียนเขียนคำหรือประโยคที่บอกถึงผลลัพธ์ที่เกิดจากการชนลงในกระดาษเปล่าที่ครูผู้สอนแจกให้ แล้ววางแผ่นกระดาษบนเส้นตรงตรงตำแหน่งที่ตนเองเห็นว่าเหมาะสม โดยมีปลายด้านหนึ่งแทน “ผลด้านลบมากที่สุด” และอีกด้านหนึ่งแทน “ผลด้านลบน้อยที่สุด” แล้วอภิปรายพร้อมให้เหตุผลเกี่ยวกับการจัดวางตำแหน่งดังกล่าว และนักเรียนสามารถเปลี่ยนตำแหน่งได้ตลอดเวลา

ใบงาน 8

ความสูญเสียทางเศรษฐกิจและสังคมที่เกิดจากการชน

คำชี้แจง ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้ลงในสมุดแบบฝึกหัด

สมมติว่านักเรียนเพิ่งจะได้รับใบอนุญาตขับรถจักรยานยนต์แต่โชคร้ายที่นักเรียนประสบอุบัติเหตุอย่างรุนแรง

1. ให้นักเรียนพิจารณาผลลัพธ์ที่อาจเกิดขึ้นถ้านักเรียนเป็นผู้ขับขี่ โดยกาเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องสี่เหลี่ยมหน้าคำตอบที่นักเรียนเลือก (สามารถเลือกได้มากกว่า 1 คำตอบ)
  - นักเรียนไม่ได้รับบาดเจ็บ แต่คนโดยสารเสียชีวิต
  - เพื่อนรักที่ไปด้วยได้รับความกระทบกระเทือนทางสมองอย่างรุนแรง ทำให้ไม่สามารถช่วยเหลือตัวเองได้อีกเลยและต้องพึ่งพาผู้อื่นตลอดชีวิต
  - นักเรียนทำให้เด็กซึ่งกำลังเดินทางกลับจากไปเที่ยวกับครอบครัวได้รับบาดเจ็บ
  - นักเรียนทำให้ผู้สูงอายุที่กำลังเดินข้ามถนนตรงทางข้ามที่กำหนดเสียชีวิต
  - นักเรียนกลายเป็นคนพิการ เป็นอัมพาตจากคอลงมา
2. ให้นักเรียนเรียงลำดับผลลัพธ์จากข้อ 1 โดยใช้หมายเลข 1 ถึง 5 โดยหมายเลข 1 แทนผลลัพธ์ที่มีความรุนแรงมากที่สุดไปจนถึงหมายเลข 5 ซึ่งแทนผลลัพธ์ที่มีความรุนแรงน้อยที่สุด
3. เลือกผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นในข้อ 1 มาเพียง 1 ข้อ แล้วเขียนสิ่งที่นักเรียนคิดว่าจะเกิดขึ้นกับตนเองโดยครอบคลุมเนื้อหาต่อไปนี้
  - ◆ ผลกระทบทางด้านร่างกายและจิตใจที่เกิดกับนักเรียนซึ่งเป็นผู้ขับขี่
  - ◆ สิ่งที่นักเรียนจำเป็นต้องเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับอนาคตของตนเอง
  - ◆ ผลกระทบทางด้านการเงินหลังจากเกิดการชนที่มีต่อ :
    - (1) ตนเอง
    - (2) ครอบครัวผู้เสียชีวิต/ผู้บาดเจ็บ
    - (3) ชุมชน
  - ◆ ผลกระทบทางด้านจิตใจที่มีต่อ :
    - (1) ตนเอง
    - (2) ครอบครัวผู้เสียชีวิต/ผู้บาดเจ็บ
    - (3) ชุมชนที่ตนเองและครอบครัวของผู้เคราะห์ร้ายอาศัยอยู่
4. โดยทั่วไปผู้ใช้รถใช้ถนนมีโอกาสเสี่ยงต่อความพิการทั้งด้านร่างกายและจิตใจที่เกิดจากการชน ให้นักเรียนเลือกความพิการทางร่างกายหรือสติปัญญา เช่น การสูญเสียแขน ขา การบาดเจ็บที่กระดูกสันหลัง การเป็นอัมพาตที่อวัยวะบางส่วนหรือทั้งหมด การได้รับความกระทบกระเทือนทางสมอง แล้วเขียนผลกระทบที่เกิดขึ้นกับตนเองจากความพิการที่เลือกในแง่ของการเดินทางไปมา ความสัมพันธ์กับบุคคลรอบๆ ตัวการพักผ่อนหย่อนใจ การประกอบอาชีพการงาน และความเป็นอิสระเสรีในการดำเนินชีวิต

5. ให้นักเรียนคาดเดาผลกระทบที่จะเกิดขึ้นกับผู้ขับขี่ในกรณีที่ไม่มีผู้เสียชีวิต แต่ได้รับบาดเจ็บสาหัสและมีทรัพย์สินที่ได้รับความเสียหายอย่างรุนแรง แล้วตอบคำถามต่อไปนี้
- ◆ นักเรียนพร้อมที่จะยอมรับว่าตนเองยังมีข้อผิดพลาดหรือมีปัญหาเกี่ยวกับทักษะการขับขี่ ความสามารถในด้านมนุษยสัมพันธ์และอารมณ์ และทักษะในการตัดสินใจ และจะแสดงความรับผิดชอบต่อการกระทำของตนเองแม้ว่าจะไม่มีคนเห็นหรือไม่
  - ◆ นักเรียนจะต้องเปลี่ยนแปลงชีวิตตนเองอย่างไร ถ้านักเรียนไม่สามารถขับขี่รถจักรยานยนต์ได้อีกต่อไป (ให้นักถึงอนาคตด้านการประกอบอาชีพของตนเองที่ต้องมีข้อจำกัด และการสูญเสียซึ่งอิสระและความเป็นตัวของตัวเอง)
  - ◆ นักเรียนจะอย่างไรถ้าต้องชดใช้เงินเป็นจำนวนหลายพันหรือหลายหมื่นบาทจากการชนในครั้งนี้ (ลองคิดว่านักเรียนสามารถจะเอาเงินจำนวนนี้ไปใช้ทำอะไรได้บ้าง ถ้าไม่มีเหตุการณ์เช่นนี้เกิดขึ้น)

บทที่ 6 :

คุณพร้อมสำหรับการขับขี่รถจักรยานยนต์หรือยัง

จุดประสงค์การเรียนรู้

- ◆ สามารถเรียนรู้และเข้าใจว่าการขับขี่รถจักรยานยนต์เป็นทักษะหนึ่งที่มีความซับซ้อนมาก
- ◆ ได้รับความรู้ว่าการขับขี่รถจักรยานยนต์จำเป็นต้องอาศัยทักษะหลายอย่างในเวลาเดียวกัน

เวลาที่ใช้

1 คาบ (คาบละ 50 นาที)

สื่อการสอน

ใบงาน 9 และ 10 สมุดแบบฝึกหัด CD-ROM

ข้อมูลสำหรับครูผู้สอน

การขับขี่รถจักรยานยนต์จำเป็นต้องใช้ทักษะหลายอย่าง เช่น ด้านมนุษยสัมพันธ์และอารมณ์ ด้านร่างกาย และการตัดสินใจ ซึ่งบางครั้งต้องใช้ทักษะเหล่านั้นในเวลาเดียวกัน (ความสามารถด้านมนุษยสัมพันธ์รวมถึงการสื่อสาร กับผู้ขับขี่คนอื่นๆ เช่น เมื่อรอให้มีจังหวะที่สามารถเลี้ยวออกจากซอยได้ ส่วนทักษะด้านร่างกาย ได้แก่ การใช้ห้ามล้อ คลัตช์ การมองซ้ายและขวา และการทำงานอย่างประสานกันระหว่างมือและเท้า)

การควบคุมราวสำหรับมือจับ การใช้ห้ามล้อ และคันเร่งจะไม่เกิดประโยชน์อะไรเลยถ้าไม่ใช้อย่างถูกวิธีและเหมาะสม โดยคำนึงถึงผู้ใช้รถใช้ถนนคนอื่นๆ ด้วย เช่น สามารถตัดสินใจว่าควรหมุนราวสำหรับมือจับไปทางใดและต้องตัดสินใจว่าเมื่อใดต้องใช้ห้ามล้อ เมื่อใดจะต้องใช้คันเร่ง ผู้เริ่มหัดขับขี่รถจักรยานยนต์สามารถพัฒนาทักษะการควบคุมเหล่านี้ได้ในระยะเวลาอันสั้น ส่วนทักษะที่มีความซับซ้อนมากขึ้น เช่น ทักษะการระบุถึงอันตรายและวิธีการแก้ไขสถานการณ์ เมื่อสภาพแวดล้อมของถนนและการจราจรเกิดการเปลี่ยนแปลงขึ้น ซึ่งทักษะเหล่านี้จะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง การจัดการกับอารมณ์ของตนเอง เช่น ความโกรธ ความหงุดหงิด ความกลัวและอารมณ์อื่นๆ ไม่เช่นนั้นสิ่งเหล่านี้จะทำให้การตัดสินใจต่างๆ ในการขับขี่อย่างปลอดภัยเป็นไปได้ยาก

นอกจากนี้ครูผู้สอนต้องศึกษารายละเอียดของ **กิจกรรมการเรียนรู้การสอน** ข้อ 1 ในบทที่ 8 และอธิบายให้นักเรียนเข้าใจถึงสิ่งที่จะต้องทำประกอบการทำงานใน **ใบงาน 13** ตอนท้ายคาบเรียนของบทที่ 6 นี้

การเชื่อมโยงกับ CD ROM

บทเรียนนี้มีเนื้อหาเชื่อมโยงกับ CD-ROM

เพื่อให้เกิดความเข้าใจถึงความซับซ้อนของทักษะการขับขี่รถจักรยานยนต์ ผู้ขับขี่ควรได้รับการฝึกฝนการขับขี่อย่างสม่ำเสมอ การใช้ CD-ROM เพื่อการเรียนรู้เกี่ยวกับข้อมูลที่สำคัญเป็นการเริ่มต้นที่ดีโดยเฉพาะอย่างยิ่งในส่วนที่กล่าวถึงอันตรายต่างๆ

กิจกรรมการเรียนการสอน

1. ให้ครูผู้สอนเริ่มต้นบทเรียนโดยการให้นักเรียนช่วยกันแนะนำสิ่งที่ผู้ขับขี่รถจักรยานยนต์จะต้องปฏิบัติแม้จะเป็นการเดินทางในระยะทางสั้นๆ แล้วเขียนเป็นรายงานลงบนกระดานดำ โดยมีจุดเน้นที่ความหลากหลายของสิ่งที่ผู้ขับขี่ต้องปฏิบัติ และความรับผิดชอบของผู้ขับขี่ เช่น การตรวจสอบสภาพแวดล้อม การเปลี่ยนเกียร์ การใช้ไฟเลี้ยวให้สอดคล้องกับทิศทาง การขับขี่ และการจัดการกับพฤติกรรมของคนโดยสาร
2. ให้นักเรียนทำงานใน *ใบงาน 9 ตอนที่ 1* ในชั้นเรียน แล้วรายงานหน้าชั้นเกี่ยวกับคำตอบของตนเอง โดยเปิดโอกาสให้ทั้งผู้ที่ยืนยันด้วยและไม่เห็นด้วยกับคำกล่าวในใบงานได้อภิปราย (หรืออาจจัดการโต้วาทีขึ้น)
3. ให้นักเรียนทำงานใน *ใบงาน 9 ตอนที่ 2* เป็นการบ้าน แล้วรายงานหน้าชั้นในชั่วโมงต่อไป ให้นักเรียนแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมือนและความต่างของพฤติกรรมที่นักเรียนได้ทำการสังเกต (ถ้านักเรียนไม่มีโอกาสเดินทางโดยรถจักรยานยนต์ นักเรียนสามารถสังเกตพฤติกรรมของพนักงานขับรถโดยสารประจำทางแทน หรือจับคู่ทำการบ้านกับนักเรียนที่มีโอกาสเดินทางโดยรถจักรยานยนต์)
4. ให้นักเรียนทำ *ใบงาน 10* ให้เสร็จ แล้วแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นร่วมกัน

กิจกรรมเสนอแนะ

ให้นักเรียนแต่ละคนทำการสำรวจผู้ขับขี่รถจักรยานยนต์โดยเก็บข้อมูลกับทักษะและความชำนาญในด้านต่างๆ ที่ผู้ขับขี่ต้องใช้ทั้งด้านสังคม ร่างกาย และการตัดสินใจ รวบรวมผลการสำรวจ สรุปทักษะและความชำนาญในด้านต่างๆ ที่ผู้ขับขี่รถจักรยานยนต์ส่วนใหญ่ใช้มา 10 อย่าง

ให้นักเรียนสัมภาษณ์ผู้ที่เริ่มหัดขับขี่รถจักรยานยนต์ และผู้ขับขี่ที่ชำนาญว่าสิ่งใดที่พวกเขาคิดว่าเป็นประเด็นความปลอดภัยในการขับขี่ที่สำคัญแล้วเปรียบเทียบคำตอบที่ได้รับว่ามีความแตกต่างกันอย่างไร เขียนรายการทักษะ และทัศนคติที่ผู้ขับขี่ที่เพิ่งเริ่มต้น กับผู้ขับขี่ที่ชำนาญสามารถเรียนรู้จากกันและกันได้

ใบงานที่ 9

คุณพร้อมสำหรับการขับขี่รถจักรยานยนต์หรือยัง

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำงานตามคำสั่งต่อไปนี้ลงในสมุดแบบฝึกหัด

ตอนที่ 1

“การขับขี่อย่างปลอดภัยเป็นสิ่งที่เกิดจากการตัดสินใจและจิตใจของผู้ขับขี่”

ให้นักเรียนเขียนข้อความแสดงความเห็นด้วย หรือไม่เห็นด้วยกับคำกล่าวข้างต้นลงในสมุดแบบฝึกหัดพร้อมให้เหตุผลประกอบ

ตอนที่ 2

ให้นักเรียนเลือกสัมภาษณ์ผู้ขับขี่รถจักรยานยนต์ ซึ่งนักเรียนคิดว่าเขาเป็นผู้ขับขี่ที่ปลอดภัยและมีความรับผิดชอบถ้าเป็นผู้ปกครองของนักเรียนเอง ให้นักเรียนเดินทางไปกับผู้ปกครอง ถ้าเป็นไปได้ควรปฏิบัติสัก 2 ครั้งในระยะทาง และสภาพแวดล้อมที่แตกต่างกัน แล้วบันทึกทักษะต่างๆ ที่ผู้ขับขี่ต้องมีสำหรับการเดินทางโดยใช้ตารางข้างล่างเมื่อกลับถึงบ้าน

ผู้ขับขี่ทำอะไรบ้างในระหว่างการขับขี่แต่ละระยะ เช่น เมื่อทำการเลี้ยวขวา เป็นต้น	ทักษะด้านร่างกายที่จำเป็นในการขับขี่ (เช่น การหันศีรษะหรือการประสานการทำงานของมือและเท้า เป็นต้น)	ความชำนาญด้านมนุษยสัมพันธ์ (เช่น การจัดการกับความรู้สึกหงุดหงิด การสื่อสารกับผู้ขับขี่คนอื่นๆ เป็นต้น)
การเดินทางครั้งที่ 1 ◆ ◆ ◆ ◆ ◆ การเดินทางครั้งที่ 2 ◆ ◆ ◆ ◆ ◆		

ใบงาน 10

คุณพร้อมสำหรับการขับขี่รถจักรยานยนต์หรือยัง

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำงานตามคำสั่งต่อไปนี้ลงในสมุดแบบฝึกหัด

ผู้ขับขี่รถจักรยานยนต์ควรได้รับการสนับสนุนให้มีพฤติกรรมที่มีลักษณะ 4 อย่าง ดังต่อไปนี้

ความระมัดระวัง

ความรอบคอบ

ความมีน้ำใจ

ความใจเย็น

1. ให้นักเรียนเติมลักษณะของพฤติกรรมที่เหมาะสมกับสถานการณ์ต่อไปนี้ โดยดูจากตัวอย่าง และสามารถตอบได้มากกว่า 1 ลักษณะ

◆ การจอดรถ และการกลับรถ	(ความรอบคอบ)	(ในวงเล็บคือคำตอบ)
◆ การรอสัญญาณไฟ	_____	
◆ การตรวจความเรียบร้อยของรถก่อนการขับขี่	_____	
◆ การสวมหมวกนิรภัย	_____	
◆ การเปิดสัญญาณไฟเลี้ยวตามระยะทางและทิศทาง	_____	
◆ การเปิดไฟหน้ารถระหว่างขับขี่	_____	
◆ การใช้สัญญาณ และแตรเพื่อขอทางรถคันหน้า	_____	

หมายเหตุ ให้นักเรียนที่ขับขี่รถจักรยานยนต์ เสนอพฤติกรรมเพิ่มเติม

บทที่ 7 :

การตัดสินใจกับการขับขี่

จุดประสงค์การเรียนรู้

- ◆ ได้รับความรู้ว่ามีปัจจัยหลายประการที่มีอิทธิพลต่อการขับขี่และตัวผู้ขับขี่ต้องตัดสินใจเพื่อความปลอดภัยของตนเองและผู้ใช้รถใช้ถนนคนอื่น ๆ
- ◆ มีความเข้าใจและฝึกฝนขั้นตอนการตัดสินใจเพื่อความปลอดภัยของตนเองและผู้อื่น

เวลาที่ใช้

1 คาบ (คาบละ 50 นาที)

สื่อการสอน

ใบงาน 11 และ 12 สมุดแบบฝึกหัด CD-ROM

ข้อมูลสำหรับครูผู้สอน

มีปัจจัยภายนอกหลายอย่างที่มีอิทธิพลต่อตัวผู้ขับขี่และพฤติกรรมการขับขี่ ปัจจัยเหล่านั้นอาจรวมถึง เพื่อนฝูง สมาชิกในครอบครัว ครู/อาจารย์ สื่อโฆษณา กฎหมายต่างๆ ผู้นำกลุ่มหรือชุมชน และพฤติกรรมของผู้ขับขี่คนอื่นๆ เช่น

1. เพื่อน - ยั่วยุผู้ขับขี่ให้ขับเร็วขึ้น
2. ครู - แนะนำวิธีการขับขี่อย่างปลอดภัย
3. กฎหมาย - การลงโทษผู้กระทำความผิด
  - กำหนดกฎระเบียบ กฎจราจร

อย่างไรก็ตาม การมีความรู้เรื่องการขับขี่อย่างปลอดภัยไม่ได้หมายความว่าผู้ขับขี่จะขับขี่อย่างปลอดภัย

มีปัจจัยหลายประการที่เป็นอุปสรรค ทำให้ผู้เริ่มหัดขับขี่รถจักรยานยนต์ไม่สามารถขับขี่ได้อย่างปลอดภัย แรงกดดันจากบุคคลหรือกลุ่มคนอื่นๆ สามารถทำให้ผู้ขับขี่เกิดความขัดแย้งและไม่มั่นใจในการตัดสินใจขณะขับขี่ที่มีอายุน้อยหรือผู้ขับขี่ที่มีประสบการณ์น้อย ยังขาดความสามารถในการจัดการหรือต้านทานแรงยั่วยุจากสิ่งเร้า และแรงกดดันที่รบกวนจิตใจจากสิ่งต่างๆ

ทักษะการตัดสินใจโดยตระหนักถึงความปลอดภัยและมีความรับผิดชอบเป็นสิ่งที่คุณครูสามารถเรียนรู้เพิ่มและพัฒนาขึ้นมาได้ ผู้ขับขี่เป็นบุคคลที่ควบคุมการขับขี่และเป็นผู้ตัดสินใจในเรื่องต่างๆ ขณะขับขี่ ซึ่งการตัดสินใจเหล่านั้นจะมีผลต่อการเพิ่มขึ้นหรือลดลงของอัตราความเสี่ยงและอันตรายจากการขับขี่ที่มีต่อตนเองและผู้อื่น

การเริ่มต้นฝึกขับขี่รถจักรยานยนต์ ควรเริ่มต้นฝึกหัดในสถานที่ที่ไม่พลุกพล่าน เช่น ลานจอดรถที่โล่งเตียน และไม่ใช้งานแล้ว หรือบริเวณสนามใกล้บ้าน แต่ทั้งนี้ทั้งนั้น ต้องคำนึงถึงความปลอดภัยในด้านต่างๆ ของตนเองและผู้อื่น เป็นสำคัญในการเลือกสถานที่ฝึกหัด ควรฝึกขับขี่ในสนามแล้ว ขยับขึ้นไปเป็นการฝึกบนถนนที่มีการจราจรเบาบาง และบนถนนที่มีการจราจรพลุกพล่านมากขึ้นตามลำดับ ซึ่งจะช่วยให้ผู้ขับขี่ได้ประสบการณ์ให้กับผู้ขับขี่โดยการฝึกในชั้นต่างๆ ควรเป็นไปตามระดับทักษะ และความสามารถในการตัดสินใจอย่างปลอดภัยที่เพิ่มขึ้น

การเชื่อมโยงกับ CD-ROM

บทเรียนนี้มีเนื้อหาเชื่อมโยงกับ CD-ROM

การพัฒนาความสามารถในการตัดสินใจสามารถทำได้โดยใช้ CD-ROM ประกอบ อย่างไรก็ตาม CD-ROM ไม่สามารถจำลองความซับซ้อนในการตัดสินใจเมื่ออยู่บนถนนจริงได้ การที่นักเรียนจะเป็นผู้ขับขี่ที่มีความชำนาญในการตัดสินใจนั้น นักเรียนจะต้องมีประสบการณ์จากการขับขี่ในสภาพแวดล้อมต่างๆ กันให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้

กิจกรรมการเรียนการสอน

1. ครูผู้สอนอภิปรายร่วมกับนักเรียนเกี่ยวกับการขับขี่รถจักรยานยนต์ที่ผู้ขับขี่จะต้องทำการตัดสินใจตลอดเวลา ซึ่งบางครั้งอาจเป็นการตัดสินใจอย่างกะทันหัน
2. ให้นักเรียนทำ *ใบงาน 11* โดยครูผู้สอนอธิบายให้นักเรียนเข้าใจขั้นตอนเพื่อการตัดสินใจอย่างรอบคอบ ให้นักเรียนยกตัวอย่างการใช้ขั้นตอนเหล่านั้นที่เกิดขึ้นจริงในระบบขนส่ง เช่น จากการเป็นผู้ขับขี่รถจักรยานยนต์ รถจักรยาน การเป็นคนโดยสาร หรือการเป็นคนเดินเท้าเตือนให้นักเรียนได้รับรู้ว่าเมื่อเขาทำการประเมินการตัดสินใจใดๆ ก็ตาม พวกเขาต้องพิจารณาถึงผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจากทัศนคติส่วนตัว และจากจิตสำนึกในสังคมถามนักเรียนว่า พฤติกรรมของตนมีผลกระทบต่อผู้อื่นในชุมชนอย่างไร
3. ให้นักเรียนทำงานในส่วนที่เป็นตัวอย่างจาก *ใบงาน 12* ลัก 1 ตัวอย่าง ก่อนที่จะเริ่มทำใบงานโดยแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มๆ ละ 3-4 คนแล้วรายงานเกี่ยวกับทางเลือกในการแก้ปัญหาและผลลัพธ์ที่อาจเกิดขึ้นให้นักเรียนทุกคนเสนอวิธีการแก้ปัญหา ซึ่งการตัดสินใจทั้งหมดจะต้องคำนึงถึงเรื่องของความปลอดภัยเป็นอันดับแรก
4. ให้นักเรียนทำงานในใบงานลงในสมุดแบบฝึกหัด

ใบงาน 11

การตัดสินใจในการขับขี่

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านและทำงานตามคำสั่งต่อไปนี้ลงในสมุดแบบฝึกหัด

ขั้นตอนเพื่อการตัดสินใจอย่างรับผิดชอบ

1. ให้นักเรียนเสนอประเด็นปัญหาที่ต้องได้รับการแก้ไข หรือภาระหน้าที่ที่ต้องปฏิบัติจากการขับขี่รถจักรยานยนต์
  - ◆ รับรู้ว่าการตัดสินใจเป็นสิ่งที่จำเป็นต้องทำ
  - ◆ ตระหนักว่าในการตัดสินใจต่างๆ นั้น ควรมีทางเลือกหรือตัวเลือกไว้
2. ระบุทางเลือกหรือตัวเลือกที่มี
3. พิจารณาผลลัพธ์ที่เป็นไปได้ของแต่ละทางเลือก และถามตนเองด้วยคำถามต่อไปนี้เกี่ยวกับแต่ละทางเลือก
  - ◆ ทางเลือกนี้ปลอดภัยหรือไม่
  - ◆ ทางเลือกนี้ถูกกฎหมายหรือไม่
  - ◆ บุคคลที่รักและเป็นห่วงนักเรียน เช่น พ่อ แม่ เป็นต้น จะอนุญาตให้นักเรียนทำตามทางเลือกนี้หรือไม่
  - ◆ ทางเลือกนี้จะเป็นประโยชน์ต่อตัวนักเรียนและผู้อื่นหรือไม่
4. ให้นักเรียนเลือกทางเลือกที่ดีที่สุด แล้วปฏิบัติตามนั้น
5. ให้นักเรียนประเมินผลการตัดสินใจของตนเอง
  - ◆ ถ้าทางเลือกที่นักเรียนเลือกไม่ประสบความสำเร็จดังที่นักเรียนคาดหวังไว้ นักเรียนคิดว่าตนเองได้เรียนรู้อะไรบ้างจากการตัดสินใจครั้งนี้
  - ◆ นักเรียนจะปฏิบัติแตกต่างไปจากที่นักเรียนทำในครั้งต่อไปอย่างไร
  - ◆ ในการตัดสินใจครั้งต่อไปนักเรียนคิดว่าจะทำการตัดสินใจอย่างไรจึงจะปลอดภัยมากขึ้น

ใบงานที่ 12

การตัดสินใจในการขับขี่

คำชี้แจง ให้นักเรียนเลือกเหตุการณ์ต่อไปนี้มาหนึ่งเหตุการณ์เพื่อฝึกใช้ขั้นตอนการตัดสินใจอย่างรอบคอบจาก *ใบงาน 11* แล้วรายงานต่อชั้นเรียน ในระหว่างการรายงานนักเรียนสามารถเสนอแนวทางการแก้ปัญหา อื่นๆ หรือเสนอแนะผลลัพธ์ที่อาจเกิดขึ้นตามความเหมาะสม

1. นักเรียนอายุ 16 ปี กำลังจะไปงานเลี้ยงฉลองปีใหม่ นักเรียนทราบว่าที่งานเลี้ยงจะต้องมีการดื่มสุราและของมีเมาอย่างสนุกสนาน พ่อกับแม่อนุญาตให้นักเรียนขี่รถจักรยานยนต์ไปทำงานเลี้ยงได้ นักเรียนจะต้องทำอะไรบ้าง
2. เพื่อนรุ่นพี่ของนักเรียนเพิ่งซื้อรถจักรยานยนต์รุ่นใหม่ล่าสุด และชวนให้นักเรียนไปนั่งรถจักรยานยนต์เล่นกับเขาเพื่อทดสอบความเร็วของรถบนถนนสายหลัก นักเรียนจะไปหรือไม่
3. นักเรียนอยู่ในงานเลี้ยงจนตึกและไม่สามารถกลับบ้านได้ เนื่องจากรถโดยสารประจำทางได้หยุดวิ่งแล้ว เพื่อนที่รู้จักในงานเสนอว่าจะพานักเรียนและเพื่อนอีก 3 คนไปส่งที่บ้าน โดยรถจักรยานยนต์ขนาดใหญ่ของเขา นักเรียนคิดว่าการเดินทางครั้งนี้จะต้องสนุกแน่ๆ
4. นักเรียนเพิ่งได้รับใบอนุญาตขับรถและได้ขี่รถจักรยานยนต์ไปโรงเรียน หลังจากโรงเรียนเลิก นักเรียนได้ให้เพื่อนซ้อนท้ายรถจักรยานยนต์เพื่อกลับบ้านด้วยกัน เมื่อนักเรียนเลี้ยวตรงมุมถนนหรือจอดบริเวณป้ายหยุด เพื่อนของนักเรียนก็จะโยกตัวไปมาพร้อมกับหัวเราะและตะโกนโหวกเหวกนักเรียนจะอย่างไร
5. วันที่ฝนตกลงมาพริ้วๆ ตลอดทั้งวัน แต่เพื่อนก็ขี่รถจักรยานยนต์พานักเรียนไปที่ร้านเซาวิติโอเทปโดยขี่รถจักรยานยนต์ด้วยความเร็วสูงและขับตามรถคันหน้าในระยะที่ใกล้มาก นักเรียนจะอย่างไร
6. นักเรียนกำลังขี่รถจักรยานยนต์บนถนนใหญ่ แต่มีรถยนต์ขับตามหลังมาและเริ่มเคลื่อนเข้าใกล้ท้ายรถจักรยานยนต์ของนักเรียนมากขึ้น นักเรียนจะแก้ไขสถานการณ์อย่างไร

บทที่ 8 :

การวางแผนเพื่อการขับขี่อย่างปลอดภัย

จุดประสงค์การเรียนรู้

- ◆ สามารถใช้แผนที่ใช้การระบุสถานที่ที่เราจะเดินทางไป
- ◆ พัฒนาและใช้แผนการเดินทางที่มีประสิทธิภาพในการเดินทางทั้งระยะใกล้และไกล
- ◆ เริ่มที่จะสามารถระบุอันตรายที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป และวางแผนการเดินทาง ให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมนั้นๆ

เวลาที่ใช้

2 คาบ (คาบละ 50 นาที)

คาบที่ 1 กิจกรรมที่ 1-3

คาบที่ 2 กิจกรรมที่ 4 และ 5

หมายเหตุ : กิจกรรมการสังเกตเป็นกิจกรรมที่นักเรียนต้องใช้เวลาในการทำกิจกรรมประมาณ 2 สัปดาห์

สื่อการสอน

ใบงาน 13 และ 14 แผนที่มาตราส่วนขนาดต่างๆ แสดงท้องถิ่นหรือจังหวัดที่นักเรียนอาศัยอยู่ แผนที่ท่องเที่ยว และแผนที่โลก แผ่นพับข้อมูลการท่องเที่ยวจังหวัดต่างๆ ในประเทศไทย สมุดแบบฝึกหัด CD-ROM

ข้อมูลสำหรับครูผู้สอน

การวางแผนการเดินทางเป็นปัจจัยสำคัญที่จะช่วยให้เดินทางปลอดภัยมากขึ้น ดังจะเห็นได้จากข้อเท็จจริงที่ว่า การชนส่วนมากเกิดขึ้นในบริเวณที่ไม่ไกลจากบ้านของผู้ขับขี่

สำหรับการขับขี่ในระยะใกล้ และเดินทางเป็นประจำ การวางแผนเพื่อการตัดสินใจที่รวดเร็วเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับผู้ขับขี่ อย่างไรก็ตาม ผู้เริ่มหัดขับขี่ควรให้ความสำคัญกับการวางแผนก่อนการเดินทางทุกครั้งเพราะการประสานงานกันระหว่างการบังคับรถกับการพิจารณาตัดสินใจเลือกเส้นทาง ที่จะไปในเวลาเดียวกันยังเป็นไปค่อนข้างลำบาก การเดินทางในระยะใกล้หรือระยะไกลอาจมีการเปลี่ยนแปลงได้ ซึ่งขึ้นอยู่กับปัจจัยต่างๆ ดังนี้

- ◆ สภาพอากาศ
- ◆ ความเคยชินกับเส้นทาง
- ◆ เวลาที่เริ่มเดินทาง
- ◆ เวลาที่คาดว่าจะเดินทางไปถึง
- ◆ งานเทศกาลต่างๆ ที่มีในพื้นที่ที่เรากำลังจะเดินทางไป
- ◆ วันที่เดินทาง (วันหยุดหรือวันธรรมดา)

การเดินทางระยะใกล้

- ◆ ปริมาณการจราจร
  - ◆ งานก่อสร้างทาง
- ก่อน** การเดินทางควรวางแผนและตัดสินใจในเรื่องต่อไปนี้
- ◆ กำหนดจุดหมายปลายทาง
  - ◆ เลือกเส้นทางที่ดีที่สุดในการเดินทาง (ใช้เวลาในการเดินทางสั้นที่สุด ระยะทางใกล้ที่สุด ปริมาณการจราจรน้อยที่สุด และปลอดภัยที่สุด)
  - ◆ ประมาณระยะเวลาในการเดินทางในสภาพการจราจรและสภาพอากาศที่แตกต่างกัน
  - ◆ สถานที่ที่จะเดินทางไปมีที่จอดรถหรือไม่ และลักษณะและสภาพของสถานที่จอดรถเป็นอย่างไร
  - ◆ ตรวจสอบปริมาณน้ำมันเชื้อเพลิงให้เพียงพอสำหรับการเดินทาง
  - ◆ ตรวจสอบสภาพของรถจักรยานยนต์ก่อนการเดินทาง
  - ◆ ตรวจสอบสภาพของหมวกนิรภัย เลือผ้าที่สวมใส่ให้มีสีสดใส สวมแว่นตากันลม และรองเท้าหุ้มส้น

ระหว่าง การเดินทางควรวางแผนและตัดสินใจในเรื่องต่อไปนี้

- ◆ ประเมินสภาพการจราจร
- ◆ พิจารณาเส้นทางอื่นที่สามารถใช้ในการเดินทางได้
- ◆ ตัดสินใจว่าเมื่อใดจะต้องหยุดเพื่อเติมน้ำมันเชื้อเพลิง
- ◆ ตัดสินใจว่าจะจอดรถจักรยานยนต์บริเวณใดเมื่อเดินทางไปถึงสถานที่นั้นๆ

หลัง การเดินทางควรวางแผนและตัดสินใจในเรื่องต่อไปนี้

◆ ตัดสินใจว่าจะวางแผนการเดินทางอย่างไรหากต้องเดินทางไปยังสถานที่นั้นอีกครั้ง เช่น หากต้องเดินทางไปในช่วงเวลาเดียวกันควรหลีกเลี่ยงเป็นต้น เส้นทางที่ต้องผ่านศูนย์การค้า เนื่องจากการจราจรติดขัดมาก

ผู้คนส่วนใหญ่จะวางแผนการเดินทางสำหรับการขับขี่ในระยะไกลมากกว่าการเดินทางที่ทำเป็นประจำ การเดินทางระยะใกล้มักเป็นการเดินทางที่ทราบล่วงหน้า จึงมีเวลาในการวางแผนและเตรียมตัวมากขึ้น อย่างไรก็ตามผู้ขับขี่ส่วนใหญ่มักไม่ใส่ใจสภาพยานพาหนะของตนเท่าที่ควร และมักจะคิดว่าตนเองรู้ว่าจะไปถึงจุดหมายปลายทางได้อย่างไร รวมทั้งรายละเอียดเกี่ยวกับระยะเวลาที่ใช้ โดยไม่ได้ทำการตรวจสอบการทำงานของยานพาหนะแต่อย่างใด

การเดินทางระยะไกล

ระยะเวลาที่ใช้ในการเดินทางที่ได้จากการสอบถามเพื่อนควรใช้เป็นแนวทางเท่านั้น ผู้ขับขี่คนอื่นมักจะประมาณระยะเวลาดำกว่าความเป็นจริง เนื่องจากใช้วิธีการเปรียบเทียบกับการเดินทางที่คล้ายกัน

ก่อน การเดินทางควรวางแผนและตัดสินใจในเรื่องต่อไปนี้

- ◆ ประมาณระยะทางและระยะเวลาในการเดินทาง
- ◆ ตัดสินใจว่าจะหยุดพักที่ใดและเมื่อใด
- ◆ ศึกษาประเภทของถนนที่จะใช้เดินทาง (เช่น เป็นถนนลูกรัง หรือ ถนนคอนกรีต เป็นต้น)
- ◆ ทราบว่าจะเดินทางไปยังจุดหมายปลายทางได้อย่างไร
- ◆ ตรวจสอบสภาพของรถจักรยานยนต์ รวมทั้งตรวจสอบยางรถ น้ำมัน-เชื้อเพลิง น้ำมันเครื่อง แบตเตอรี่
- ◆ จอที่พิกให้เรียบร้อย

หลัง การเดินทางควรวางแผนและตัดสินใจในเรื่องต่อไปนี้

- ◆ ตัดสินใจว่าจะวางแผนการเดินทางอย่างไรหากต้องเดินทางไปสถานที่นั้นอีก เช่น หากต้องเดินทางไปสถานที่นั้นในช่วงเวลานี้ของวัน ควรหลีกเลี่ยงเส้นทางที่ผ่านศูนย์การค้าเนื่องจากการจราจรติดขัดมาก

การเชื่อมโยงกับ CD-ROM

บทเรียนที่มีเนื้อหาเชื่อมโยงกับ CD-ROM

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

1. ให้นักเรียนนำเสนอแบบบันทึกการเดินทางที่ทำการบ้านตอนจบบทที่ 6 ที่ทำก่อนเริ่มบทเรียนนี้ 2 สัปดาห์ โดยให้นักเรียนบันทึกตัวเลขที่เกี่ยวข้องกับการเดินทางในชีวิตประจำวัน เช่น ระยะเวลาที่ใช้ในการเดินทางทั้งไปและกลับ ระยะทางและจุดประสงค์ของการเดินทางในแต่ละวันไม่ว่าจะในฐานะของผู้ขับขี่หรือคนโดยสาร ให้นักเรียนวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้แล้วเขียนสรุปประเภทของการเดินทางของนักเรียน

ให้นักเรียนระบุงการวางแผนและการตัดสินใจที่จำเป็น เพื่อเตรียมการเดินทาง เช่น

- ◆ ทหาระยะทางและระยะเวลาในการเดินทางไปยังจุดหมายปลายทางที่เลือก
- ◆ สภาพการจราจรในวันและเวลาที่คิดว่าจะเดินทาง
- ◆ มีข้อมูลในการเดินทาง หรือต้องหาข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับทิศทาง ที่อยู่

หรือการใช้แผนที่

- ◆ พิจารณาเส้นทางที่ดีที่สุด คือ เป็นเส้นทางที่สั้นที่สุด เร็วที่สุด หรือมีปริมาณการจราจรน้อยที่สุด
- ◆ คำนึงถึงสถานที่จอดยานพาหนะยังจุดหมายปลายทางว่ามีหรือไม่ ถ้ามีจะจอดได้นานเท่าไร และต้องเสียค่าบริการหรือไม่

2. ให้นักเรียนเขียนบรรยายการเปลี่ยนแปลงของแผนการเดินทาง หากปัจจัยต่อไปนี้จะเกิดการเปลี่ยนแปลงขึ้น

- ◆ สภาพอากาศ
- ◆ ความคั่งคักกับเส้นทาง
- ◆ เวลาที่ออกเดินทาง
- ◆ เวลาที่คาดว่าจะเดินทางไปถึงจุดหมายปลายทาง
- ◆ งานเทศกาลต่างๆ ที่มีในพื้นที่ที่เรากำลังจะเดินทางไป
- ◆ วันที่เดินทาง (วันหยุดหรือวันธรรมดา)

ให้นักเรียนทั้งชั้นอภิปรายร่วมกันว่าการเปลี่ยนแปลงนี้ จะมีผลกระทบต่อแผนการเดินทางหรือไม่ และอย่างไร

3. ให้นักเรียนเลือกการเดินทางที่นักเรียนบันทึกไว้มา 2 การเดินทาง (เป็นการเดินทางระยะใกล้และการเดินทางระยะไกล) เขียนรายการสิ่งที่เขาต้องวางแผนและตัดสินใจทั้ง **ก่อน ระหว่าง** และ **หลัง** การเดินทางแล้วเปรียบเทียบความเหมือนและความแตกต่างของการเดินทางทั้ง 2 ประเภทเกี่ยวกับสิ่งที่เขาต้องตัดสินใจ

4. ครูผู้สอนพูดคุยกับนักเรียนถึงสิ่งที่เกี่ยวข้องในการวางแผนการเดินทาง (เช่น การขับขีรถบนถนนประเภทต่างๆ การขับแข่งยานพาหนะต่างๆ เช่น รถบรรทุก การขับขี่ผ่านสะพานที่แคบ หรือผ่านฝูงสัตว์ ระยะทางในการเดินทาง ความชำนาญเส้นทาง ความพร้อมของยานพาหนะ และความเหนื่อยล้าจากการเดินทาง)

ให้นักเรียนจับคู่เพื่อทำงานใน *ใบงาน 13* การวางแผนการเดินทางโดยใช้แผนที่ประกอบ แล้วรายงานหน้าชั้น ในระหว่างการรายงานให้แลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นเกี่ยวกับความสมบูรณ์และประสิทธิภาพของแผนการเดินทาง นักเรียนใส่ใจกับอันตรายที่อาจเกิดขึ้นหรือไม่ และพิจารณาประเด็นความปลอดภัยใดบ้าง เน้นให้นักเรียนเห็นถึงความสำคัญในการวางแผนการเดินทาง

5. ให้นักเรียนอ่านสถานการณ์ใน *ใบงาน 14* แล้วเขียนแผนการเดินทางที่ปลอดภัยลงในสมุดแบบฝึกหัด ครูผู้สอนควรศึกษาวิธีวางแผนการเดินทางในข้อมูลสำหรับครูผู้สอนประกอบด้วย

ใบงาน 13

การวางแผนเพื่อการขับขี่อย่างปลอดภัย

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านและทำงานตามคำสั่งต่อไปนี้ลงในสมุดแบบฝึกหัด

1. ให้นักเรียนเขียนรายงานการเดินทางระยะไกล (มีระยะทางมากกว่า 200 กิโลเมตร) ที่นักเรียนเคยไปไม่ว่าในฐานะผู้ขับขี่หรือคนโดยสารของรถยนต์ รถโดยสาร หรือรถจักรยานยนต์ลงในสมุดแบบฝึกหัด โดยให้เขียนชื่อที่ตั้งของสถานที่ที่เดินทางไป ช่วงเวลาที่เดินทาง ระยะทาง และวัตถุประสงค์ในการเดินทาง แล้วจับคู่กับเพื่อนแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นเกี่ยวกับสิ่งที่จำเป็นต้องพิจารณาในการเดินทางแต่ละครั้ง

2. แบ่งนักเรียนออกเป็น 6 กลุ่ม ให้แต่ละกลุ่มเลือกสถานการณ์ต่อไปนี้ สถานการณ์ละ 2 กลุ่ม (หรือเขียนสถานการณ์ขึ้นมาเองก็ได้) และใช้แผนที่เพื่อวางแผนและเตรียมการเดินทาง รายงานแผนการเดินทางแก่เพื่อนๆ ในชั้น แลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นเกี่ยวกับแผนการเดินทางของแต่ละกลุ่มในการคำนึงถึงอันตรายที่อาจจะเกิดขึ้นและระบุประเด็นความปลอดภัยที่นักเรียนได้พิจารณา

สถานการณ์ที่ 1

◆ ญาติของนักเรียนชื่อแอน ชวนนักเรียนไปงานเลี้ยงวันเกิดของพ่อที่บ้านของเธอที่อำเภอวังสามสิบ ซึ่งอยู่ทางตอนเหนือของจังหวัดอุบลราชธานี เนื่องจากพ่อของแอนเป็นบุคคลที่กว้างขวางจึงมีผู้คนจากทั้งอำเภอมาร่วมงานเลี้ยงอย่างมากมาย รวมทั้งญาติของแอนซึ่งเดินทางมาจากต่างจังหวัดด้วย งานเลี้ยงจะจัดขึ้นในคืนวันเสาร์ และคงดำเนินไปตลอดทั้งคืน ตัวนักเรียนเองก็ยังไม่เคยเดินทางในระยะไกลด้วยรถจักรยานยนต์คันใหม่ของตนเองเลย

สถานการณ์ที่ 2

◆ นักเรียนสอบเสร็จแล้ว วันหยุดนี้นักเรียนจึงอยากชวนเพื่อนๆ ไปเที่ยวกันให้สนุกก่อนเริ่มทำงานพิเศษ ช่วงปิดเทอม จะไปไหนดี ? ช่างมันเถอะ ขอให้ไปได้เที่ยวก็แล้วกันจะไปที่ไหนก็ได้ ขึ้นรถจักรยานยนต์พร้อมสัมภาระที่จำเป็นอีกนิดหน่อยแล้วออกเดินทางกันเถอะ เราอาจจะไปชายหาดที่ไหนสักแห่งหนึ่งก็ได้

สถานการณ์ที่ 3

◆ นักเรียนได้รับรางวัลจากการตอบปัญหาในรายการวิทยุ เป็นบัตรชมการแสดงดนตรี 2 ใบ สถานที่จัดการแสดงอยู่ในอำเภอเมืองของจังหวัดที่นักเรียนอาศัยอยู่ การแสดงจะมีขึ้นตอนเย็นวันเสาร์โดยจะให้ผู้เข้าชมซึ่งมีประมาณ 1,000 คน เข้าไปในงานเวลาประมาณบ่าย 3 โมง นักเรียนคิดว่าจะชวนเพื่อนสนิท 1 คนไปชมการแสดงด้วยนักเรียนจะต้องวางแผนการเดินทางเป็นอย่างดี และตรวจสอบรถจักรยานยนต์ของนักเรียนให้อยู่ในสภาพที่ดีสำหรับการเดินทางไปชมการแสดงที่พลาดไม่ได้ครั้งนี้

ใบงาน 14

การวางแผนเพื่อการขับขี่อย่างปลอดภัย

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านสถานการณ์ต่อไปนี้ แล้วระบุสิ่งที่หนึ่งควรวางแผนและตัดสินใจอย่างมีความรับผิดชอบ และระบุปัจจัยที่อาจก่อให้เกิดการชน รวมถึงวิธีการป้องกันการชนเหล่านั้นด้วยการวางแผนที่ดีกว่า โดยเขียนคำตอบลงในสมุดแบบฝึกหัด และใช้แบบฟอร์มข้างล่างในการวางแผนการเดินทาง (หมายเหตุ : สามารถเพิ่มเติมข้อมูลที่จำเป็นลงในแบบฟอร์มได้ตามความเหมาะสม)

หนึ่งอายุ 19 ปี ขับขี่รถจักรยานยนต์มาเป็นเวลา 3 ปี แต่เฉพาะในเขตเมืองเท่านั้น หนึ่งทำงานเป็นพนักงานบัญชีและอาศัยอยู่ในจังหวัดนครปฐม เพื่อนของหนึ่งชื่อบีทำงานอยู่ที่ไร่จังหวัดกาญจนบุรีและเดินทางมาหาหนึ่งที่นครปฐมทุก 2 สัปดาห์ บีชวนให้หนึ่งไปเที่ยวที่ไร่ของเขาเพื่อพบกับครอบครัวของเขาที่กาญจนบุรีในวันหยุดสุดสัปดาห์นี้ หนึ่งไม่มั่นใจในเส้นทางการเดินทางจึงคิดว่าเมื่อเลิกงานจะต้องศึกษาแผนที่เส้นทางและจะเดินทางออกจากสำนักงานโดยขี่รถจักรยานยนต์ไปยังกาญจนบุรีทันที เมื่อหนึ่งเริ่มออกจากเขตจังหวัดนครปฐมปรากฏว่าไฟหน้ารถจักรยานยนต์เกิดดับ ซึ่งเป็นครั้งที่สองแล้วในสัปดาห์นี้ โชคดีที่หนึ่งเปลี่ยนหลอดไฟหน้ารถจักรยานยนต์เป็น จึงไม่เสียเวลาในการเดินทางมากนัก

หนึ่งมีวันหยุดสุดสัปดาห์ที่พิเศษมาก ได้เดินเที่ยวในไร่ พบเพื่อนๆ และครอบครัวของบี รวมทั้งมีงานเลี้ยงสังสรรค์อย่างสนุกสนานในคืนวันเสาร์ ส่วนในวันอาทิตย์ก็ได้ทานอาหารกลางวันร่วมกับครอบครัวของบีโดยมีอาหารมากมายรวมทั้งมีเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ด้วย หนึ่งไม่ยากเดินทางกลับนครปฐมในเย็นวันอาทิตย์จึงตัดสินใจเดินทางกลับตอนเช้าวันจันทร์ โดยจะออกจากกาญจนบุรีแล้วตรงไปที่ทำงานทันที เมื่อถึงตอนเช้าวันจันทร์หนึ่งพบว่าการจราจรคับคั่งมาก ทั้งรถบรรทุก รถกระบะ และรถอื่นๆ ที่เดินทางไปและกลับจากในเมือง หนึ่งออกจากไร่มาได้ประมาณ 20 กิโลเมตร เป็นเวลาที่แสงแดดเริ่มแรง ตาของหนึ่งพร่าเพราะแสงแดดที่สะท้อนทิวไม้ข้างทางไม่ไหว ทำให้หนึ่งเสียสมาธิและไม่สามารถควบคุมรถจักรยานยนต์ได้ จึงเสียหลักล้มไกลไปบนไหล่ทางซึ่งเป็นกรวดชนกับรั้วข้างทางอย่างแรงและกระเด็นเข้าไปในพุ่มไม้ หนึ่งพยายามลุกขึ้นจากพุ่มไม้ด้วยความตกใจและโกรธตัวเองมากที่ไม่ระวัง หนึ่งต้องนั่งอยู่ด้วยความเจ็บปวดจากบาดแผล จนกระทั่งมีรถบรรทุกผ่านมา คนขับรถบรรทุกนำหนึ่งส่งโรงพยาบาลในสภาพกระดูกหัวเข่าเคลื่อน กระดูกข้อเท้าหัก นิ้วเท้าหัก 3 นิ้ว และกระดูกสันหลังได้รับการกระทบกระเทือนอย่างแรง

แบบฟอร์มการวางแผนการเดินทาง

เมื่อนักเรียนตัดสินใจที่จะเดินทาง นักเรียนจะต้องนึกถึงสิ่งต่อไปนี้

ต้นทาง.....

ปลายทาง.....

ระยะทาง.....

ระยะเวลาในการเดินทาง.....

สภาพการจราจรในช่วงเวลาที่เดินทาง.....

วิธีการเดินทาง.....

เส้นทางในการเดินทาง.....

ตำแหน่งของสถานที่ และแผนที่แสดงที่อยู่

วิธีการเดินทางที่ดีที่สุด ระยะทางสั้นที่สุด ใช้เวลาน้อยที่สุดและมีปริมาณการจราจรน้อยที่สุด

บริเวณที่สามารถจอดรถได้ การเข้าสู่ลานจอดรถและค่าบริการจอดรถ

อื่นๆ ถ้ามี

บทที่ 9 :

จุดอับสายตาและการกวาดสายตามองโดยรอบ

จุดประสงค์การเรียนรู้

- ◆ เข้าถึงความสำคัญของการกวาดสายตามองสภาพแวดล้อมของถนนโดยรอบเพื่อสังเกตสิ่งทีอาจก่อให้เกิดอันตรายได้
- ◆ ได้รับความรู้ยานพาหนะส่วนใหญ่มี “จุดอับสายตา” อยู่และทราบวิธีการปฏิบัติตนอย่างปลอดภัย
- ◆ ฝึกฝนการกวาดสายตามองสภาพแวดล้อมของถนนโดยรอบเพื่อสังเกตสิ่งทีอาจก่อให้เกิดอันตราย

เวลาที่ใช้

1 คาบ (คาบละ 50 นาที)

สื่อการสอน

ใบงาน 15 และ 16 กระดาษแข็ง ไมโครแทรกเตอร์ กรรไกร ปากกา สมุด-แบบฝึกหัด CD-ROM รถจักรยานยนต์ 1 คัน (ถ้าเป็นไปได้)

ข้อมูลสำหรับครูผู้สอน

ผู้ขับขี่วัยรุ่นมีแนวโน้มที่จะกวาดสายตามองสภาพแวดล้อมของถนนน้อยมากหรือไม่ใช้กระจกมองหลัง

บริเวณที่ผู้ขับขี่รถจักรยานยนต์จำเป็นต้องกวาดสายตามองขณะขับขี่ คือ

- ◆ บริเวณด้านหน้าและด้านข้าง
- ◆ บริเวณด้านข้างตัวรถและถนนด้านหลังโดยมองผ่านกระจกมองหลัง

นอกจากนี้ยังมีจุดอับสายตาที่อยู่บริเวณด้านหลังของผู้ขับขี่ ซึ่งเป็นบริเวณที่ผู้ขับขี่มองไม่เห็นแม้จะมองผ่านกระจกมองหลัง การจะมองให้เห็นสิ่งต่างๆ ที่อยู่ในบริเวณที่เป็นจุดอับสายตานั้น ผู้ขับขี่จะต้องหันศีรษะไปด้านข้างและมองข้ามไหล่ ให้ครูผู้สอนสาธิตให้นักเรียนดูการมองแบบดังกล่าว

ผู้ขับขี่วัยรุ่นควรได้รับการกระตุ้นให้รู้จักกวาดสายตามองสภาพแวดล้อมของถนนเพื่อสังเกตสิ่งทีเคลื่อนที่อยู่ หรือกำลังจะเคลื่อนที่อย่างกะทันหันได้ ผู้ขับขี่ต้องตื่นตัวเพื่อให้สามารถรับรู้ถึงอันตรายที่อาจเกิดขึ้น และเรียนรู้การมองไปข้างหน้าให้ไกลกว่าบริเวณเฉพาะหน้าตัวรถขณะขับขี่รถจักรยานยนต์ด้วย อันตรายต่างๆ สามารถควบคุมได้ถ้าผู้ขับขี่รถจักรยานยนต์คอยมองดูสิ่งต่างๆ และสังเกตพฤติกรรมของผู้ใช้รถใช้ถนนคนอื่นๆ อยู่เสมอ

การเชื่อมโยงกับ CD-ROM

บทเรียนนี้มีเนื้อหาเชื่อมโยงกับ CD-ROM

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

1. ครูผู้สอนพูดคุยกับนักเรียนเกี่ยวกับความสำคัญของการกวาดสายตามอง และการสังเกตสิ่งต่างๆ ที่อยู่รอบตัวอย่างเป็นระบบขณะขับขีรถจักรยานยนต์ ให้นักเรียนจับคู่กันทำงานใน ใบงาน 15 แล้วให้ทั้งชั้นร่วมกันอภิปรายเกี่ยวกับงานที่ทำ
2. ให้นักเรียนทำงานใน ใบงาน 16 เป็นการบ้าน หรือจะทำที่สถานศึกษาก็ได้ในกรณีที่มรถจักรยานยนต์ประกอบการเรียนการสอน และยังสามารถใช้รถยนต์ในการทำการเรียนการสอนเพื่อการเปรียบเทียบได้อีกด้วย
3. ดำเนินการอภิปรายระหว่างนักเรียนในชั้นตามประเด็นดังนี้
  - ◆ นักเรียนประหลาดใจหรือไม่เมื่อทราบว่ามิจุดอับสายตาอยู่
  - ◆ นักเรียนประหลาดใจหรือไม่เมื่อได้ทราบถึงขนาดของบริเวณที่เป็นจุดอับสายตา
  - ◆ ผู้ใช้รถใช้ถนนคนใดที่ผู้ขับขีรถจักรยานยนต์มักจะมองไม่เห็นเนื่องจากบุคคลนั้นอยู่ในบริเวณจุดอับสายตาของผู้ขับขีพอดี
  - ◆ ผู้ใช้รถใช้ถนนคนใดที่มักจะเคลื่อนตัวสู่ถนนโดยไม่คาดคิด ซึ่งผู้ขับขีรถจักรยานยนต์ต้องระมัดระวังและกวาดสายตามองสภาพแวดล้อมขณะขับขีอย่างต่อเนื่อง
  - ◆ ขนาดของบริเวณจุดอับสายตาจะเพิ่มขึ้นหรือลดลง ขึ้นอยู่กับประเภทและขนาดของยานพาหนะต่างๆ หรือไม่
  - ◆ ขนาดของบริเวณจุดอับสายตาจะเพิ่มขึ้นหรือลดลง ขึ้นอยู่กับขนาดและความสูงของผู้ขับขีหรือไม่
  - ◆ ทำอย่างไรจึงจะสามารถลดผลกระทบที่เกิดจากจุดอับสายตาให้ได้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้

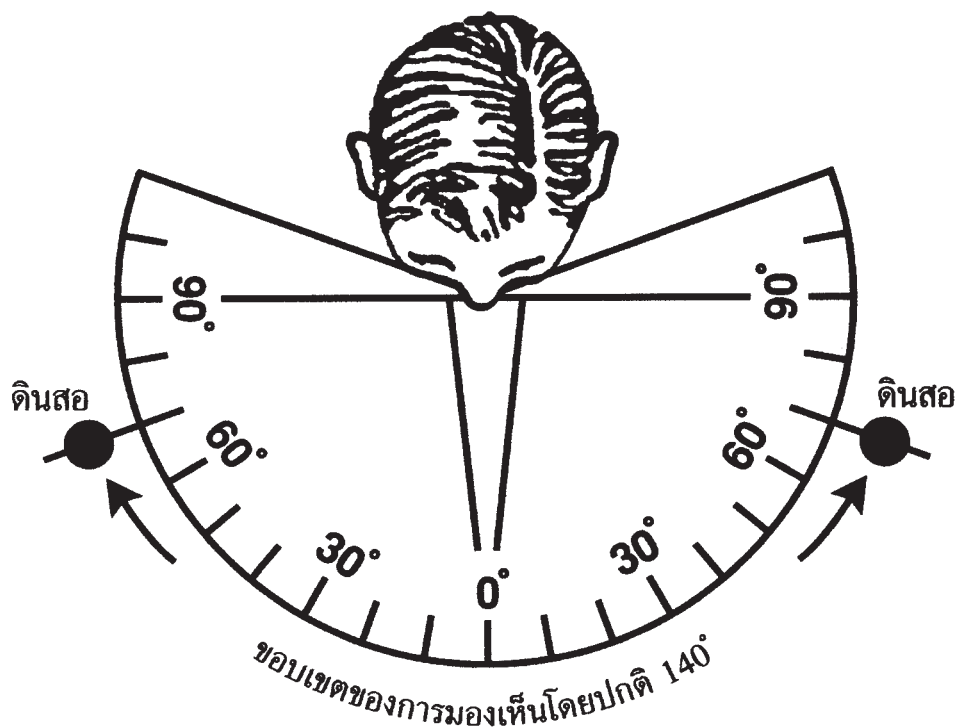
ใบงาน 15

จุดอับสายตาและการกวาดสายตาตามองโดยรอบ

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านและทำงานตามคำสั่งต่อไปนี้ โดยบันทึกคำตอบหรือข้อมูลที่ได้ลงในสมุดแบบฝึกหัด

การตรวจสอบระยะเวลาการมองเห็นทางด้านข้าง

1. ตัดกระดาษแข็งเป็นรูปครึ่งวงกลมให้มีรัศมี 25 เซนติเมตร ทำเครื่องหมายตรงจุดกึ่งกลางของขอบครึ่งวงกลม ซึ่งเป็นจุด 0 องศา กำหนดระยะจากตำแหน่ง 0 องศาไปทางด้านข้างทั้งสองด้าน โดยแต่ละข้างแบ่งเป็นช่วงช่วงละ 10 องศา จนครบ 100 องศา (ดูภาพข้างล่างประกอบ)
2. ให้นักเรียนถือแผ่นครึ่งวงกลมไว้ที่ตั้งฉากโดยให้ตำแหน่ง 0 องศาอยู่ตรงด้านหน้าพอดี แล้วมองตรงไปข้างหน้าจุดใดจุดหนึ่งที่อยู่ไกลออกไป ให้เพื่อนที่คู่กันถือดินสอไว้ตรงตำแหน่ง 100 องศา ที่ด้านใดด้านหนึ่ง แล้วจึงค่อยๆ เลื่อนตำแหน่งดินสอไปทางด้านหน้าตามแนวขอบของกระดาษอย่างช้าๆ และนักเรียนบอกให้เพื่อนหยุดทันทีที่นักเรียนรู้สึกได้ว่ากำลังเคลื่อนไหวยุติตรงทางตา โดยยังคงมองตรงไปข้างหน้า ณ จุดเดิม บันทึกตำแหน่งดังกล่าวเป็นองศา แล้วสลับไปทำอีกด้านหนึ่งโดยปฏิบัติเหมือนเดิม
3. ให้นักเรียนทำซ้ำอีกครั้งก่อนเปลี่ยนกันกับเพื่อน โดยปฏิบัติตามขั้นตอนเดิมจนแล้วเสร็จ
4. บันทึกตำแหน่งที่นักเรียนแต่ละคนมองเห็นลงในตารางที่กำหนดให้ (วาดตารางลงในสมุดแบบฝึกหัด)

ระยะการมองเห็นของนักเรียนคนที่ 1	ระยะการมองเห็นของนักเรียนคนที่ 2
ครั้งที่ 1 ด้านขวา.....องศา ด้านซ้าย.....องศา ครั้งที่ 2 ด้านขวา.....องศา ด้านซ้าย.....องศา <hr/> ผลรวมของระยะการมองเห็นทั้ง 4 ครั้ง.....องศา ค่าเฉลี่ยระยะการมองเห็น.....องศา (หาได้โดยนำผลรวมของระยะการมองเห็นมาหาร ด้วย 4)	ครั้งที่ 1 ด้านขวา.....องศา ด้านซ้าย.....องศา ครั้งที่ 2 ด้านขวา.....องศา ด้านซ้าย.....องศา <hr/> ผลรวมของระยะการมองเห็นทั้ง 4 ครั้ง.....องศา ค่าเฉลี่ยระยะการมองเห็น.....องศา (หาได้โดยนำผลรวมของระยะการมองเห็นมาหาร ด้วย 4)

5. ให้นักเรียนเขียนลงในสมุดแบบฝึกหัดของตนเกี่ยวกับสิ่งที่นักเรียนได้เรียนรู้จากการทำกิจกรรมข้างต้น พร้อมทั้งแสดงความเกี่ยวข้องระหว่างระยะการมองเห็นทางด้านข้างกับการขับขี่รถจักรยานยนต์ หรือกับผู้ใช้รถใช้ถนนคนอื่นๆ

หมายเหตุ : บุคคลส่วนใหญ่สามารถมองเห็นในรัศมีมากกว่า 90 องศาในแต่ละด้าน ทำให้ระยะการมองเห็นโดยรวมมากกว่า 180 องศา แต่ถ้าบุคคลใดมีระยะการมองเห็นที่ต่ำกว่า 70 องศาในแต่ละด้าน ถือว่าเป็นสิ่งที่อันตรายต่อการขับขี่ให้ปลอดภัย ดังนั้น บุคคลที่ทราบว่าคุณค่าตนเองมีขีดจำกัดในการมองดังกล่าวควรจะปฏิบัติดังต่อไปนี้

- ◆ ฝึกฝนการชำเลื่องมองซ้ายมองขวา และด้วยการหันศีรษะไปถ้าจำเป็นจนติดเป็นนิสัย
- ◆ ลดอัตราความเร็วลงกว่าที่กำหนดเมื่อขับขี่เพื่อให้มีเวลาในการชำเลื่องอย่างเพียงพอ

ใบงาน 16

จุดอับสายตาและการกวาดสายตาตามองโดยรอบ

คำชี้แจง ให้นักเรียนจับคู่กับเพื่อนเพื่อทำงาน โดยนักเรียนสามารถทำเป็นการบ้าน หรือทำที่สถานศึกษา (ในกรณีที่มีรถจักรยานยนต์ประกอบการเรียนการสอน) โดยใช้รถจักรยานยนต์ที่นักเรียนขี่หรือโดยสาร อ่าน และทำงานตามคำสั่งต่อไปนี้ แล้วบันทึกคำตอบลงในสมุดแบบฝึกหัด

ให้นักเรียนนั่งบนรถจักรยานยนต์ในตำแหน่งผู้ขับขี่ สมมติว่าตนเองกำลังขับอยู่ และทำตามลำดับดังนี้

- ◆ มองตรงไปบนถนนด้านหน้า อย่าขยับเขยื้อนศีรษะและมองนิ่งในตำแหน่งเดิม แล้วตอบคำถาม
  - ▶ มองเห็นอะไรตรงหน้าบ้าง
  - ▶ มองเห็นอะไรด้านข้างบ้าง
- ◆ มองไปทางซ้าย โดยไม่ขยับเขยื้อนศีรษะ ให้ใช้สายตาตามองไปทางซ้ายเท่านั้น แล้วตอบคำถาม
  - ▶ มองเห็นอะไรบ้าง
- ◆ มองไปทางขวา โดยไม่ขยับเขยื้อนศีรษะ ให้ใช้สายตาตามองไปทางขวาเท่านั้น แล้วตอบคำถาม
  - ▶ มองเห็นอะไรบ้าง
- ◆ หันศีรษะพร้อมกับกวาดสายตาไปมา โดยเริ่มมองตรงหน้าก่อนแล้วไปทางซ้าย แล้วกลับมาทางขวา พฤติกรรมที่ทำนี้เรียกว่า การกวาดสายตาตามองสภาพแวดล้อมขณะขับขี่รถจักรยานยนต์
  - ▶ มองเห็นอะไรบ้าง
- ◆ มองดูที่กระจกทั้งด้านซ้ายและด้านขวา แล้วตอบคำถามต่อไปนี้
  - ▶ มองเห็นอะไรบ้างถ้าปรับกระจกทั้งสองด้าน
  - ▶ มองเห็นอะไรบ้าง (ผู้ขับขี่ควรมองเห็นถนนครึ่งหนึ่ง เห็นท้องฟ้าบางส่วน และมองเห็นด้านข้างของรถจักรยานยนต์)
- ◆ ให้เพื่อนนักเรียนอีกคนหนึ่งเดินรอบรถจักรยานยนต์ที่เรานั่งอยู่อย่างช้าๆ ให้มองเพื่อนผ่านกระจกข้าง แล้วตอบคำถาม
  - ▶ เมื่อใดที่นักเรียนมองไม่เห็นเพื่อน
  - ▶ เมื่อใดที่นักเรียนมองเห็นเพื่อนอีกครั้ง
- ◆ ให้เพื่อนนักเรียนเดินรอบรถจักรยานยนต์อีกครั้ง และในตำแหน่งที่เรามองไม่เห็นเขาในครั้งแรก ให้นักเรียนที่เป็นผู้ขับขี่หันศีรษะมองข้ามไหล่ไป เพื่อตรวจสอบว่ามีอะไรบ้างที่อยู่ในจุดอับสายตา ก่อนจะหันกลับไปมองทางด้านหน้า ลองทำซ้ำอีกสักสองสามครั้ง

บทที่ 10 :

การรักษาระยะห่างเพื่อการขับขี่ที่ปลอดภัย

จุดประสงค์การเรียนรู้

- ◆ เรียนรู้การพิจารณาระยะห่างระหว่างยานพาหนะอย่างเหมาะสม
- ◆ ทราบว่าการได้รับใบอนุญาตขับรถ และการขับขี่ยานพาหนะเป็นหน้าที่ ไม่ใช่สิทธิ
- ◆ ได้รู้ว่าไม่ว่าจะอยู่ในสถานการณ์ใดก็ตาม ควรเว้นระยะห่างระหว่างยานพาหนะให้มากเข้าไว้

เวลาที่ใช้

2 คาบ (คาบละ 50 นาที)

สื่อการสอน

ใบงาน 17 นาฬิกาจับเวลา สมุดแบบฝึกหัด CD-ROM

ข้อมูลสำหรับครูผู้สอน

การเป็นผู้ขับขี่ที่ปลอดภัยมากขึ้น การเผื่อเวลา และการเว้นระยะห่างรอบๆ ยานพาหนะของตนจากยานพาหนะอื่นๆ ในระยะที่มากพอ เพื่อให้สามารถรับมือกับสถานการณ์ที่ไม่คาดคิดหรือเมื่ออยู่ในสภาพแวดล้อมที่เสี่ยงอันตราย ผู้ขับขี่จำเป็นต้องมีเวลาและรักษาระยะห่างที่มากพอ

ผู้เชี่ยวชาญด้านความปลอดภัยทางถนนเสนอแนะว่า ผู้ขับขี่ต้องขับห่างจากยานพาหนะคันหน้าเป็นระยะห่างประมาณ 3 วินาที ในสภาพอากาศ สภาพถนน สภาพยานพาหนะ และสภาพผู้ขับขี่ที่สมบูรณ์เป็นปกติ และต้องเพิ่มระยะห่างมากขึ้นหากสภาพต่างๆ ดังกล่าวเกิดการเปลี่ยนแปลง ซึ่งวิธีการคำนวณระยะห่างที่ปลอดภัยนั้น สามารถทำได้โดยการนับเวลาเป็นวินาทีดังนี้ ให้ผู้ขับขี่สังเกตป้าย หรือเครื่องหมายอย่างใดอย่างหนึ่งที่อยู่ข้างทางในระยะที่ไกลพอควร เมื่อยานพาหนะคันหน้าขับไปถึงป้าย หรือเครื่องหมายนั้น ให้ผู้ขับขี่เริ่มนับเวลาเป็นวินาที ซึ่งสามารถใช้วิธีการนับด้วยวาจา คือ “หนึ่งพันหนึ่ง หนึ่งพันสอง...” โดยนับไปเรื่อยๆ จนกว่ายานพาหนะของตนจะขับผ่านป้าย หรือเครื่องหมายอันเดียวกันถ้าผู้ขับขี่ขับผ่านเครื่องหมายนั้นในเวลาน้อยกว่า 3 วินาที แสดงว่ายานพาหนะของตนเว้นระยะห่างน้อยเกินไป หรืออีกนัยหนึ่งก็คือ ขับชิดมากเกินไป

การเว้นระยะห่างช่วยเพิ่มความปลอดภัยได้โดย

- ◆ ผู้ขับขี่มีเวลามากขึ้นในการสังเกตสภาพแวดล้อมขณะขับขี่
- ◆ ผู้ขับขี่คนอื่นสามารถมองเห็นยานพาหนะของท่านได้ชัดเจนมากขึ้น
- ◆ ผู้ขับขี่มีเวลามากขึ้นในการหลบหลีกสถานการณ์อันตรายต่างๆ

โดยทั่วไปการชนท้ายมักเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นกับผู้ขับขี่วัยรุ่นหรือผู้ขับขี่ที่ขาดประสบการณ์ เนื่องจากเว้นระยะห่างไม่มากพอ ผู้ขับขี่ต้องอาศัยความสามารถของตนเองในการแก้ไขสถานการณ์อย่างรวดเร็วแต่ไม่สามารถทำนายระยะเวลาที่ผู้ขับขี่ยานพาหนะคันหน้าจะใช้เพื่อแก้ปัญหาหรือแน่ใจได้ว่าผู้ขับขี่คนนั้นได้เพื่อระยะเวลาเพื่อการตัดสินใจและปฏิบัติตนเพื่อหลีกเลี่ยงอันตรายต่างๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

นักเรียนต้องเข้าใจถึงความสำคัญของการเว้นระยะห่างระหว่างยานพาหนะเพื่อความปลอดภัย เมื่อความเร็วเพิ่มขึ้นระยะห่างก็ต้องเพิ่มขึ้น เช่นกัน ซึ่งรวมถึงกรณีที่สภาพถนน สภาพอากาศ และสภาพของผู้ขับขี่ไม่อยู่ในสภาพที่สมบูรณ์ เช่น ถนนที่เปียก หรือมีหมอกกลางจัด ถนนมีสภาพเป็นดินหรือกรวด รถบรรทุกล้มภาระที่มีน้ำหนักมากหรือมีคนโดยสารจำนวนมาก การขับซึ่รถลงจากเนิน หรือเมื่อขับขี่ในเวลากลางคืน เป็นต้น

การเชื่อมโยงกับ CD-ROM

บทเรียนนี้มีเนื้อหาเชื่อมโยงกับ CD-ROM

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

1. ให้นักเรียนระดมความคิด เพื่อช่วยกันตั้งชื่อระยะห่างระหว่างยานพาหนะที่เหมาะสม เช่น “ระยะปลอดภัยจากการชน” “ช่องว่างที่ปลอดภัย” ถามนักเรียนว่าระยะห่างที่เหมาะสมควรเป็นเท่าใดสำหรับสภาพการขับขี่ทั่วไป และ สภาพการขับขี่ที่เสี่ยงอันตรายมากขึ้น สภาพการณ์อย่างไรที่จัดว่าเป็นสภาพการณ์ที่เสี่ยงอันตราย ให้นักเรียนบอกเหตุผลของความจำเป็นที่จะต้องเว้นระยะห่างที่ปลอดภัยระหว่างยานพาหนะ และผลที่อาจเกิดขึ้นถ้ายานพาหนะที่ขับตามหลังซึ่ชิตยานพาหนะคันหน้ามากเกินไป

2. จาก ใบงาน 17 ให้นักเรียนจับคู่ทำงาน โดยทำการสังเกตสภาพการจราจรรอบๆ สถานศึกษาหรือถนนในบริเวณสถานศึกษา และประมาณระยะห่างระหว่างยานพาหนะที่ปลอดภัย ซึ่งนักเรียนจะต้องกำหนดจุดอ้างอิงสำหรับการนับเวลาเมื่อยานพาหนะวิ่งผ่าน แล้วทำการจับเวลาหรือการนับเป็นวินาทีด้วยวาจา “หนึ่งพันหนึ่ง หนึ่งพันสอง...” นับไปเรื่อยๆ จนกระทั่งยานพาหนะที่ขับตามหลังมาผ่านจุดอ้างอิง ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่ยานพาหนะขับห่างกัน นักเรียนต้องทำการบันทึกเวลาขณะที่ทำการสังเกตประเภทของถนน สภาพอากาศและแสงสว่าง ประเภทและปริมาณการจราจรหลังจากนั้นให้รายงานและอภิปรายผลการสังเกตนี้ในชั้นเรียน ถามนักเรียนว่าการเว้นระยะห่างของผู้ขับขี่โดยทั่วไปมีระยะเท่าใด ถ้ามียานพาหนะ

ผ่านสถานศึกษาเป็นจำนวนไม่มาก ให้นักเรียนนำกลับไปทำเป็นการบ้าน โดยอาจทำกิจกรรมนี้ขณะโดยสารไปกับรถยนต์ หรือรถจักรยานยนต์ซึ่งนับระยะห่างระหว่างยานพาหนะของตนกับยานพาหนะที่อยู่ข้างหน้าในสภาพการณ์ต่างๆกันไป ทั้งนี้ นักเรียนจะต้องคำนึงถึงความปลอดภัยในการทำกิจกรรมเป็นสำคัญ

3. ให้นักเรียนเขียนข้อเสนอแนะเกี่ยวกับวิธีการรับมือกับผู้ที่ชอบขับซัดตามหลังยานพาหนะคันหน้าในระยะกระชั้นชิดหรือชอบขับซัดหน้ายานพาหนะคันอื่น (วิธีที่ปลอดภัยที่สุดคือ การลดความเร็วลงแล้วปล่อยให้รถที่วิ่งตามมาข้างหลังในระยะกระชั้นชิดแซงผ่านไปก่อน ให้สัญญาณล่วงหน้าเวลาที่ต้องการเปลี่ยนช่องจราจร เลี้ยวรถหรือหยุดรถ ลดความเร็วลงเมื่อมียานพาหนะอื่นขับซัดหน้า โดยพยายามรักษาระยะห่างที่ปลอดภัยไว้เช่นเดิม และพยายามอย่าเหยียบเบรกอย่างกะทันหัน เนื่องจากจะทำให้ยานพาหนะเสียหลักหรือเสียการควบคุม)

4. พูดคุยกับนักเรียนเกี่ยวกับการเว้นระยะห่างระหว่างยานพาหนะเมื่อหยุดรถตรงทางแยก ระยะห่างที่ปลอดภัยควรเป็นเท่าใดปัญหาที่อาจเกิดขึ้นถ้าหากหยุดยานพาหนะใกล้กับยานพาหนะคันหน้ามากเกินไปคืออะไร ถ้าเกิดการชนท้ายขึ้น ผู้ที่เป็นฝ่ายผิดคือใคร (ระยะห่างระหว่างยานพาหนะที่ปลอดภัยเมื่อหยุดตรงทางแยกควรมีระยะประมาณครึ่งหนึ่งของความยาวยานพาหนะของตนเองเป็นอย่างน้อย ซึ่งระยะดังกล่าวจะช่วยลดความเสี่ยงต่อการที่ยานพาหนะของท่านถูกดันไปชนกับท้ายยานพาหนะที่อยู่ข้างหน้า)

กิจกรรมเสนอแนะ

ให้นักเรียนศึกษาข้อมูลจากโรงพยาบาลหรือจากผู้เป็นแพทย์ในท้องถิ่น เกี่ยวกับการบาดเจ็บที่อาจได้รับจากการชนท้าย ส่วนใดของร่างกายที่มีโอกาสจะได้รับบาดเจ็บมากที่สุด เกิดอะไรขึ้นกับการดำเนินชีวิตของผู้ประสบอุบัติเหตุจากการถูกชนท้ายที่ได้รับบาดเจ็บที่คอ ศีรษะ และหลัง

ใบงาน 17

การรักษาระยะห่างเพื่อการขับขี่อย่างปลอดภัย

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านและทำงานตามคำสั่งต่อไปนี้ แล้วเขียนคำตอบลงในสมุดแบบฝึกหัด

1. ให้นักเรียนสังเกตการจราจรและประมาณระยะห่างระหว่างยานพาหนะที่ปลอดภัย ระยะห่างที่ปลอดภัยสำหรับการขับขี่ในสภาพปกติทั่วไป คือ มีระยะห่างอย่างน้อย 3 วินาที แต่ถ้าสภาพอากาศไม่เอื้ออำนวย พื้นถนนขรุขระเป็นหลุมเป็นบ่อหรือแสงสว่างไม่เพียงพอ เนื่องจากเป็นช่วงกลางคืนหรือช่วงพลบค่ำหรือสภาพอากาศหมอกมัว ระยะห่างที่ปลอดภัยอาจต้องเพิ่มเป็น 5 วินาที ข้อเสนอแนะ 3 วินาทีจะใช้ได้เมื่ออยู่ในสภาพปกติเท่านั้น คือ ผู้ขับขี่มีสมาธิ สติ และสังเกตสภาพแวดล้อมในการขับขี่ตลอดเวลา

ในการสังเกตการจราจรนอกสถานศึกษาให้นักเรียนปฏิบัติดังนี้

- ◆ บันทึกเวลาที่ทำการสังเกต ประเภทของถนน สภาพอากาศและแสงสว่าง ประเภทและปริมาณของการจราจร
- ◆ กำหนดจุดอ้างอิงเพื่อทำการนับเวลา เช่น เสาหรือต้นไม้ เป็นต้น
- ◆ เมื่อยานพาหนะคันแรกวิ่งผ่านจุดอ้างอิงให้จับเวลาหรือนับด้วยวาจา (หนึ่งพันหนึ่ง หนึ่งพันสอง หนึ่งพันสาม...) และหยุดเวลาเมื่อยานพาหนะที่วิ่งตามหลังมาวิ่งผ่านจุดอ้างอิง
- ◆ ตรวจสอบว่ายานพาหนะที่วิ่งตามหลังมาวิ่งผ่านจุดอ้างอิงก่อน 3 วินาทีหรือไม่

ถ้ายานพาหนะที่วิ่งผ่านจุดอ้างอิงใช้เวลามากกว่า 3 วินาที แสดงว่ายานพาหนะนั้นเว้นระยะห่างอย่างปลอดภัยและถูกต้อง แต่ถ้ายานพาหนะใช้เวลาน้อยกว่า 3 วินาที แสดงว่ายานพาหนะคันดังกล่าวขับในระยะกระชั้นชิดมากเกินไป ให้นักเรียนสังเกตและบันทึกระยะห่างของยานพาหนะที่ผู้ขับขี่ใช้บนท้องถนนอย่างน้อย 10 คัน

2. หลังจากทำการเก็บข้อมูลระยะห่างของยานพาหนะแล้ว ให้นักเรียนวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและพยายามคาดคะเนว่ามีความเสี่ยงอะไรบ้างที่อาจเกิดขึ้นที่ทำให้ผู้ขับขี่ต้องแก้ไขสถานการณ์ บันทึกความเสี่ยงเหล่านั้น เช่น คนเดินเท้า แสงสว่างที่ไม่เพียงพอ และสภาพถนนที่เปียก เป็นต้น ให้คาดคะเนผลที่จะเกิดขึ้นกับผู้ใช้รถใช้ถนนภายใต้สภาพแวดล้อมที่เป็นอันตรายดังกล่าว และเว้นระยะห่างระหว่างยานพาหนะนั้นน้อยเกินไป บันทึกสิ่งที่คาดคะเน

3. นำข้อมูลกลับไปที่ชั้นเรียนแล้วนำไปเปรียบเทียบกับเพื่อนอีก 2 คน ทำเป็นรายงานและนำเสนอในลักษณะของการทำโปสเตอร์โดยเสนอข้อมูลที่ได้ และให้ความรู้เกี่ยวกับความจำเป็นในการเว้นระยะห่างที่ปลอดภัยและอันตรายต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้นจากการขับขี่ตามหลังยานพาหนะคันหน้าในระยะที่กระชั้นชิดเกินไป

บทที่ 11 :

ท่านจะปกป้องตนเองและคนโดยสารของท่านได้อย่างไร

จุดประสงค์การเรียนรู้

- ◆ เข้าใจถึงความสำคัญของการสวมหมวกนิรภัย การสวมรองเท้าหุ้มส้น ที่กระชับ การสวมแว่นตากันลม และการสวมเสื้อผ้าสีสว่างทุกครั้งที่ขับขี่รถจักรยานยนต์
- ◆ เพิ่มพูนความรู้ความเข้าใจของตนเองเกี่ยวกับกฎหมายว่าด้วยการสวมหมวกนิรภัย
- ◆ เข้าใจการทำงานของหมวกนิรภัย เมื่อเกิดการกระแทกอย่างรุนแรงขึ้น
- ◆ เรียนรู้เกี่ยวกับเหตุผลที่บุคคลทั่วไปมักจะใช้อ้างในการไม่สวมหมวกนิรภัย หรือใช้อุปกรณ์ป้องกันอันตรายอื่นๆ เช่น การสวมใส่รองเท้าปิดส้น แว่นกันลม และเสื้อคลุมสีสว่าง

เวลาที่ใช้

2 คาบ (คาบละ 50 นาที) และเวลาที่นักเรียนต้องใช้ในการทำกิจกรรมการสำรวจ และจัดทำแผ่นโปสเตอร์

สื่อการสอน

ใบงาน 18 ลูกบอล 1 ลูก สมุดแบบฝึกหัด CD-ROM

ข้อมูลสำหรับครูผู้สอน

มีจำนวนผู้ขับขี่รถจักรยานยนต์ และคนโดยสารเสียชีวิตหรือได้รับบาดเจ็บสาหัสเป็นจำนวนนับพันคนในแต่ละปี อาการบาดเจ็บส่วนใหญ่เป็นการบาดเจ็บที่ไม่สามารถรักษาให้หายได้ รวมทั้งความพิการทางสมอง ซึ่งการเสียชีวิต และบาดเจ็บเหล่านี้สามารถหลีกเลี่ยงได้ด้วยการสวมหมวกนิรภัย

ในการชนแต่ละครั้ง หมวกนิรภัยสามารถปกป้องศีรษะได้ด้วยการรองรับแรงกระแทก ชั้นโฟมที่รองอยู่ในตัวหมวกนิรภัยนั้นได้ถูกออกแบบมาเพื่อรองรับแรงกระแทกที่ถ่ายทอดจากจุดที่ปะทะก่อนที่จะไปกระทบกะโหลกศีรษะและสมอง

ได้มีการออกกฎหมายเพื่อบังคับให้ผู้ขับขี่รถจักรยานยนต์ต้องสวมหมวกนิรภัยตั้งแต่ปี พ.ศ. 2539

จากการศึกษาข้อมูลทางสถิติของโรงพยาบาลพบว่า ผู้ขับขี่รถจักรยานยนต์ที่ไม่สวมหมวกนิรภัยจะมีโอกาสเสียชีวิตมากกว่าผู้ที่สวมหมวกนิรภัยถึง 3 เท่า และมีโอกาสได้รับบาดเจ็บสาหัสที่ศีรษะถึง 4 เท่าของผู้ที่สวมหมวกนิรภัย

นอกจากการสวมใส่หมวกนิรภัยที่ได้มาตรฐานแล้ว ทั้งผู้ขับขี่และคนโดยสารควรสวมใส่อุปกรณ์ป้องกันอันตรายอื่นๆ ดังนี้

- ◆ รองเท้าที่หุ้มส้นเพื่อป้องกันเท้าและไม่ทำให้รองเท้าเลื่อนหลุดในขณะขับขี่

◆ เลือคคลุมสีสว่างเพื่อให้ผู้ขับขี่คนอื่นๆ สามารถมองเห็นได้ง่ายขึ้น รวมทั้งยังช่วยป้องกันร่างกายจากการดูดซับของเศษกระจก หรืออื่นๆ เมื่อมีอุบัติเหตุที่ไม่รุนแรงมากนักเกิดขึ้น ในเวลากลางคืนควรสวมเสื้อผ้าที่สะท้อนแสง หรือติดแถบสะท้อนแสงลงบนเสื้อผ้า และหมวกนิรภัย

◆ แว่นกันลม หรือหมวกนิรภัยที่มีกะบังหน้า เพื่อปกป้องดวงตา และใบหน้าจาก ลม ฝุ่น ฝน แผลง และก้อนหิน

การเชื่อมโยงกับ CD-ROM

บทเรียนนี้มีเนื้อหาเชื่อมโยงกับ CD-ROM

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

1. ครูผู้สอนตัดกระดาษทำเป็นเส้นตรง แบ่งเป็นช่องเท่าๆกัน เพื่อแสดงจำนวนร้อยละจาก 0 ถึง 100 วางไว้ที่ด้านใดด้านหนึ่งของห้อง แล้วถามนักเรียนว่าตามความคิดของนักเรียนแล้ว ผู้ขับขี่รถจักรยานยนต์ควรสวมหมวกนิรภัยเมื่อขับขี่บ่อยแค่ไหน โดยให้คิดเป็นร้อยละ ลำดับจาก 0 ถึง 100 หลังจากนั้นให้นักเรียนแต่ละคนเข้าแถวตามตำแหน่งของร้อยละที่ตนเลือกบนเส้นตรงที่เตรียมไว้

ให้นักเรียนที่เป็นตัวแทนของแต่ละแถวบอกจำนวนร้อยละที่ตนเลือกและอธิบายเหตุผลที่เลือก หลังจากนั้นครูผู้สอนสรุปทัศนคติที่นักเรียนมีต่อการสวมใส่หมวกนิรภัย โดยพิจารณาจากลักษณะการเลือกจำนวนร้อยละและเหตุผลที่เลือกของนักเรียนในชั้น

2. ให้นักเรียนทำ ใบงาน 18 แล้วรายงานในชั้นเรียนเกี่ยวกับรายละเอียดที่นักเรียนรวมไว้ในตาราง หลังจากนั้นครูผู้สอนเขียนสรุปรายการอุปสรรคป้องกันอันตรายสำหรับส่วนต่างๆ ของร่างกายที่นักเรียนได้เสนอแนะมาลงบนกระดานดำ

ให้นักเรียนยกตัวอย่างการชนของรถจักรยานยนต์กับยานพาหนะชนิดอื่นที่ผู้ขับขี่อ้างว่ามองไม่เห็นรถจักรยานยนต์ หลังจากนั้นให้นักเรียนจับคู่อภิปรายเกี่ยวกับสิ่งที่ผู้ขับขี่รถจักรยานยนต์สามารถทำได้เพื่อลดความเสี่ยงที่เกิดจากการมองไม่เห็นของผู้ขับขี่ยานพาหนะคันอื่น โดยเขียนคำตอบลงในสมุดแบบฝึกหัดของตนเอง

ครูผู้สอนสามารถทบทวนความเข้าใจของนักเรียนโดยถามนักเรียนว่า “สีอะไรเป็นสีที่สามารถมองเห็นได้ง่ายที่สุดทั้งในช่วงเวลากลางวัน และกลางคืน” “ท่านสามารถเพิ่มเติมอะไรลงบนเสื้อผ้าที่สวมใส่บริเวณด้านหลังเพื่อช่วยให้เป็นที่สังเกตได้ง่ายขึ้นในเวลากลางคืน” “มีจุดหรือบริเวณใดบ้างที่ผู้ขับขี่คนอื่นๆ ไม่สามารถมองเห็นท่านขณะขับขี่รถจักรยานยนต์ได้”

3. ให้นักเรียนตรวจสอบข้อกฎหมายว่าด้วยการสวมหมวกนิรภัยที่มีอยู่ในปัจจุบันและรายงานเกี่ยวกับเนื้อหาต่อไปนี้

◆ จัดทำแบบฟอร์มเพื่อสำรวจว่ามีจำนวนนักเรียนที่ขับซึ่รถจักรยานยนต์มาสถานศึกษาเท่าใด แบ่งเป็น ผู้ที่สวมหมวกนิรภัยเท่าใดและไม่สวมหมวกนิรภัยเท่าใด แล้วคำนวณอัตราการสวมหมวกนิรภัยออกมาซึ่งควรคำนึงถึงกลุ่มอายุและความแตกต่างของแต่ละเพศด้วย

◆ จัดทำแบบฟอร์มสำหรับทำการสำรวจเพื่อพิจารณาว่านักเรียนที่ขับซึ่รถจักรยานยนต์มาสถานศึกษา สวมหมวกนิรภัยที่ได้มาตรฐานบ่อยแค่ไหน พร้อมกับเหตุผลที่สวมและไม่สวมหมวกนิรภัย ซึ่งควรคำนึงถึงกลุ่มอายุและความแตกต่างของแต่ละเพศด้วย

4. ให้นักเรียนออกแบบแผ่นโปสเตอร์เพื่อการรณรงค์ให้มีการสวมหมวกนิรภัยเมื่อขับซึ่รถจักรยานยนต์และการใช้อุปกรณ์ป้องกันอื่นๆ เพื่อเดินทางมาสถานศึกษาเสร็จแล้วให้ติดแสดงภายในสถานศึกษาที่สามารถมองเห็นได้ง่าย

5. ให้นักเรียนจำนวน 10 คนมาที่หน้าชั้น แล้วแบ่งออกเป็น 2 กลุ่มๆ ละ 5 คน โดยให้ทั้ง 2 กลุ่มยืนเรียงแถวหน้ากระดานแล้วหันหน้าเข้าหากัน ให้กลุ่มที่หนึ่งบอกเหตุผลที่ผู้ขับซึ่รถจักรยานยนต์ไม่สวมหมวกนิรภัยและให้อีกกลุ่มหนึ่งโต้แย้งเหตุผลเหล่านั้น

เริ่มต้นโดยการให้ลูกบอลแก่นักเรียนคนแรกในกลุ่มที่หนึ่ง (กลุ่มที่แสดงเหตุผลของการไม่สวมหมวกนิรภัย) โดยบอกถึงเหตุผลที่ไม่สวมหมวกนิรภัยมา 1 เหตุผล เสร็จแล้วส่งลูกบอลให้เพื่อนคนใดก็ได้ที่อยู่อีกกลุ่มหนึ่ง (กลุ่มที่แสดงเหตุผลของการสวมหมวกนิรภัย) ให้นักเรียนแสดงข้อโต้แย้งโดยเริ่มต้นประโยคด้วยคำว่า “แต่อาจจะ...” แล้วตามด้วยเหตุผล แล้วส่งบอลให้กับเพื่อนกลุ่มหนึ่งคนใดก็ได้ที่ยังไม่ได้ตอบ โดยพยายามชักจูงให้เพื่อนที่อยู่ฝ่ายตรงข้ามเชื่อตนเองให้ได้ ทำเช่นนี้ไปเรื่อยๆ จนครบทุกคน

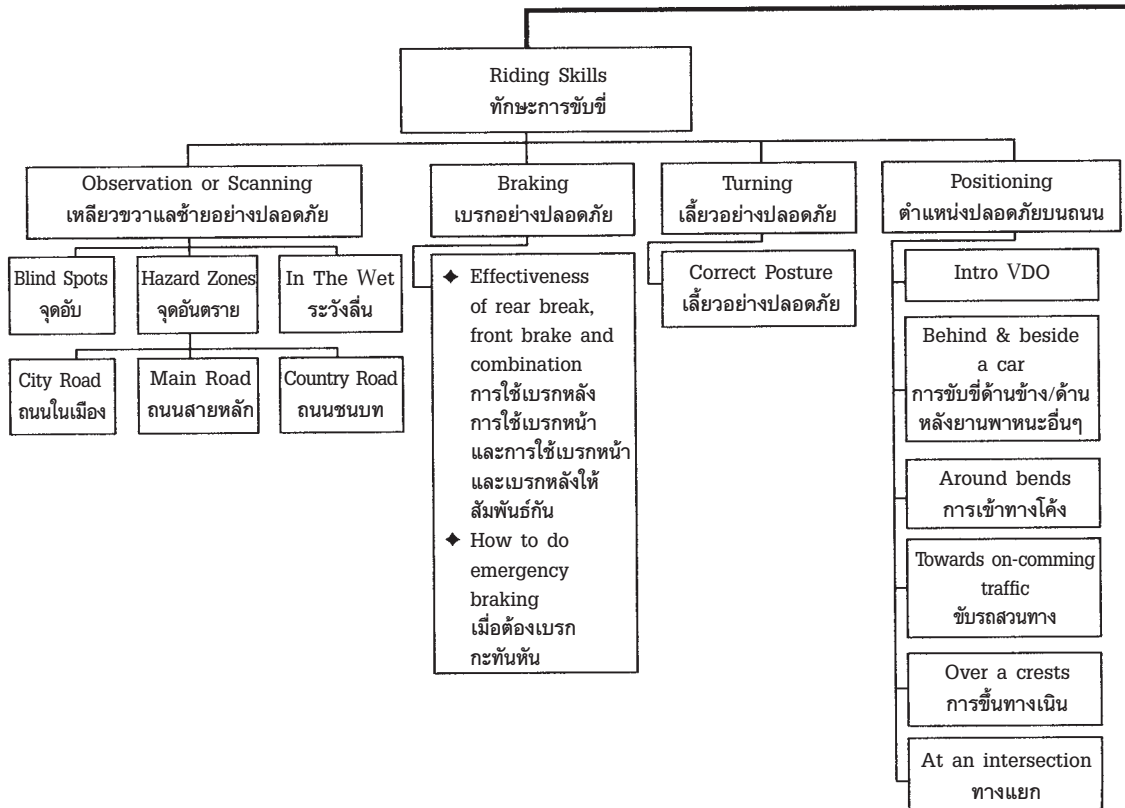
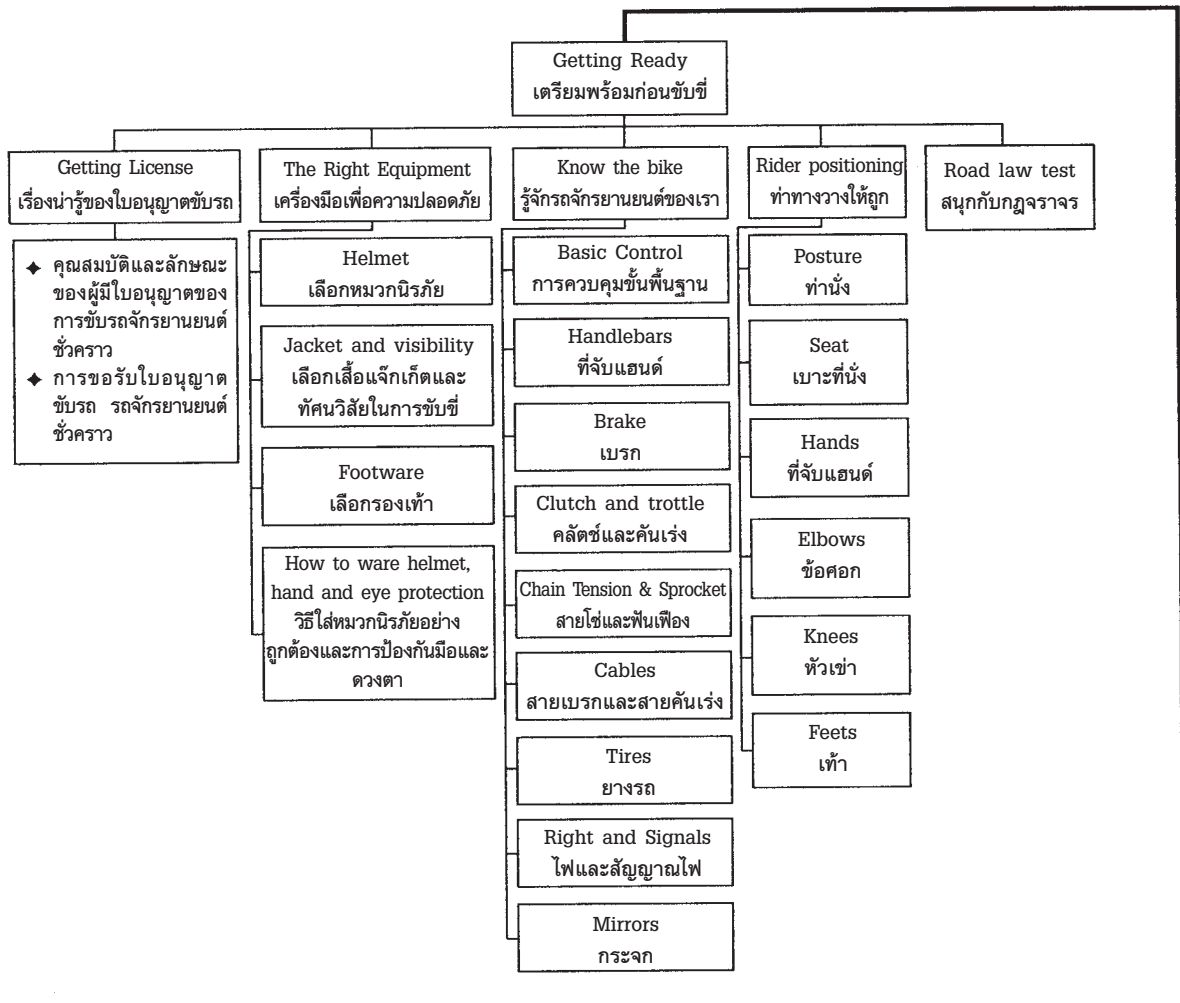
ให้นักเรียนที่เหลือในชั้นเรียนเขียนข้อคิดเห็นของตนเองลงในสมุดแบบฝึกหัดว่าเห็นด้วยกับเหตุผลของเพื่อนในแต่ละกลุ่มหรือไม่ เพราะเหตุใด แล้วทั้งชั้นอภิปรายร่วมกัน

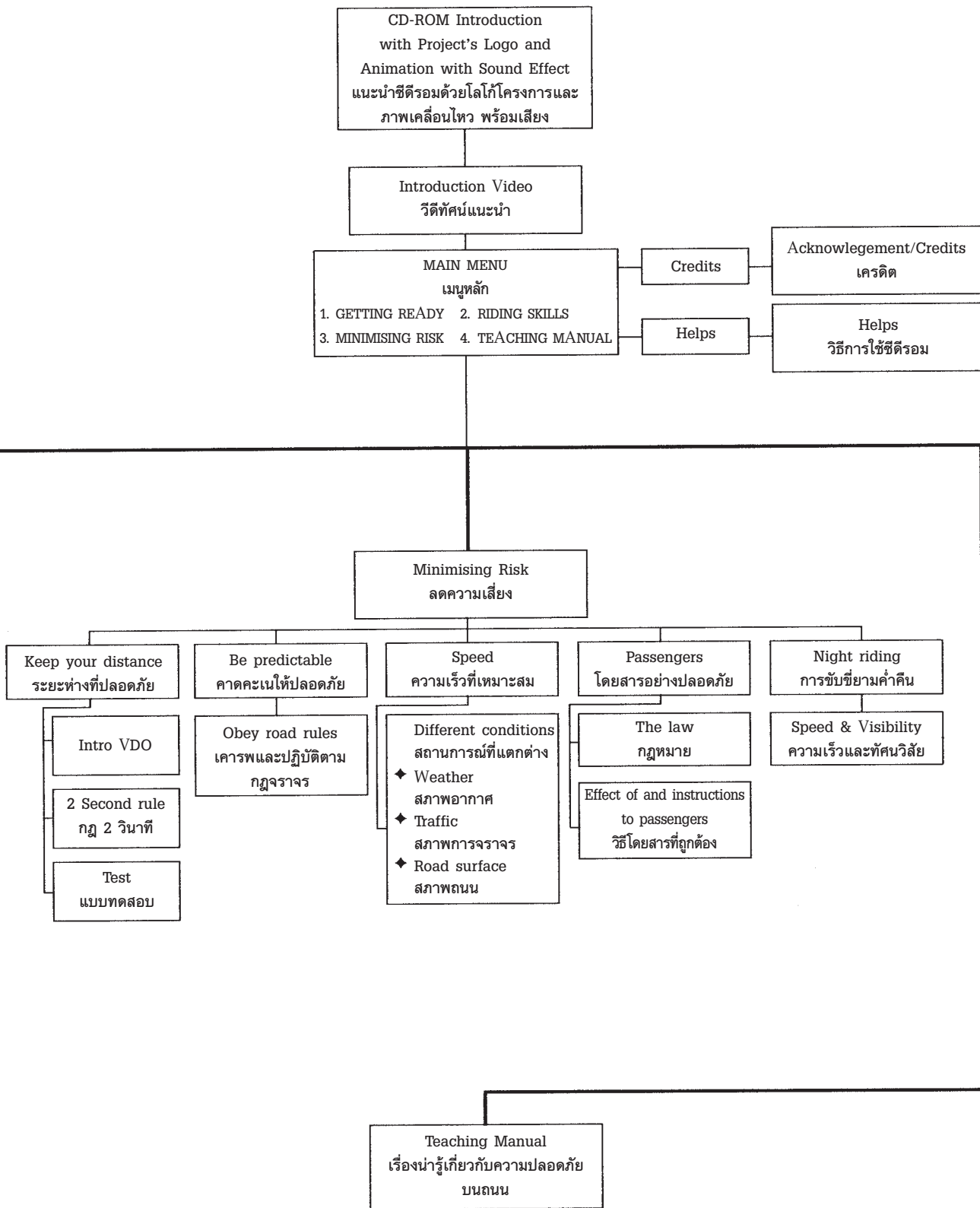
ให้ทำกิจกรรมดังกล่าวนี้ต่อเนื่องกันไป โดยใช้อุปกรณ์ป้องกันอันตรายอื่นๆ ที่ผู้ขับซึ่รถจักรยานยนต์ควรใช้

กิจกรรมเสนอแนะ

พยายามค้นหาข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับประเทศที่มีกฎหมายว่าด้วยการสวมหมวกนิรภัยจากทั่วโลกโดยใช้อินเทอร์เน็ต และหาข้อมูลเพิ่มเติมเพื่อพิจารณาประสิทธิภาพของการบังคับใช้กฎหมายดังกล่าวในการลดอัตราการเสียชีวิตและบาดเจ็บ

ROAD SAFETY CD-ROM FLOWCHART

ใบงาน 18

ท่านจะปกป้องตนเองและคนโดยสารของท่านได้อย่างไร

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านและทำงานตามคำสั่งต่อไปนี้ลงในสมุดแบบฝึกหัด

1. ให้นักเรียนนึกถึงเหตุการณ์การชนของรถจักรยานยนต์ที่เกิดขึ้นในชุมชนของนักเรียน แล้วทำเครื่องหมายลงบนรูปภาพตามตำแหน่งบนร่างกายที่ผู้ขับขี่ และคนโดยสารได้รับบาดเจ็บ

2. ให้นักเรียนเขียนตารางตามตัวอย่างข้างล่างลงในสมุดแบบฝึกหัด ใช้ข้อมูลที่ได้จากรูปในข้อ 1 อธิบายรายละเอียดของการบาดเจ็บแต่ละชนิด แล้วให้ข้อแนะนำการใช้อุปกรณ์ป้องกันอย่างเหมาะสมกับร่างกายส่วนนั้นๆ พร้อมอธิบายว่าอุปกรณ์เหล่านั้นจะช่วยลดความเสี่ยงต่อการได้รับบาดเจ็บของร่างกายในแต่ละส่วนได้อย่างไร

	ศีรษะ	ร่างกาย	แขน-ขา	มือ	เท้า
ประเภทของการบาดเจ็บ	◆ ความกระทบกระเทือนทางสมอง	◆ กระดูกซี่โครงหัก	◆ แผลฟุพองบนขา	◆ ข้อมือคอบวม	◆ กระดูกนิ้วเท้าแตกละเอียด
อุปกรณ์ป้องกันเพื่อลดความเสี่ยงต่อการได้รับบาดเจ็บ					

บทที่ 12 :

การช่วยเหลือผู้ประสบอุบัติเหตุอย่างปลอดภัย

- จุดประสงค์การเรียนรู้**
- ◆ ทราบขั้นตอนการปฏิบัติตนหลังจากที่มีการชนเกิดขึ้นจากการใช้รถใช้ถนน
  - ◆ เข้าใจถึงผลกระทบของการไม่ปฏิบัติตามขั้นตอนที่ถูกต้องหลังจากที่มีการชนเกิดขึ้น
- เวลาที่ใช้** 1 คาบ (คาบละ 50 นาที)
- สื่อการสอน** ใบงาน 19 สมุดแบบฝึกหัด
- ข้อมูลสำหรับครูผู้สอน** บทเรียนนี้ไม่ได้มุ่งที่จะสอนเรื่องการปฐมพยาบาลเบื้องต้นให้นักเรียน แต่มุ่งที่จะให้ความรู้แก่นักเรียนเกี่ยวกับขั้นตอนการปฏิบัติตนเมื่อประสบเหตุจากการใช้รถใช้ถนน ครูผู้สอนอาจเชิญเจ้าหน้าที่ตำรวจและอาสาสมัครบรรเทาสาธารณภัย ในท้องถิ่นมาให้ความรู้แก่นักเรียนด้วย
- กิจกรรมการเรียนรู้การสอน** ให้นักเรียนทำงานใน ใบงาน 19 และระบุผลลัพธ์ที่อาจเกิดขึ้นจากการไม่ปฏิบัติตามขั้นตอนต่างๆ อย่างถูกต้อง เมื่อประสบเหตุจากการใช้รถใช้ถนน อาจจัดให้มีการสาธิตการปฏิบัติโดยหน่วยงานในท้องถิ่น เช่น โรงพยาบาล หรือ หน่วยบรรเทาสาธารณภัย เป็นต้น
- กิจกรรมเสนอแนะ** ให้นักเรียนหารายละเอียดเกี่ยวกับหลักสูตรการปฐมพยาบาลเบื้องต้น โดยเฉพาะหลักสูตรการฝึกอบรมของหน่วยงานราชการ สังกัดกระทรวงสาธารณสุข ในส่วนของค่าลงทะเบียนการฝึกอบรม ระยะเวลาในการอบรมและอายุของผู้เข้าอบรม

ใบงาน 19

การช่วยเหลือผู้ประสบเหตุอย่างปลอดภัย

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านและปฏิบัติตามคำสั่งต่อไปนี้ลงในสมุดแบบฝึกหัด

กรณีที่นักเรียนประสบเหตุจากการใช้รถใช้ถนน ไม่ว่าจะเป็นการชนกับยานพาหนะอื่นๆ ชนคนเดินเท้า หรือทำความเสียหายแก่ทรัพย์สินอื่นๆ เช่น รั้วบ้าน เป็นต้น นักเรียนควรปฏิบัติตามขั้นตอนอย่างถูกต้อง ให้นักเรียนเขียนผลลัพธ์ที่อาจเกิดขึ้นหากนักเรียนหรือผู้ขับขี่ไม่ปฏิบัติตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ต้องหยุดรถจากรยานยนต์ทันที

หากผู้ขับขี่รถจากรยานยนต์ไม่หยุดรถหรืออีกฝ่ายหนึ่งคือชนหนีไปจะถือว่ามีความผิดรุนแรง และถ้าเป็นไปได้ผู้ขับขี่ควรเคลื่อนย้ายรถจากรยานยนต์ออกจากถนนไปไว้ยังไหล่ทางหรือข้างถนน

2. จัดการกับสถานที่เกิดเหตุอย่างปลอดภัยมากที่สุด

สิ่งที่ไม่ควรปฏิบัติคือ

- ◆ ตรวจสอบอันตรายที่อาจเกิดกับตนเองและผู้อื่น
- ◆ ดับเครื่องยนต์และพยายามจอดรถจากรยานยนต์อย่างปลอดภัย
- ◆ ตรวจสอบว่าบริเวณที่ประสบเหตุมีน้ำมันเชื้อเพลิงหกบนถนน หรือมีสายไฟขาดตกลงมาในบริเวณนั้นหรือไม่
- ◆ หากอุปกรณ์หรือยานพาหนะอื่นๆ มาเป็นเครื่องกั้นบริเวณที่เกิดเหตุและให้สัญญาณเตือนแก่ยานพาหนะที่ขับผ่านในบริเวณดังกล่าว เช่น การใช้แสงไฟ หรืออุปกรณ์เตือนภัยต่างๆ เป็นต้น
- ◆ ตรวจสอบว่ามีผู้ใดได้รับบาดเจ็บหรือไม่
- ◆ ตรวจสอบเพื่อความมั่นใจว่าคนโดยสารทุกคนยังอยู่ครบ

สิ่งที่ไม่ควรปฏิบัติคือ

- ◆ เคลื่อนย้ายผู้บาดเจ็บ นอกจากในกรณีที่จำเป็นจริงๆ
- ◆ ทุบกระจกกรดยโดยที่ผู้บาดเจ็บไม่ได้รับการป้องกันอันตรายที่อาจเกิดจากกระจก
- ◆ สูบบุหรี่ในบริเวณที่เกิดเหตุ
- ◆ สัมผัสกับยานพาหนะที่มีสายไฟขาดพาดผ่าน

3. การช่วยเหลือผู้บาดเจ็บ

สำรวจผู้ที่ได้รับบาดเจ็บโดยเฉพาะผู้บาดเจ็บที่มีอาการสาหัส

- ◆ สำรวจว่าผู้ที่ได้รับบาดเจ็บมีสติ หายใจ หรือมีเลือดไหลหรือไม่ ถ้านักเรียนรู้จักวิธีการปฐมพยาบาลก็ให้ช่วยเหลือผู้ที่ได้รับบาดเจ็บทันทีเท่าที่จะช่วยได้ โดยควรคำนึงถึงความปลอดภัยของตนเองด้วย

- ◆ เรียกเจ้าหน้าที่ตำรวจหรือรถพยาบาลเพื่อนำส่งผู้บาดเจ็บไปยังโรงพยาบาล ในช่วงที่รถพยาบาลควรปฐมพยาบาลและสำรวจอาการของผู้ที่ได้รับบาดเจ็บอย่างต่อเนื่อง

ห้ามเคลื่อนย้ายผู้ป่วยที่หมดสติ นอกจากกรณีต่อไปนี้

- ◆ มีสิ่งแสดงให้เห็นว่าถ้าไม่ย้ายผู้บาดเจ็บออกจากยานพาหนะแล้ว ผู้บาดเจ็บจะมีอาการช็อก หรือได้รับอันตรายมากขึ้น
- ◆ ผู้บาดเจ็บไม่สามารถหายใจได้สะดวก
- ◆ ผู้บาดเจ็บอยู่ในบริเวณที่ผู้ช่วยเหลือไม่สามารถช่วยห้ามเลือดได้
- ◆ เกิดเพลิงไหม้ที่บริเวณจุดเกิดเหตุ หรืออาจได้รับอันตรายจากยานพาหนะอื่นๆ ที่วิ่งผ่านไปมา

การปฐมพยาบาลผู้บาดเจ็บในกรณีที่สวมหมวกนิรภัย

การถอดหมวกนิรภัยนั้นควรทำในกรณีฉุกเฉินเท่านั้น สิ่งที่ต้องปฏิบัติคือ ควรปล่อยหมวกเอาไว้เช่นเดิม เพราะผู้บาดเจ็บอาจได้รับความกระทบกระเทือนที่บริเวณคอ ดังนั้น การถอดหมวกนิรภัยควรทำในกรณีต่อไปนี้

หมวกนิรภัยแบบครึ่งใบ

- ◆ จะทำการเคลื่อนย้ายหมวกนิรภัยจากศีรษะของผู้บาดเจ็บในเฉพาะกรณีต่อไปนี้
  - * ผู้บาดเจ็บหมดสติ
  - * มีการอาเจียน
  - * ได้รับบาดเจ็บที่บริเวณศีรษะอย่างรุนแรง

หมวกนิรภัยแบบเต็มใบ

- ◆ เปิดกะบังหน้าขึ้น
- ◆ จะทำการเคลื่อนย้ายหมวกนิรภัยจากศีรษะของผู้บาดเจ็บในเฉพาะกรณีต่อไปนี้
  - * ผู้บาดเจ็บหมดสติ
  - * มีการอาเจียน
  - * ได้รับบาดเจ็บที่บริเวณศีรษะอย่างรุนแรง
- ◆ ถ้าเป็นไปได้ควรมีผู้ช่วยอีกสองคน โดยคนหนึ่งประคองศีรษะของผู้บาดเจ็บ ในขณะที่อีกคนหนึ่งช่วยถอดหมวกนิรภัยออกจากศีรษะของผู้บาดเจ็บ
- ◆ พยายามประคองส่วนคอให้นิ่งที่สุดเท่าที่จะทำได้
- ◆ เคลื่อนย้ายหมวกนิรภัยออกจากศีรษะผู้บาดเจ็บโดยยกขึ้นอย่างช้าๆ และอย่างระมัดระวัง พยายามอย่าเคลื่อนไหวส่วนคอ ใช้มือดันส่วนข้างของหมวกเพื่อให้ขยายขนาดออก หรือกดส่วนที่เป็นฉนวนให้แบนราบ แล้วดันหมวกให้หลุดออกจากศีรษะ
- ◆ ทำการปฐมพยาบาลเท่าที่จะทำได้

4. แลกเปลี่ยนข้อมูล

- ◆ ต้องให้ชื่อ ที่อยู่ และเบอร์โทรศัพท์ของนักเรียนแก่คู่กรณีก่อนออกจากบริเวณที่เกิดเหตุ
- ◆ พยายามรวบรวมข้อมูลของผู้ที่เกี่ยวข้องกับการชนคนอื่นๆ ทั้งชื่อ ที่อยู่ และหมายเลขทะเบียนยานพาหนะ ถ้าเป็นไปได้ควรขอหมายเลขโทรศัพท์และหมายเลขใบอนุญาตขับรถด้วย
- ◆ บันทึกชื่อของคนโดยสาร ตำแหน่งที่คนโดยสารนั่งในยานพาหนะ และอาการบาดเจ็บที่ได้รับ
- ◆ ไม่ควรพูดคุยเกี่ยวกับสาเหตุของการชน
- ◆ ในกรณีที่ผู้ขับขี่มีการประกันภัยอุบัติเหตุ ควรขอให้เจ้าหน้าที่จากบริษัทประกันภัยมาถึงบริเวณที่เกิดเหตุ ก่อนทำการตกลงรับผิดชอบค่าเสียหาย
- ◆ กรณีที่นักเรียนทำความเสียหายแก่ทรัพย์สิน เช่น รั้วบ้าน เป็นต้น และเจ้าของไม่อยู่ในบริเวณนั้น ควรรายงานให้เจ้าหน้าที่ตำรวจที่อยู่ใกล้ที่สุดทราบ หรือรอพบกับผู้เสียหาย หรือทิ้งข้อความเกี่ยวกับชื่อ ที่อยู่ และหมายเลขโทรศัพท์ไว้ให้ผู้เสียหายติดต่อได้

5. บันทึกข้อมูลที่จำเป็น

- ◆ บันทึกชื่อ ที่อยู่ และหมายเลขโทรศัพท์ของผู้ที่เห็นเหตุการณ์
- ◆ วาดภาพสถานที่เกิดเหตุและลักษณะการชนที่เกิดขึ้นอย่างคร่าวๆ
- ◆ บันทึกข้อมูลต่างๆ เช่น วัน เวลา และจุดที่เกิดเหตุ รวมทั้งสภาพอากาศและสภาพถนน

6. เคลื่อนย้ายเศษชิ้นส่วนต่างๆ และยานพาหนะออกจากผิวการจราจร

7. ให้ข้อมูลแก่เจ้าหน้าที่ตำรวจ

- ◆ ให้ข้อมูลที่เป็นจริงและถูกต้องแก่เจ้าหน้าที่ตำรวจ
- ◆ ไม่ควรถกเถียงกับเจ้าหน้าที่ตำรวจหรือผู้ขับขี่คู่กรณีว่าใครเป็นผู้ผิดในการชนครั้งนี้
- ◆ ไม่ควรคาดเดาเกี่ยวกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น

8. ควรพบแพทย์

- ◆ ผู้ประสบเหตุควรไปพบแพทย์เพื่อตรวจร่างกาย ถึงแม้จะรู้สึกว่าคุณไม่มีอาการบาดเจ็บจากเหตุการณ์ก็ตาม

9. รายงานเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น

- ◆ รายงานเหตุการณ์แก่บริษัทประกันภัย กรณีที่นักเรียนได้ทำประกันไว้
- ◆ รายงานเหตุการณ์แก่บุคคลอื่นที่เกี่ยวข้อง เช่น เจ้าของยานพาหนะกรณีที่นักเรียนไม่ใช่เจ้าของยานพาหนะที่แท้จริง เป็นต้น

บทที่ 13 :

ระบบขนส่งสาธารณะกับความปลอดภัยของตนเองและผู้อื่น

จุดประสงค์การเรียนรู้

- ◆ ระบุระบบขนส่งสาธารณะที่ตนเองใช้บริการได้
- ◆ เพิ่มความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับอันตรายที่เกิดจากพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมเมื่อใช้บริการหรือเกี่ยวข้องกับระบบขนส่งสาธารณะ
- ◆ สำรวจวิธีการที่จะช่วยลดความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้น

เวลาที่ใช้

1 คาบ (คาบละ 50 นาที)

สื่อการสอน

ใบงาน 20 และ 21 สมุดแบบฝึกหัด

ข้อมูลสำหรับครูผู้สอน

ระบบขนส่งสาธารณะเป็นบริการที่ช่วยให้ผู้คนสามารถเดินทางหรือขนส่งสิ่งของไปยังที่ต่างๆ โดยการจ่ายค่าโดยสารเป็นค่าตอบแทนการบริการ ในแต่ละปีมีนักเรียนจำนวนมากในประเทศไทยเดินทางโดยใช้บริการระบบขนส่งสาธารณะในรูปแบบต่างๆ เช่น การใช้บริการรถโดยสารประจำทาง รถแท็กซี่ รถสามล้อเครื่อง รถสองแถว รถไฟ หรือเรือโดยสาร ซึ่งในการเดินทางเหล่านี้มีนักเรียนหลายคนที่ได้รับบาดเจ็บหรือเสียชีวิต เนื่องจากนักเรียนยังขาดการพัฒนาทักษะ ความรู้ และพฤติกรรมที่เหมาะสมเพื่อช่วยให้สามารถปฏิบัติตนในการใช้รถใช้ถนนอย่างปลอดภัยและมีความรับผิดชอบ

การบาดเจ็บและเสียชีวิตเหล่านี้สามารถหลีกเลี่ยงได้โดยการมีพฤติกรรมที่เหมาะสมเมื่อใช้บริการ หรือเกี่ยวข้องกับระบบขนส่งสาธารณะซึ่งพฤติกรรมที่เหมาะสมได้แก่

- ◆ ขณะยืนรอยานพาหนะ ควรยืนห่างจากขอบถนน ขอบชานชาลา หรือขอบท่าเทียบเรือ
- ◆ ไม่ควรขึ้นหรือลงจากยานพาหนะในขณะที่ยานพาหนะยังเคลื่อนที่อยู่
- ◆ รอให้คนโดยสารลงจากยานพาหนะให้หมดก่อน จึงขึ้นไปบนยานพาหนะ
- ◆ ไม่ควรพยายามขึ้นยานพาหนะที่มีคนโดยสารเต็มแล้ว
- ◆ ไม่ควรผลักหรือดันคนโดยสารคนอื่นๆ เมื่อขึ้น-ลง และอยู่บนยานพาหนะ
- ◆ ไม่ควรยืนขวางบริเวณประตูทางขึ้น-ลง การห้อยโหนออกนอกยานพาหนะหรือขึ้นนั่งบนหลังคายานพาหนะ
- ◆ วางสัมภาระให้เรียบร้อยไม่ให้เกิดขวางทางเดิน และประตู
- ◆ ไม่ควรยื่นอวัยวะส่วนต่างๆ ของร่างกายออกนอกยานพาหนะ

- ◆ เมื่อจะลงจากรถโดยสารประจำทาง หรือรถสองแถวควรมองให้แน่ใจว่าไม่มียานพาหนะอื่นๆ แล่นเข้ามาตรงช่องว่างระหว่างยานพาหนะที่นักเรียนโดยสาร กับขอบทางเท้า เมื่อเห็นว่าปลอดภัยแล้วจึงลง แล้วเดินไปที่ทางเท้า รอจนกระทั่งรถโดยสารประจำทาง หรือรถสองแถวเคลื่อนที่ออกไปแล้วจึงข้ามถนน

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

1. ให้นักเรียนช่วยกันระดมความคิดเกี่ยวกับความหมายและประเภทของระบบขนส่งสาธารณะที่ให้บริการภายในชุมชนของนักเรียน เขียนข้อคิดเห็นที่ได้ลงบนกระดานดำ แล้วสรุปคำจำกัดความพร้อมทั้งยกตัวอย่างประกอบ

2. ให้นักเรียนระบุประเภทของระบบขนส่งสาธารณะที่นักเรียนใช้บริการ และประมาณจำนวนครั้งที่ใช้บริการโดยตอบคำถามในแบบบันทึกการสำรวจจากใบงาน 20 (เพื่อให้ได้จำนวนตัวอย่างมากขึ้น ควรจะแจกแบบสำรวจให้กับนักเรียนทั้งชั้น)

นักเรียนอาจทำการสำรวจโดยการถามคำถามจากแบบบันทึกการสำรวจ และให้เพื่อนนักเรียนยกมือขึ้น แล้วจึงบันทึกผลลัพธ์ที่ได้ลงในแบบสำรวจของแต่ละคน หรือทำการสำรวจโดยให้นักเรียนกลุ่มหนึ่งรวบรวมแบบบันทึกการสำรวจ นับจำนวนคำตอบ และรายงานในชั้นเรียน

หลังจากนั้นให้นักเรียนแต่ละคนเขียนรายงานเกี่ยวกับจุดประสงค์ของการสำรวจ วิธีการสำรวจ คำตอบที่ได้รับ และข้อสรุป

3. ให้นักเรียนทำงานใน ใบงาน 21 อธิบายให้นักเรียนเข้าใจว่านักเรียนจะต้องหาวิธีการหรือกำหนดกฎการปฏิบัติสำหรับตนเองเพื่อหลีกเลี่ยงพฤติกรรมเสี่ยงอันตราย

ให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายเกี่ยวกับคำตอบในใบงาน ในการอภิปรายควรพิจารณาคำถามดังต่อไปนี้

- ◆ เพราะเหตุใดบางคนจึงประพฤติดนในลักษณะที่เป็นอันตราย
- ◆ นักเรียนควรทำอะไรเพื่อหลีกเลี่ยงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม เมื่อเพื่อนของนักเรียนมีพฤติกรรมดังกล่าวในขณะที่ใช้บริการระบบขนส่งสาธารณะ
- ◆ เหตุใดนักเรียนจึงเลือกที่จะปฏิบัติตนอย่างปลอดภัยเมื่อใช้บริการระบบขนส่งสาธารณะ

กิจกรรมเสนอแนะ

1. ให้นักเรียนเขียนความคิดเห็นของนักเรียนตามหัวข้อต่อไปนี้ “ความปลอดภัยของบุคคลเป็นความรับผิดชอบของแต่ละบุคคล หรือเป็นสิทธิที่พึงมีพึงได้ของชุมชน”

2. ให้นักเรียนแบ่งออกเป็นกลุ่มย่อยเพื่อออกแบบโครงการรณรงค์เพื่อสนับสนุนการใช้บริการระบบขนส่งสาธารณะอย่างปลอดภัยแก่นักเรียนในสถานศึกษา ควรพิจารณาจัดให้โครงการรณรงค์เป็นกิจกรรมของชั้นเรียน

ใบงาน 20

ระบบขนส่งสาธารณะกับความปลอดภัยของตนเอง และผู้อื่น

คำชี้แจง กรุณาตอบคำถามในแต่ละข้อโดยกาเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่เหมาะสม

แบบสำรวจการใช้บริการระบบขนส่งสาธารณะ

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่..... ชั้นปีที่.....

1. เพศ

ชาย (   ) หญิง (   )

2. อายุ

- 11 ปี (   )
- 12 ปี (   )
- 13 ปี (   )
- 14 ปี (   )
- 15 ปี (   )
- 16 ปี (   )
- 17 ปี (   )
- 18 ปี (   )

3. นักเรียนเดินทางมาสถานศึกษาอย่างไร หากนักเรียนเดินทางด้วยวิธีการหลายวิธีให้เลือกวิธีการเดินทางที่ใช้บ่อยที่สุด

- การเดินเท้า (   )
- รถจักรยาน (   )
- รถจักรยานยนต์ส่วนบุคคล (   )
- รถยนต์ส่วนบุคคล (   )
- รถแท็กซี่ (   )
- รถสามล้อเครื่อง (   )
- รถโดยสารประจำทาง (   )
- รถสองแถว (   )
- รถไฟ (   )
- เรือ (   )
- อื่นๆ (โปรดระบุ)..... (   )

4. นักเรียนใช้บริการระบบขนส่งสาธารณะเพื่อวัตถุประสงค์ใดมากที่สุดที่นอกเหนือไปจากการเดินทางไปและกลับจากสถานศึกษา

- เดินทางไปซื้อของ (   )
- เดินทางไปเล่นกีฬา (   )
- เดินทางไปร่วมกิจกรรมทางสังคมต่าง (   )
- อื่นๆ (โปรดระบุ)..... (   )

ใบงาน 21

ระบบขนส่งสาธารณะกับความปลอดภัยของตนเอง และผู้อื่น

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านและทำงานตามคำสั่งต่อไปนี้ลงในสมุดแบบฝึกหัด

1. ให้นักเรียนเพิ่มพฤติกรรมเสี่ยงอันตรายอีก 3 ข้อจากประสบการณ์ที่นักเรียนเคยพบเห็น หรือทราบมา
2. เติมข้อมูลในตารางให้สมบูรณ์ โดยเขียนอันตรายที่อาจเกิดขึ้นจากพฤติกรรมเสี่ยงอันตรายในแต่ละข้อ และวิธีการ หรือกฎการปฏิบัติตนเพื่อหลีกเลี่ยงพฤติกรรมเสี่ยงอันตราย

พฤติกรรมเสี่ยงอันตราย	อันตรายที่อาจเกิดขึ้น	กฎเพื่อความปลอดภัย
• กระโดดขึ้นหรือลงจากยานพาหนะที่กำลังเคลื่อนที่อยู่		
• ขึ้นหรือลงจากยานพาหนะในด้านที่เป็นอันตราย		
• ยืนบริเวณทางขึ้น - ลง โดยไม่ยึดเกาะราวให้แน่น		
• ห้อยโหนออกจากประตูหรือหน้าต่างของยานพาหนะ		
• ผลักและดันกันบริเวณบันไดหรือประตูขึ้น - ลงที่เปิดอยู่		
• วางกระเป๋าถือขวางทางเดินหรือประตู		
• ห้อยโหนจากตอนท้ายของยานพาหนะที่กำลังเคลื่อนที่		

กิจกรรมเสริมสำหรับระดับมัธยมศึกษา

รายชื่อกิจกรรมเสริม

1. เสริมทักษะการขับขี่
2. การตรวจสอบสภาพหมวกนิรภัย
3. การตรวจสอบสภาพรถจักรยานยนต์
4. การรณรงค์เพื่อการขับขี่รถจักรยานยนต์อย่างปลอดภัย
5. การสนับสนุนการจัดซื้อหมวกนิรภัย
6. เส้นทางปลอดภัยสู่สถานศึกษา

กิจกรรมเสริม 1

เสริมทักษะการขับขี่

ควรดำเนินกิจกรรมนี้โดยผู้ที่มีคุณสมบัติเหมาะสม ในการฝึกอบรมผู้ขับขี่รถจักรยานยนต์ และดำเนินการในสถานที่ที่ไม่ใช่ถนนจริง หรือเปิดให้บุคคลภายนอกใช้ รถจักรยานยนต์ที่ใช้ทั้งหมดจะต้องอยู่ในสภาพที่สมบูรณ์และมีความปลอดภัย ครูผู้สอนควรได้รับหนังสืออนุญาตจากพ่อ แม่ หรือผู้ปกครองของนักเรียนแต่ละคนให้เข้าร่วมกิจกรรมได้ และนักเรียนยินยอมที่จะปฏิบัติตามกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องในการทำกิจกรรม ซึ่งรวมถึงการสวมใส่หรือใช้อุปกรณ์นิรภัยต่างๆ ที่มีอยู่

1. วัตถุประสงค์

- ◆ เพื่อพัฒนาทัศนคติที่รับผิดชอบต่อการใช้รถใช้ถนน
- ◆ เพื่อพัฒนาทักษะการขับขี่รถจักรยานยนต์ขั้นพื้นฐาน

2. กำหนดสถานที่ที่จะจัดกิจกรรมให้แน่นอนว่าจะจัดในบริเวณสถานศึกษา หรือจะจัดนอกสถานที่

3. สิ่งที่เรามองหาคือ

- ◆ ข้อกำหนดสภาพของรถจักรยานยนต์ที่สามารถใช้ขับขี่บนท้องถนนได้อย่างปลอดภัย
- ◆ ผู้ให้การฝึกอบรมที่มีคุณสมบัติพร้อม และมีประสบการณ์
- ◆ ข้อกำหนดของหมวกนิรภัยที่ได้มาตรฐาน
- ◆ กฎเพื่อความปลอดภัย ซึ่งรวมถึงการสวมหมวกนิรภัยที่ได้มาตรฐาน สวมรองเท้าหุ้มส้นที่กระชับ สวมเสื้อคลุมแขนยาวและกางเกงขายาวที่มีสีสว่างสดใส และสวมแว่นกันลม
- ◆ การฝึกอบรมทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ
- ◆ สถานที่ที่ใช้มีความเหมาะสมในการฝึกอบรมทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ
- ◆ มีการประกันภัยให้กับผู้เข้าร่วมกิจกรรม

4. การใช้ทรัพยากรที่ทางสถานศึกษามีอยู่

- ◆ บริเวณที่จะใช้ในการฝึกขับขี่ (ต้องเป็นบริเวณที่ไม่ได้เปิดให้บุคคลภายนอก หรือนักเรียนคนอื่นๆ ใช้)
- ◆ คุณสมบัติและประสบการณ์ของครูผู้สอน
- ◆ กฎการปฏิบัติเมื่อขับขี่
  - ▶ สวมหมวกนิรภัยที่ได้มาตรฐาน
  - ▶ สวมรองเท้าหุ้มส้นที่กระชับ
  - ▶ สวมเสื้อคลุมแขนยาวที่มีสีสว่างสดใส
  - ▶ ใช้รถจักรยานยนต์ที่อยู่ในสภาพที่สมบูรณ์

5. ใบอนุญาตจากผู้ปกครอง

6. ทักษะที่เกี่ยวข้อง

- ◆ การขึ้นและลงจากรถ
- ◆ ตำแหน่งการนั่ง
- ◆ การระบุตำแหน่งและการใช้ปุ่มควบคุมต่างๆ
- ◆ การเดินจูงรถจักรยานยนต์
- ◆ การติดเครื่อง และการหยุดรถ
- ◆ การใช้และควบคุมคลัตช์
- ◆ การขับขี่เป็นเส้นตรง
- ◆ การเปลี่ยนเกียร์
- ◆ การใช้ห้ามล้อ
- ◆ การใช้ห้ามล้อในกรณีฉุกเฉิน
- ◆ การขับขี่เป็นวงกลม
- ◆ การขับขี่อ้อมกรวย
- ◆ การขับขี่อย่างช้าๆ
- ◆ การเลี้ยว
- ◆ การจำลองสภาพการจราจร
  - ▶ การขับขี่ตามหลังยานพาหนะ
  - ▶ ตำแหน่งของรถจักรยานยนต์บนถนน และในช่องทางเดินรถ
  - ▶ การขับแซงยานพาหนะคันอื่น

กิจกรรมเสริม 2

การตรวจสอบสภาพหมวกนิรภัย

ในกิจกรรมนี้นักเรียนจะได้ทำการตรวจสอบสภาพหมวกนิรภัย โดยใช้ใบตรวจสอบความปลอดภัยของหมวกนิรภัยที่ให้ไว้ ซึ่งจะช่วยให้นักเรียนเข้าใจการใช้หมวกนิรภัยอย่างถูกต้อง

- วัตถุประสงค์
  - ◆ เพื่อช่วยให้นักเรียนสามารถทำการตรวจสอบสภาพหมวกนิรภัยได้ด้วยตนเอง โดยนักเรียนจะสามารถประเมินขนาดที่พอเหมาะกับตนเองและสภาพของหมวกนิรภัยได้
  - ◆ ให้นักเรียนสามารถเรียนรู้การสวมหมวกนิรภัยได้อย่างถูกต้อง
- นักเรียนต้องนำหมวกนิรภัยของตนเองมาด้วย และควรจับคู่กับเพื่อนเพื่อทำกิจกรรมให้แล้วเสร็จ
- สิ่งที่เรามองหาในการตรวจสอบเพื่อความปลอดภัยคือ
  - ◆ เครื่องหมายรับรองมาตรฐานอุตสาหกรรม หรือ มอก. บนตัวหมวก
  - ◆ หมวกนิรภัยที่มีสภาพของผิวด้านนอกที่ชำรุดและอาจต้องเปลี่ยนใบใหม่
  - ◆ รอยแยกบนตัวหมวก หรือตัวโพนที่อยู่ด้านในที่แตกเป็นชิ้นๆ ซึ่งนั่นหมายความว่าหมวกนิรภัยใบดังกล่าวหมดอายุการใช้งานแล้ว สภาพของตัวโพนถือว่าสำคัญมากเพราะเป็นส่วนที่จะช่วยรองรับแรงกระแทกที่เกิดขึ้น ซึ่งถ้าส่วนหนึ่งส่วนใดของหมวกโดยเฉพาะโพนเกิดการชำรุด การสวมหมวกนิรภัยก็จะช่วยอะไรไม่ได้เลย
  - ◆ สายรัดคางที่เปื่อยลู่ก็เป็นสิ่งที่อันตรายเพราะอาจฉีกขาดเมื่อได้รับแรงดึง
  - ◆ สายรัดคางที่บิดไปมาจะทำให้การสวมใส่ไม่กระชับเท่าที่ควร
  - ◆ หมวกนิรภัยที่ไม่มีเครื่องหมายรับรองมาตรฐานอุตสาหกรรม หรือ มอก. เป็นหมวกที่ไม่ผ่านการทดสอบคุณภาพ ซึ่งนั่นหมายความว่าหมวกใบดังกล่าว อาจไม่สามารถปกป้องศีรษะได้ดีเท่าที่ควร
- ควรพิจารณาการสวมหมวกนิรภัยให้ถูกต้องด้วยการปฏิบัติดังนี้
  - ◆ ตรวจสอบว่าหมวกนิรภัยที่สวมมีความกระชับและพอดีกับศีรษะของตนหรือไม่
  - ◆ แน่ใจว่าสายรัดคางต้องไม่หลวมหรือหย่อน
  - ◆ ตรวจสอบสภาพของกะบังหน้าว่ามีรอยขีดข่วนหรือรอยเปื้อนหรือไม่ เพื่อให้ผู้สวมสามารถมองเห็นได้อย่างชัดเจน
  - ◆ ตรวจสอบว่าส่วนขอบหมวกและสายรัดคางไม่ไปบดบังการมองเห็นของผู้สวม
  - ◆ เมื่อสวมหมวกนิรภัยต้องแน่ว่าหมวกไม่หลวมหรือเลื่อนหลุดจากศีรษะ ซึ่งสามารถทดสอบได้ด้วยการสะบัดศีรษะไปมารอบทิศทาง ถ้าผู้สวมหมวกนิรภัยหลวมเกินไปจะทำให้ไม่สามารถปกป้องศีรษะได้เลย

ข้อมูลการตรวจสอบสภาพและวิธีการสวมหมวกนิรภัยเหล่านี้รวมอยู่ใน ใบตรวจสอบความปลอดภัยของหมวกนิรภัย ที่แจกให้กับนักเรียนทุกคน นักเรียนควรจับคู่กันทำกิจกรรม

5. นักเรียนสามารถเขียนรายงานแสดงสิ่งที่พบและเรียนรู้จากการทำกิจกรรม ซึ่งอาจตีพิมพ์ลงในจดหมายข่าวของสถานศึกษา
6. ส่งสำเนารายงานของนักเรียนแต่ละคนให้กับพ่อแม่ ผู้ปกครองเพื่อให้พวกเขาได้รับทราบถึงการทำกิจกรรมของนักเรียน และข้อมูลที่เป็นประโยชน์
7. เชิญเจ้าหน้าที่จากบริษัทที่จำหน่ายหมวกนิรภัย หรือเจ้าหน้าที่ตำรวจมาช่วยในการทำกิจกรรม โดยตัวแทนจากบริษัทช่วยเสนอลักษณะและส่วนประกอบต่างๆ ของหมวกนิรภัยแต่ละชนิด

ใบตรวจสอบความปลอดภัยของหมวกนิรภัย

ชื่อเจ้าของหมวกนิรภัย.....

สีของหมวกนิรภัยคือ.....

1. มาตรฐาน

หมวกนิรภัยมีเครื่องหมายและหมายเลข

มี

ไม่มี

รับรองมาตรฐานอุตสาหกรรม (มอก.)

2. ตัวหมวกภายนอก

มีสภาพสมบูรณ์ สีไม่ซีดจาง ไม่มีรอยแยก หรือรอยแตก

น่าพอใจ

ไม่น่าพอใจ

3. ตัวหมวกภายใน

อยู่ในสภาพที่สมบูรณ์ ตัวโฟมด้านในไม่แตกเป็นชิ้น

น่าพอใจ

ไม่น่าพอใจ

หรือไม่อ่อนยวบ

4. สายรัดคาง

อยู่ในสภาพที่สมบูรณ์ ไม่ฉีกขาด เปื่อยลู่ย

น่าพอใจ

ไม่น่าพอใจ

ตัวหนีบหรือตัวยึดสายรัดคางไม่มีรอยแตก

หรือมีชิ้นส่วนขาดหายไป

5. การสวมหมวกนิรภัย

สายรัดคางจะต้องไม่บิดไปมา และรัดแน่นเกินไป

น่าพอใจ

ไม่น่าพอใจ

ตัวหมวกจะต้องไม่เลื่อนหลุดไปข้างหน้า หรือข้างหลัง

หรือจากด้านหนึ่งไปอีกด้านหนึ่ง และจะต้องไม่มีส่วนใดๆ

ที่ไปบดบังการมองเห็นของผู้สวม

ถ้าหมวกนิรภัยไม่มีมาตรฐานรับรอง หรือคำตอบที่ได้ข้างต้นคือ “ไม่น่าพอใจ” ไม่ว่าจะข้อใดข้อหนึ่ง ผู้ปกครองควรเปลี่ยนหมวกนิรภัยให้กับนักเรียน หมวกนิรภัยที่ชำรุดเสียหาย มีขนาดไม่พอดีกับศีรษะของผู้สวม หรือสวมไม่ถูกวิธีจะไม่สามารถปกป้องศีรษะของตนเองได้เลยเมื่อเกิดการชนหรือมีเหตุที่ทำให้ตกจากรถจักรยานยนต์

ชื่อนักเรียนผู้ตรวจสอบ.....

วันที่.....

ชื่อผู้ปกครอง.....

วันที่.....

กิจกรรมเสริม 3

การตรวจสอบสภาพรถจักรยานยนต์

ควรดำเนินกิจกรรมนี้โดยผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจทางด้านเครื่องยนต์กลไกเป็นอย่างดี ซึ่งอาจเป็นช่างซ่อมรถจักรยานยนต์ในท้องถิ่น

1. วัตถุประสงค์

- ◆ ช่วยให้นักเรียนสามารถตรวจสอบสภาพรถจักรยานยนต์ขั้นพื้นฐานได้
- ◆ นักเรียนได้เข้าใจและตระหนักถึงความสำคัญของการตรวจสอบสภาพรถจักรยานยนต์ของตนเป็นประจำ

2. สิ่งที่ต้องตรวจสอบคือ

- ◆ ยางรถ
  - ▶ ลมยาง ผิวยาง รอยตัด หรือรอยขูดขีด
- ◆ ล้อรถ
  - ▶ ซีลล้อรถที่อาจหลวมหรือขาดหายไป
  - ▶ รอยแยกหรือบวมของขอบล้อ
  - ▶ การหมุนของล้อรถ และความแน่นของอุปกรณ์ที่ยึด
- ◆ การควบคุม
  - ▶ เป็นไปอย่างคล่องแคล่วและราบรื่น
  - ▶ ปรับอุปกรณ์ต่างๆ ให้เหมาะกับการใช้งานของตนเอง
  - ▶ สภาพของสายเคเบิลที่เชื่อมโยงระบบต่างๆ เข้าด้วยกัน
- ◆ โช้ และ เฟืองรถ
  - ▶ ความตึง
  - ▶ การชำรุด หรือเสื่อมประสิทธิภาพ
  - ▶ การหล่อลื่น
- ◆ ตัวผ่อนแรงกระแทก
  - ▶ การติดตั้ง
- ◆ ความแน่นของอุปกรณ์ต่างๆ
  - ▶ สลักเกลียวที่หลวม หรือหลุดหายไป
  - ▶ ตัวนอต และหมุดที่แยกออก
- ◆ ห้ามล้อ
  - ▶ การปรับให้เหมาะสม
  - ▶ การชำรุด หรือเสื่อมประสิทธิภาพ

3. เชิญผู้เชี่ยวชาญด้านเครื่องยนต์กลไกมาสาธิตการตรวจสอบส่วนต่างๆ ของรถจักรยานยนต์ที่จำเป็น และอธิบายถึงผลลัพธ์ที่อาจเกิดขึ้นหากส่วนต่างๆ ไม่ได้รับการตรวจสอบหรือดูแลเป็นประจำ
4. แจก ใบตรวจสอบสภาพรถจักรยานยนต์แก่นักเรียนทุกคน แล้วอธิบายวิธีการใช้ และสิ่งที่นักเรียนต้องตรวจสอบ หลังจากนั้นให้นักเรียนจับคู่กันเพื่อทำกิจกรรมและทำความเข้าใจความสะอาดรถจักรยานยนต์ ควรส่งใบตรวจสอบสภาพรถจักรยานยนต์ดังกล่าวให้ผู้ปกครองด้วย
5. ให้นักเรียนรายงานผลการตรวจสอบที่ได้ในชั้นเรียนโดยเฉพาะอย่างยิ่งข้อบกพร่องที่พบ ครูผู้สอนอาจให้นักเรียนเขียนเป็นรายงานและตีพิมพ์ลงในจดหมายข่าวของสถานศึกษา

ใบตรวจสอบสภาพรถจักรยานยนต์

ชื่อเจ้าของรถจักรยานยนต์.....
 ชื่อผู้ขับขี่ (นักเรียนในกลุ่มที่ขับขี่รถจักรยานยนต์ได้).....
 บริษัทผู้ผลิตและชื่อรุ่น.....
 สีรถ.....ขนาดเครื่องยนต์.....
 หมายเลขทะเบียนรถ.....

	เหมาะสม	ได้ซ่อมแซม หรือ ปรับให้เหมาะสม	จำเป็นต้องซ่อมแซม
1. ราวสำหรับมือจับ	☐	☐	☐
2. ห้ามล้อ			
◆ ห้ามล้อหน้า	☐	☐	☐
◆ ห้ามล้อหลัง	☐	☐	☐
3. คลัตช์	☐	☐	☐
4. ลื่นจ่ายน้ำมัน	☐	☐	☐
5. โช้	☐	☐	☐
6. สายเคเบิล	☐	☐	☐
7. ยางรถ	☐	☐	☐
◆ ล้อหน้า	☐	☐	☐
◆ ล้อหลัง	☐	☐	☐
8. ไฟ			
◆ ไฟหน้า	☐	☐	☐
◆ ไฟท้าย	☐	☐	☐
◆ ไฟห้ามล้อ	☐	☐	☐
◆ ไฟเลี้ยว	☐	☐	☐
9. กระจก	☐	☐	☐

สิ่งที่ต้องตรวจสอบ

ราวสำหรับมือจับ

- ◆ หลวมหรือแน่น
- ◆ มีร่องรอยชำรุดเสียหายหรือไม่
- ◆ ชิ้นส่วนต่างๆ ยึดแน่นกับตัวรถหรือไม่

ห้ามล้อ

- ◆ คันบังคับอยู่ในสภาพที่สมบูรณ์ ตำแหน่งที่ถูกต้อง และพอเหมาะพอดีกับการใช้งานของผู้ขับขี่หรือไม่
- ◆ คันบังคับทำงานปกติหรือไม่
- ◆ น้ำมันสำหรับห้ามล้ออยู่ในระดับที่ถูกต้องและสะอาดหรือไม่
- ◆ ระบบขับเคลื่อนมีรอยรั่วหรือไม่
- ◆ ผ้ารองสำหรับห้ามล้อ (ผ้าเบรก) มีเพียงพอหรือไม่

คลัตช์

- ◆ คันบังคับอยู่ในสภาพที่สมบูรณ์ ตำแหน่งที่ถูกต้อง และพอเหมาะพอดีกับการใช้งานของผู้ขับขี่หรือไม่
- ◆ คันบังคับทำงานอย่างปกติหรือไม่

ลิ้นจ่ายน้ำมัน

- ◆ ทำงานเป็นปกติหรือไม่
- ◆ เมื่อจ่ายน้ำมันแล้วส่วนที่เป็นลิ้นปิดทันทีหรือไม่

โช้

- ◆ มีร่องรอยการชำรุดหรือไม่
- ◆ ความตึงของโช้เป็นไปตามที่แนะนำไว้ในคู่มือผู้ขับขี่หรือไม่

สายเคเบิล

- ◆ มีรอยเปื้อยลู่หรือฉีกขาดหรือไม่
- ◆ ทำงานเป็นปกติหรือไม่

ยางล้อ

- ◆ มีดอกยางหรือไม่
- ◆ มีรอยชำรุด เช่น รอยตัด รอยนูน หรือมีจุดแบนเรียบหรือไม่
- ◆ มีปริมาณแรงดัน (ลมยาง) ที่เหมาะสมหรือไม่

ไฟ

- ◆ ที่ครอบไฟสะอาดและไม่มีรอยชำรุดหรือไม่
- ◆ ปุ่มควบคุมไฟสูงและไฟต่ำทำงานเป็นปกติหรือไม่
- ◆ ไฟทำงานเป็นปกติหรือไม่
- ◆ ไฟห้ามล้อ และไฟเลี้ยวทำงานเป็นปกติหรือไม่

กระจก

- ◆ ผิวกระจกสะอาดและไม่มีรอยแตกหรือไม่
- ◆ ตัวกระจกยึดแน่นกับตัวรถจักรยานยนต์หรือไม่
- ◆ มีการปรับกระจกให้อยู่ในระดับที่พอเหมาะพอดีกับการใช้งานของผู้ขับขี่หรือไม่

กิจกรรมเสริม 4

การณรงค์เพื่อการขับขี่รถจักรยานยนต์อย่างปลอดภัย

นักเรียนสามารถศึกษาประเด็นปัญหาเกี่ยวกับการใช้รถใช้ถนนในชุมชน แล้วร่วมกันจัดกิจกรรมเพื่อสนับสนุนการขับขี่รถจักรยานยนต์อย่างปลอดภัย

1. วัตถุประสงค์

- ◆ เปิดโอกาสให้นักเรียนได้มีความรู้ความเข้าใจขึ้นเกี่ยวกับประเด็นปัญหาที่เกิดจากการใช้รถใช้ถนน
- ◆ ช่วยให้นักเรียนซึ่งเป็นผู้ใช้รถใช้ถนนคนหนึ่งได้เข้าใจถึงวิธีการลดความเสี่ยง

2. ขั้นตอนการดำเนินงาน

- ◆ เก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับประเด็นปัญหา เช่น สามารถรวบรวมข้อมูลการใช้หมวกนิรภัยด้วยการทำการสังเกตกลุ่มนักเรียนเป้าหมายในช่วงเช้าก่อนเข้าเรียน หรือหลังเลิกเรียน เป็นต้น
- ◆ วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้รับ และสรุปประเด็นปัญหา (ซึ่งรวมถึงเหตุผลต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง) เช่น มีนักเรียนเป็นจำนวนมากที่เสี่ยงต่อการได้รับบาดเจ็บสาหัสเนื่องจากการไม่สวมหมวกนิรภัย และเหตุผลที่พวกเขาไม่สวมหมวกนิรภัยก็เนื่องมาจากไม่มีเงินที่จะซื้อ หรือไม่เป็นที่นิยมสวมใส่กันในหมู่วัยรุ่น เป็นต้น
- ◆ พัฒนาแผนการดำเนินงานเพื่อแก้ไขประเด็นปัญหาที่พบ เช่น แผนการดำเนินงานเพื่อทำให้นักเรียนที่เดินทางด้วยรถจักรยานยนต์ทุกคนสวมหมวกนิรภัยและเป็นหมวกนิรภัยที่ได้มาตรฐาน
- ◆ ระบุผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้มีอำนาจอนุมัติต่างๆ ที่นักเรียนต้องขอการสนับสนุน หรือขออนุญาต
- ◆ ระบุแหล่งช่วยเหลือด้านเงินทุนหรือผู้อุปถัมภ์ที่สามารถสนับสนุนการดำเนินงานได้
- ◆ ดำเนินงานตามแผนงานที่วางไว้ ซึ่งอาจรวมถึงการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับประเด็นปัญหา การจัดกิจกรรมพิเศษ เช่น การจัดการประกวดและแจกรางวัลต่างๆ เป็นต้น
- ◆ ติดตามและประเมินผลการดำเนินงาน และตีพิมพ์ข้อมูลที่ได้รับ

เพื่อสนับสนุนการสวมหมวกนิรภัยที่ได้มาตรฐาน โดยทางสถานศึกษาอาจจัดให้มีการซื้อหมวกนิรภัยสำหรับนักเรียนในราคาที่ถูกลงกว่าท้องตลาด เนื่องจากการจัดซื้อในปริมาณมากจากโรงงานหรือร้านค้าโดยตรง อีกทางเลือกหนึ่งคือ ในกรณีที่สถานศึกษาได้รับการสนับสนุนเงินทุน ทางสถานศึกษาอาจจัดให้มีการแจกคูปองส่วนลด โดยทางสถานศึกษาเป็นผู้จ่ายเงินจำนวนดังกล่าวให้กับนักเรียนที่ต้องการซื้อหมวกนิรภัยที่ได้มาตรฐานใบใหม่ ซึ่งจะทำให้ นักเรียนเสียเงินค่าหมวกนิรภัยใบใหม่น้อยลง

กิจกรรมเสริม 5

การสนับสนุนการจัดซื้อหมวกนิรภัย

1. วัตถุประสงค์

- ◆ เพื่อช่วยให้นักเรียนได้มีโอกาสใช้หมวกนิรภัยที่ได้มาตรฐานมากขึ้น
- ◆ เพื่อเพิ่มจำนวนผู้สวมหมวกนิรภัยที่ได้มาตรฐาน ทั้งผู้ขับขี่และคนโดยสาร

2. การสนับสนุนการจัดซื้อหมวกนิรภัย

- ◆ การให้ส่วนลดแก่นักเรียนที่ต้องการซื้อหมวกนิรภัยที่เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด
- ◆ เกณฑ์ที่กำหนดอย่างชัดเจนมีดังนี้
  - ▶ ผู้ที่มีคุณสมบัติเหมาะสมคือใคร (เช่น การพิจารณาอายุ เป็นต้น)
  - ▶ ชนิดของหมวกนิรภัยที่เป็นที่ยอมรับ (เป็นหมวกนิรภัยที่ได้รับการรับรองมาตรฐานทั้งแบบครึ่งใบ เต็มใบ และแบบเต็มหน้า)
  - ▶ ระยะเวลาการแจกส่วนลด (วันเริ่มต้น และสิ้นสุดโครงการ)
  - ▶ หลักฐานการซื้อหมวกนิรภัย (นักเรียนนำใบเสร็จรับเงินมาแสดงซึ่งควรมีชื่อรายการสินค้าที่ซื้อ และวันที่ซื้ออย่างชัดเจน)
  - ▶ การจัดการงานเอกสารที่เหลือให้แล้วเสร็จ (เช่น การเซ็นรับรองการซื้อของครูผู้สอน หรือการจ่ายเงินส่วนลด เป็นต้น)
- ◆ การสนับสนุนเงินทุนจากผู้อุปถัมภ์ (เช่น สถานศึกษา สมาคมผู้ประกอบการ ร้านค้าในท้องถิ่น โรงงานผลิตหมวกนิรภัย หรือหน่วยงานรัฐบาลอื่นๆ เป็นต้น)
- ◆ การชี้แจงรายละเอียดเกี่ยวกับการขอการสนับสนุนจากผู้อุปถัมภ์ การแนะนำโครงการ และเหตุผลในการดำเนินงานแก่กลุ่มนักเรียนเป้าหมาย และผู้ประกอบการของพวกเขา
- ◆ การประเมินผล และการประชาสัมพันธ์ผลการดำเนินงาน (เช่น จำนวนเงินที่ใช้ในการดำเนินงาน และการเปลี่ยนแปลงของจำนวนผู้สวมหมวกนิรภัยเปรียบเทียบกับก่อนที่จะมีการดำเนินงาน เป็นต้น)

3. การจัดซื้อหมวกนิรภัยในปริมาณมาก

- ◆ ทางสถานศึกษาติดต่อกับโรงงานหรือบริษัทผู้ผลิตหมวกนิรภัย ที่ได้รับการรับรองมาตรฐานเพื่อขอซื้อหมวกนิรภัยจำนวนมากในราคาที่ถูกลงกว่าท้องตลาด
- ◆ ประชาสัมพันธ์โครงการและประโยชน์ของการสวมหมวกนิรภัยที่ได้มาตรฐานให้นักเรียนและผู้ปกครองได้ทราบ
- ◆ ได้รับการยืนยันจากพ่อ แม่ ผู้ปกครองในการซื้อหมวกนิรภัย (ในลักษณะของการวางเงินมัดจำ)
- ◆ ขอตัวอย่างขนาด สีล้น และรูปแบบของหมวกนิรภัยจากโรงงานเพื่อให้นักเรียนได้ทดลองสวมเพื่อหาขนาดที่พอเหมาะกับศีรษะของตนเอง และแบบที่ตนเองชอบ
- ◆ แจกจ่ายหมวกนิรภัยให้กับนักเรียนตามวันที่กำหนดจ่ายเงิน

กิจกรรมเสริม 6

เส้นทางปลอดภัยสู่สถานศึกษา

เป็นกิจกรรมที่แนะนำขั้นตอนการปรับปรุงสภาพแวดล้อมเพื่อให้การเดินทางไปและกลับจากสถานศึกษาของนักเรียนเป็นไปอย่างปลอดภัยมากยิ่งขึ้น สถานศึกษาใดมีความประสงค์ที่จะทำกิจกรรมนี้จำเป็นต้องขออนุมัติจากทางกระทรวงศึกษาธิการก่อนจึงจะสามารถดำเนินการได้ ซึ่งจะมีการแจกคู่มือการปฏิบัติกิจกรรมนี้ให้แก่สถานศึกษาที่ได้รับการอนุมัติให้ดำเนินงานได้

ภาคผนวก

ใบความรู้

ใบความรู้หมายเลข 1	หยุด มอง ฟัง คิด
ใบความรู้หมายเลข 2	บริเวณที่ปลอดภัยสำหรับคนเดินเท้า
ใบความรู้หมายเลข 3	อุปกรณ์ป้องกันสำหรับคนโดยสาร
ใบความรู้หมายเลข 4	การใช้บริการรถโดยสาร
ใบความรู้หมายเลข 5	การใช้บริการระบบขนส่งสาธารณะ
ใบความรู้หมายเลข 6	ปัญหาในการใช้รถใช้ถนน
ใบความรู้หมายเลข 7	การสำรวจความพร้อมและความสามารถของเด็ก
ใบความรู้หมายเลข 8	แบบบันทึกการปฏิบัติกิจกรรมที่บ้าน
ใบความรู้หมายเลข 9	จดหมายชี้แจงผู้ปกครอง

ใบความรู้ 1

หยุด มอง ฟัง คิด

1 หยุด ยืนบนทางเท้าหรือไหล่ทางให้ห่างจากขอบถนน

2 มอง ให้ทั่วทุกทิศทาง เพื่อให้เห็นสภาพการจราจร

3 ฟัง ให้ทั่วทุกทิศทาง เพื่อรับรู้สภาพการจราจร

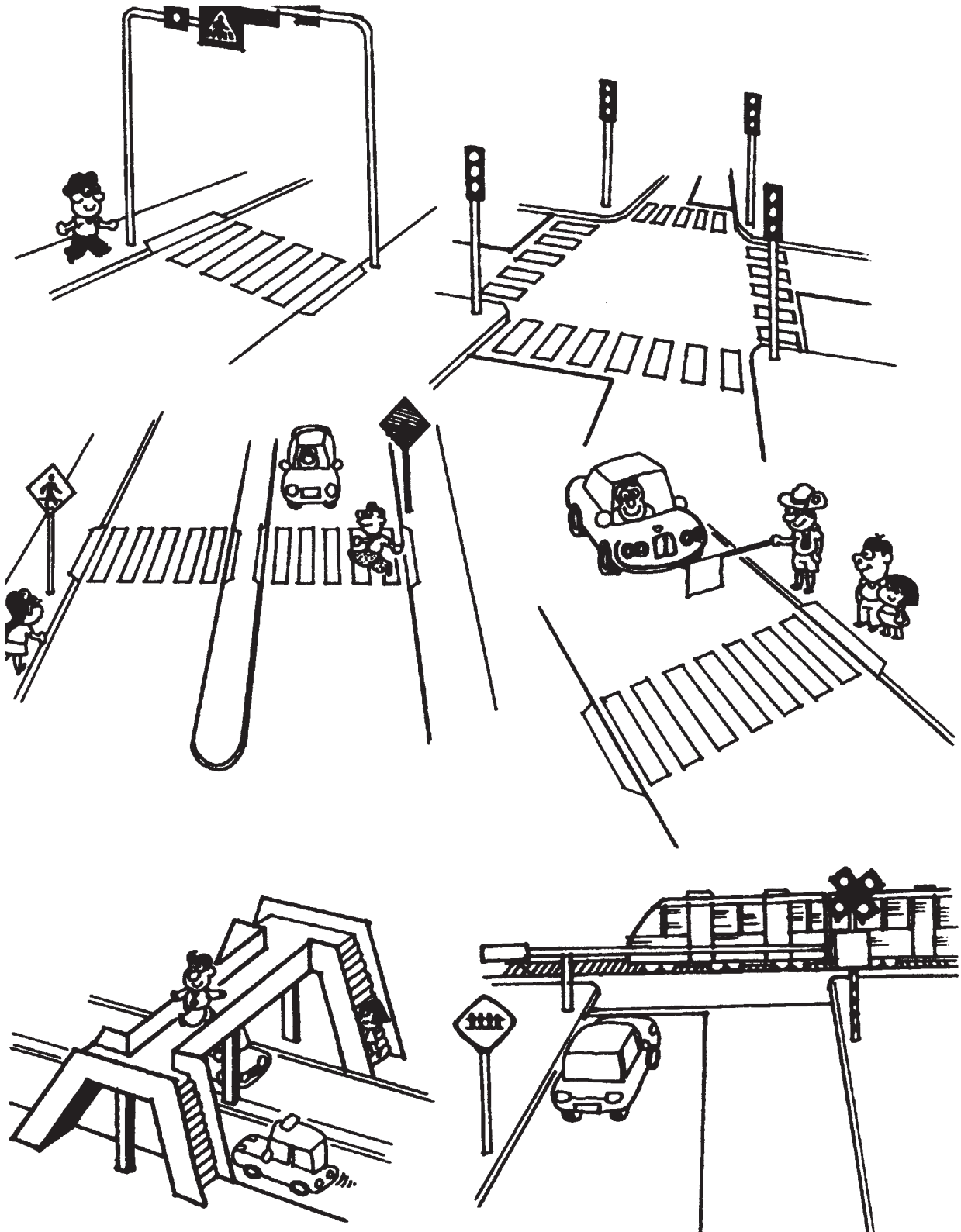

4 คิด ถึงความปลอดภัยที่จะข้ามถนน ข้ามถนนเมื่อถนนว่าง หรือเมื่อการจราจรหยุดสนิท

5 เดิน ข้ามถนนเป็นเส้นตรง คอยมองและฟังเสียงรถขณะข้ามถนน

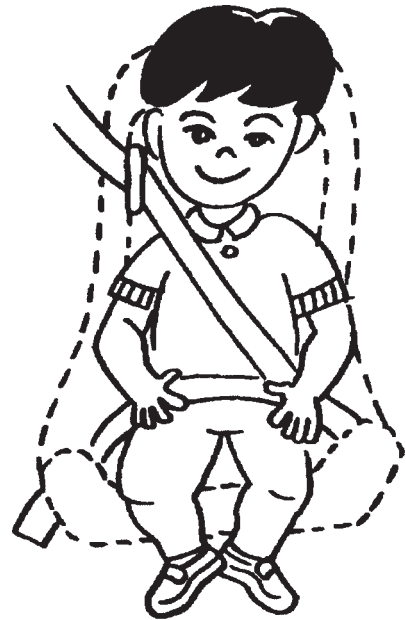
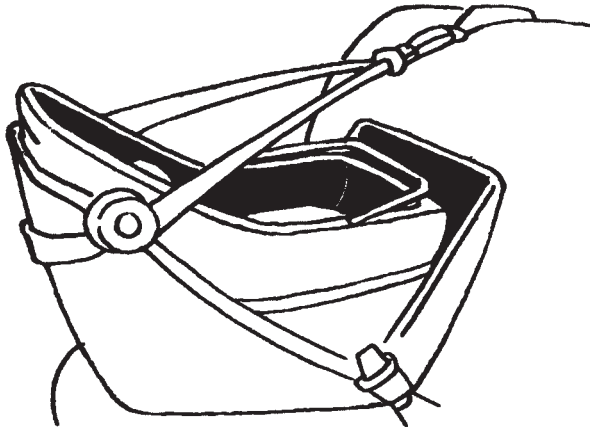
ใบความรู้ 2

บริเวณที่ปลอดภัยสำหรับคนเดินเท้า

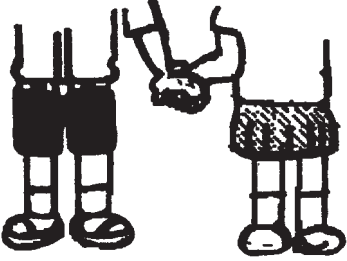

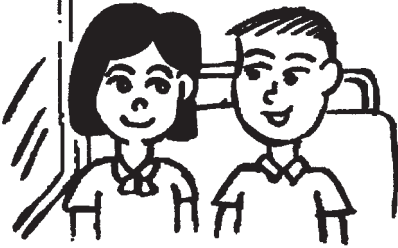

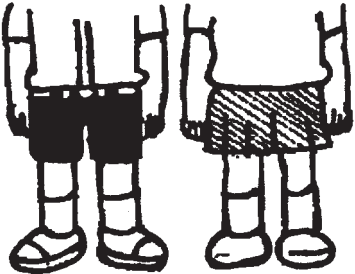
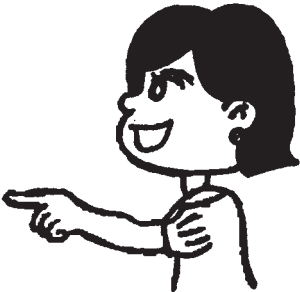

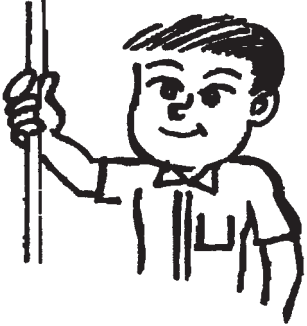
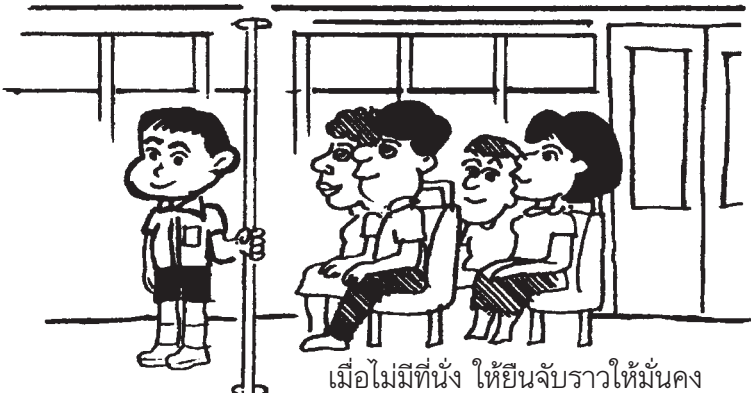
ใบความรู้ 3

อุปกรณ์ป้องกันสำหรับคนโดยสาร

ใบความรู้ 4

การใช้บริการรถโดยสาร

 <p>ไม่เร่งรีบขณะขึ้นหรือลงรถ</p>	 <p>ระมัดระวังขณะก้าวขึ้นรถ</p>	 <p>หาที่นั่งหรือยืนที่ปลอดภัย</p>
 <p>นั่งให้เรียบร้อยขณะรถวิ่ง</p>	 <p>ไม่ส่งเสียงดังและปฏิบัติตนให้สุภาพ</p>	 <p>ระมัดระวังขณะก้าวลงจากรถ</p>
 <p>ยืนรอเป็นกลุ่มให้เรียบร้อย</p>	 <p>ไม่ยื่นอวัยวะส่วนใดออกนอกตัวรถ</p>	 <p>วางเท้าไว้บนพื้น</p>
 <p>ยืนให้ห่างจากประตู</p>	 <p>เมื่อไม่มีที่นั่ง ให้ยืนจับราวให้มั่นคง</p>	

ใบความรู้ 5

การใช้บริการระบบขนส่งสาธารณะ

ขั้นตอนการใช้บริการระบบขนส่งสาธารณะอย่างปลอดภัย มีดังนี้

- ◆ เดินอย่างระมัดระวังเมื่ออยู่ใกล้รถโดยสาร รถไฟ หรือเรือ
- ◆ เดินอย่างเสียบๆ เป็นกลุ่มเล็ก ไม่ให้เกะกะผู้อื่น
- ◆ รอจนกระทั่งรถโดยสาร รถไฟ หรือเรือจอดสนิทก่อนขึ้นไป
- ◆ รออย่างใจเย็นในการขึ้นและลงจากยานพาหนะ อย่ารีบเร่งจนเกินไปหรือดันคนข้างหน้า
- ◆ หาที่นั่งหรือยืนในที่ปลอดภัย
- ◆ ถ้าไม่มีที่นั่ง ให้ยืนจับราวให้มั่นคงเพื่อป้องกันการล้ม ไม่ห้อยโหนนอกประตูหรือหน้าต่าง หรือนั่งบนหลังคา
- ◆ ยืนห่างจากประตู
- ◆ ไม่วางสัมภาระเกะกะทางเดิน
- ◆ ไม่ยื่นศีรษะ แขน หรือขาออกนอกยานพาหนะ
- ◆ อย่าพูดคุยเสียงดัง และรักษามารยาทที่ดีตลอดเวลา
- ◆ รอให้คนโดยสารลงให้หมดก่อนจึงขึ้นยานพาหนะ
- ◆ ขึ้นและลงจากยานพาหนะอย่างระมัดระวังทุกครั้ง
- ◆ มองซ้ายและขวาเมื่อขึ้นและลงจากยานพาหนะ
- ◆ ระวังในการขึ้นและลงบันไดทุกครั้ง

รถโดยสารประจำทาง รวมทั้งรถไฟฟ้า รถสองแถว รถแท็กซี่ หรือรถสามล้อเครื่อง

- ◆ ยืนห่างจากขอบถนนและรออย่างสงบบริเวณป้ายหยุดรถประจำทาง
- ◆ นั่งอยู่กับที่เมื่อยานพาหนะเคลื่อนที่
- ◆ ในกรณีที่ต้องการข้ามถนน หลังจากลงจากยานพาหนะแล้วต้องรอจนกระทั่งยานพาหนะเคลื่อนที่จากจุดที่ยืนแล้วจึงข้ามถนน เพื่อที่จะได้มองเห็นการจราจรได้ชัดเจน
- ◆ ในกรณีที่ไม่มีป้ายหยุดรถประจำทาง ควรรอให้ยานพาหนะหยุดที่ขอบถนนก่อนจึงขึ้นหรือลงจากยานพาหนะ
- ◆ ควรบอกพนักงานขับรถให้จอดรถชิดขอบถนน ในกรณีที่ต้องหยุดรถบริเวณที่ไม่ปลอดภัย
- ◆ ควรเรียกรถสองแถว รถแท็กซี่ หรือรถสามล้อเครื่อง บริเวณที่มีทางเท้า และเป็นจุดที่อนุญาตให้จอดรับส่งคนโดยสาร

รถไฟ

- ◆ ควรใช้ทางข้ามที่มีเครื่องหมายบอกอย่างชัดเจนทุกครั้งและปฏิบัติตามขั้นตอน หยุด มอง ฟัง คิด
- ◆ ยืนห่างจากขอบชานชาลา (เส้นสีเหลือง/ขาว)
- ◆ ระวังช่องว่างระหว่างชานชาลากับตัวรถ ก่อนที่จะก้าวขึ้นหรือลงทุกครั้ง

เรือ

- ◆ ตรวจสอบว่า ที่ท่าเทียบเรื่อนั้นสามารถรับน้ำหนักได้เท่าไร ถ้าบนท่าเทียบเรือมีคนโดยสารจำนวนมากเกินกำหนด ก็ควรรอบนฝั่ง
- ◆ ควรนั่งอยู่กับที่เมื่อเรือเริ่มเคลื่อนที่
- ◆ รอจนกระทั่งเรือจอดสนิทและเรือไม่โคลงแล้วจึงขึ้นหรือลงเรือ

ใบความรู้ 6

ปัญหาในการใช้รถใช้ถนน

<p>กรณีไม่มีทางเท้า</p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ เดินในทิศทางที่สวนกับยานพาหนะ ◆ มองไปที่ผู้ขับขี่ยานพาหนะ ◆ เดินชิดขอบด้านขวามือให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ ◆ สวมเสื้อผ้าที่มีสีสดใสหรือสีอ่อน ◆ พยายามเดินให้ห่างจากถนนในระยะที่ปลอดภัย 	<p>กรณีมีหัวมุมหรือทางแยกมากมาย</p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ ควรข้ามถนนตรงบริเวณทางแยกที่มีสัญญาณไฟจราจร ◆ พยายามเลือกเส้นทางที่ปลอดภัย ◆ ใช้ขั้นตอน หยุด มอง ฟัง คิด 	<p>กรณีไฟสัญญาณจราจรไม่ทำงาน</p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ เดินไปข้ามถนนยังจุดถัดไป ที่มีสัญญาณไฟจราจร ◆ ควรขอความช่วยเหลือจากผู้ใหญ่
<p>กรณีถนนมีการจราจรคับคั่ง</p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ ใช้ทางข้ามที่มีสัญญาณไฟจราจร ◆ รอจนกระทั่งยานพาหนะเคลื่อนตัวไปหมดแล้ว ◆ เลือกเส้นทางที่มีการจราจรเบาบาง ◆ ใช้บริการสถานที่อำนวยความสะดวกปลอดภัยของคนเดินเท้า เช่น ทางม้าลาย หรือสะพานลอย เป็นต้น ◆ ใช้ขั้นตอน หยุด มอง ฟัง คิด 	<p>กรณีเป็นบริเวณคอสะพาน เนิน แอ่ง ทางโค้ง หรือหักศอก</p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ พยายามอยู่ห่างจากเนินหรือแอ่ง ถ้าเป็นไปได้ ◆ ต้องแน่ใจว่าผู้อื่นสามารถมองเห็นท่านได้อย่างชัดเจน ◆ ออกห่างจากทางโค้งหรือทางหักศอก เพื่อจะได้มองเห็นได้รอบทิศทาง ◆ ยืนในจุดที่ผู้ขับขี่สามารถมองเห็นท่านได้อย่างชัดเจน ◆ ใช้ขั้นตอน หยุด มอง ฟัง คิด 	<p>กรณีถนนมีรถโดยสาร หรือรถยนต์จอดอยู่มาก</p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ พยายามหาจุดข้ามถนนที่ปลอดภัย ◆ รอจนยานพาหนะเคลื่อนผ่านไปจนหมด ◆ พยายามสบตาผู้ขับขี่ และมองดูสภาพการจราจร ◆ ใช้ขั้นตอน หยุด มอง ฟัง คิด
<p>กรณีถนนมี 4 ช่องจราจร</p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ ปฏิบัติเหมือนกับเป็นการข้ามถนน 2 ครั้ง ◆ ใช้บริการสถานที่อำนวยความสะดวกปลอดภัยของคนเดินเท้า ◆ ใช้ขั้นตอน หยุด มอง ฟัง คิด ในการข้ามถนนแต่ละครั้ง 	<p>กรณีทางข้ามไม่มีสัญญาณควบคุม</p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ พยายามสบตาผู้ขับขี่ ◆ ต้องแน่ใจว่ายานพาหนะทั้งหมดหยุดแล้ว ◆ ยังคงมองดูสภาพการจราจรในขณะที่ข้ามถนน ◆ ใช้ขั้นตอน หยุด มอง ฟัง คิด 	<p>กรณีทางข้ามสำหรับทางรถไฟ</p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ ฟังเสียงระฆังและมองสัญญาณไฟกระพริบ ◆ ใช้ขั้นตอน หยุด มอง ฟัง คิด ทุกครั้ง และข้ามถนนตรงทางข้ามที่มีป้ายแสดงไว้ ◆ ห้ามข้ามถนนตรงด้านท้ายของขบวนรถไฟที่เพิ่งเคลื่อนตัวออกไป

ใบความรู้ 7

การสำรวจความพร้อมและความสามารถของเด็ก

ชื่อ.....นามสกุล.....
 เลขที่.....ชั้น.....โรงเรียน.....

เด็กของท่านสามารถทำสิ่งเหล่านี้ได้หรือไม่

มองเห็นได้ชัดเจน	ได้/ไม่ได้
บอกว่่าสิ่งไหนอยู่ใกล้ที่สุดหรือไกลที่สุด	ได้/ไม่ได้
มองจากปลายทางตาทั้งสองข้างโดยไม่ต้องหันหน้า	ได้/ไม่ได้
ประเมินความเร็วของสิ่งที่เคลื่อนที่ได้ถูกต้องหรือใกล้เคียง	ได้/ไม่ได้
มองตามการเคลื่อนไหวของสิ่งต่างๆ เช่น ลูกบอลที่กลิ้ง หรือยานพาหนะที่เคลื่อนที่	ได้/ไม่ได้
ประเมินระยะทางระหว่างสิ่งที่อยู่ในรูปภาพ ทิวทัศน์ หรือรูปถ่าย	ได้/ไม่ได้
เดา่ลูกบอลโดยไม่ต้องมอง	ได้/ไม่ได้
อธิบายสาเหตุการเกิดอุบัติเหตุ และวิธีหลีกเลี่ยงได้	ได้/ไม่ได้
พิจารณาความเป็นไปได้หลายๆ ทางในการแก้ไขปัญหา	ได้/ไม่ได้
มีสมาธิแม้จะอยู่ในเหตุการณ์ที่น่าตื่นเต้น	ได้/ไม่ได้
นั่งรถจักรยานยนต์ได้อย่างสบาย และเอื้อมมือถึงระบบควบคุมรถได้อย่างง่ายดาย	ได้/ไม่ได้
สามารถบังคับรถจักรยานยนต์ได้อย่างคล่องแคล่ว (มีความแข็งแรงพอ)	ได้/ไม่ได้
สามารถเดินทรงตัวอยู่บนคานหรือทางเดินแคบๆ	ได้/ไม่ได้
ขี่รถจักรยานได้อย่างปลอดภัย	ได้/ไม่ได้

ใบความรู้ 9

จดหมายชี้แจงผู้ปกครอง

เรื่อง

เรียน ท่านผู้ปกครอง

บุตรหลานของท่านกำลังจะได้รับการอบรมเรื่องการใช้รถใช้ถนนอย่างถูกต้องปลอดภัย

ในรายวิชา.....

วิชานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ

- ◆ ช่วยให้เด็กมีพัฒนาการสามารถปฏิบัติตนอย่างปลอดภัยและมีความรับผิดชอบเมื่อใช้รถใช้ถนน
- ◆ สนับสนุนให้เด็กได้เรียนรู้และรู้จักเลือกเส้นทางที่ปลอดภัยในการเดินทางไปสถานศึกษา
- ◆ ช่วยให้ท่านได้เห็นขีดจำกัดของเด็กเมื่อต้องเตรียมพร้อมในการใช้รถใช้ถนน
- ◆ ช่วยให้ท่านได้มีโอกาสทำกิจกรรมร่วมกับบุตรหลานเพื่อการใช้รถใช้ถนนอย่างถูกต้องปลอดภัย

การจัดการเรียนการสอนจะประกอบด้วย การเรียนการสอนทั้งในและนอกชั้นเรียน และการทำกิจกรรมที่บ้าน บุตรหลานของท่านจะได้รับการอบรมและเรียนรู้เพื่อเป็นคนเดินเท้าที่ดี และเป็นคนโดยสารที่มีความรับผิดชอบ

ในการช่วยให้บุตรหลานของท่านมีทักษะที่ปลอดภัย สิ่งสำคัญ คือท่านจะต้องกระตุ้นให้เด็กคำนึงถึงประเด็นความปลอดภัยทุกครั้งที่ท่านและเด็กกำลังใช้รถใช้ถนนด้วยกัน โปรดพูดคุยถึงสิ่งที่ท่านปฏิบัติ พร้อมให้เหตุผล ซึ่งจะช่วยให้เด็กได้เรียนรู้เกี่ยวกับสถานการณ์ใช้รถใช้ถนนที่ถูกต้องปลอดภัยหรือที่เป็นอันตราย

ขณะที่ท่านและบุตรหลานปฏิบัติกิจกรรมร่วมกัน ท่านควรพูดคุยกับเด็กเกี่ยวกับประเด็นการใช้รถใช้ถนนอย่างถูกต้องปลอดภัย ตัวเด็กเองจะได้มีโอกาสฝึกฝนทักษะด้านความปลอดภัย และท่านก็จะได้ทราบความก้าวหน้าของเด็กในการเรียนรู้และปฏิบัติตน

เป็นเรื่องที่สำคัญยิ่งที่เด็กในวัยนี้จำเป็นต้องเรียนรู้ทักษะด้านการใช้รถใช้ถนนที่ถูกต้องปลอดภัย เพราะการปฏิบัติของเด็กยังไม่สม่ำเสมอ วันนี้อาจปฏิบัติตามกฎระเบียบทุกประการ แต่พรุ่งนี้อาจปฏิบัติตรงกันข้ามหรือไม่ปฏิบัติเลย และการเรียนการสอนที่จัดขึ้นอาจไม่สามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของเด็กได้ในทันทีทันใด หรือเด็กสามารถนำความรู้ที่ได้ไปใช้ได้ทันที ดังนั้น จึงขอความกรุณาจากท่านให้ช่วยดูแลบุตรหลานอย่างใกล้ชิด และสอนการใช้รถใช้ถนนอย่างถูกต้องปลอดภัยแก่บุตรหลานของท่านอย่างต่อเนื่อง

หากท่านมีข้อสงสัยประการใดเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนดังกล่าว โปรดติดต่อสอบถามได้ทุกเวลาหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านในการดำเนินการเรียนการสอนอันสำคัญยิ่งนี้

ขอแสดงความนับถือ

ลายเซ็น.....
(.....)

ตำแหน่ง

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ให้คำปรึกษาในการพัฒนาคู่มือฉบับนี้

ที่	ชื่อ-สกุล	ตำแหน่ง	หน่วยงาน
1.	นายระพีพันธ์ จารุดล	ผู้ช่วยเลขาธิการ	สำนักงานคณะกรรมการ จัดระบบการจราจรทางบก (สจร.)
2.	ศ.ดร.ยอดพล ธนาปริบูรณ์	ศาสตราจารย์	คณะวิศวกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีแห่งเอเชีย (เอไอที)
3.	รศ.มาลี บุญศิริพันธ์	รองศาสตราจารย์	คณะวารสารศาสตร์ และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
4.	นายวิภาคย์ ธนรัช	ผู้อำนวยการ	สำนักงานคณะกรรมการ ป้องกันอุบัติภัยแห่งชาติ (กปอ.)
5.	ผศ.ดร.ประศักดิ์ หอมสนิท	ผู้ช่วยศาสตราจารย์	คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
6.	นางสุกัญญา งามบรรจง	นักวิชาการศึกษา 8 ว.	กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ
7.	นายปรีชา ชูทรัพย์	ผู้อำนวยการพิเศษ	ศูนย์ความปลอดภัยคมนาคม กระทรวงคมนาคม
8.	นางสุนันท์ เจียรกุล	ศึกษานิเทศก์ 7	กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ
9.	นายเลิศ วุฒิชชาติปรีชา	ศึกษานิเทศก์ 7	กรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ
10.	นายเกษมณิต์ ทองสัมฤทธิ์	ศึกษานิเทศก์ 7	สำนักงานคณะกรรมการ การประถมศึกษาแห่งชาติ (สพช.) กระทรวงศึกษาธิการ
11.	ดร.สมบัติ ศรีทองอินทร์	ศึกษานิเทศก์ 6	สำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาเอกชน (สช.) กระทรวงศึกษาธิการ
12.	พ.ต.ท.บุญเกิด มาอ่อง	รองผู้กำกับการฝ่ายอำนวยการ	สถานีตำรวจนครบาลพญาไท สำนักงานตำรวจแห่งชาติ
13.	นางสาวสุภาวดี สุขมัน	หัวหน้าฝ่ายมาตรฐานและคุณภาพ	กรมการขนส่งทางบก กระทรวงคมนาคม

รายนามคณะกรรมการอำนวยการและคณะทำงาน
โครงการเงินกู้ธนาคารพัฒนาเอเชีย เพื่อพัฒนาแผนงาน/โครงการ บุคลากร และสื่อ
สำหรับการดำเนินงานรณรงค์เสริมสร้างวินัยจราจรเด็กและเยาวชนในสถานศึกษา
ของกระทรวงศึกษาธิการ
(ภายใต้แผนพัฒนาทางหลวงระยะที่ 5 แผนปฏิบัติการป้องกันและรักษา
มลภาวะสิ่งแวดล้อม 3 ด้าน เงินกู้ธนาคารโลก ของกระทรวงคมนาคม)

1. คณะกรรมการอำนวยการโครงการฯ ประกอบด้วย

1.1 ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ	ประธานกรรมการ
1.2 รองปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ที่ได้รับมอบหมาย	รองประธานกรรมการ
1.3 รองปลัดกระทรวงคมนาคม (ฝ่ายการขนส่งทางบก)	รองประธานกรรมการ
1.4 ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร หรือผู้แทน	กรรมการ
1.5 ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ หรือผู้แทน	กรรมการ
1.6 อธิบดีกรมการขนส่งทางบก หรือผู้แทน	กรรมการ
1.7 อธิบดีกรมวิชาการ หรือผู้แทน	กรรมการ
1.8 อธิบดีกรมสามัญศึกษา หรือผู้แทน	กรรมการ
1.9 อธิบดีกรมพลศึกษา หรือผู้แทน	กรรมการ
1.10 อธิบดีกรมอาชีวศึกษา หรือผู้แทน	กรรมการ
1.11 อธิบดีกรมศิลปากร หรือผู้แทน	กรรมการ
1.12 อธิบดีกรมการศึกษานอกโรงเรียน หรือผู้แทน	กรรมการ
1.13 อธิการบดีสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล หรือผู้แทน	กรรมการ
1.14 เลขาธิการสภาสถาบันราชภัฏ หรือผู้แทน	กรรมการ
1.15 เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาเอกชน หรือผู้แทน	กรรมการ
1.16 เลขาธิการคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ หรือผู้แทน	กรรมการ
1.17 เลขาธิการคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ หรือผู้แทน	กรรมการ
1.18 ผู้อำนวยการสำนักนโยบายและแผนการขนส่งและสื่อสาร กระทรวงคมนาคม	กรรมการ
1.19 ผู้อำนวยการสำนักนโยบายและแผนการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	กรรมการ
1.20 ผู้อำนวยการสถาบันการแพทย์ด้านอุบัติเหตุและสาธารณสุข กรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข	กรรมการ
1.21 ผู้อำนวยการสำนักงานคณะกรรมการป้องกันอุบัติเหตุแห่งชาติ	กรรมการ
1.22 ผู้อำนวยการสำนักวิศวกรรมและความปลอดภัย กรมการขนส่งทางบก	กรรมการ
1.23 ผู้บังคับการกองตำรวจทางหลวง	กรรมการ

1.24	ผู้บัญชาการตำรวจนครบาล	กรรมการ
1.25	ผู้บังคับการกองบังคับการตำรวจจราจร	กรรมการ
1.26	ผู้ช่วยปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ที่รับผิดชอบงานกิจการพิเศษ	กรรมการและเลขานุการ
1.27	ผู้อำนวยการสำนักงานกิจการพิเศษ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ	กรรมการ และผู้ช่วยเลขานุการ
1.28	นายเฉลิมชัย สุวรรณรัตน์ เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน 6 สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ	กรรมการ และผู้ช่วยเลขานุการ
1.29	นางสาวอภิญญา บุญจติตย์ เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน 6 สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ	กรรมการ และผู้ช่วยเลขานุการ

มีอำนาจหน้าที่

1. ให้คำปรึกษาแนะนำ และให้ข้อเสนอแนะแนวทางการดำเนินงานเกี่ยวกับกิจกรรมต่างๆ ของโครงการ
2. แต่งตั้งคณะกรรมการฯ คณะอนุกรรมการฯ หรือคณะทำงานฯ ด้านต่างๆ ของโครงการได้ตามความเหมาะสม
3. กำกับ ดูแล มอบหมายสั่งการให้คณะกรรมการฯ คณะอนุกรรมการฯ หรือคณะทำงานฯ ดำเนินงานให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของโครงการ

2. คณะทำงานโครงการฯ ประกอบด้วย

2.1	ผู้ช่วยปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ที่รับผิดชอบงานกิจการพิเศษ	ประธานคณะกรรมการ
2.2	ผู้อำนวยการสำนักงานกิจการพิเศษ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ	รองประธานคณะกรรมการ
2.3	นายปรีชา ชูทรัพย์ ผู้อำนวยการพิเศษ กระทรวงคมนาคม	คณะกรรมการ
2.4	นางสุกัญญา งามบรรจง นักวิชาการศึกษา 8 ว. กรมวิชาการ	คณะกรรมการ
2.5	นายบรรเทียง จันทน์เวศน์ อาจารย์ 3 ระดับ 8 กรมสามัญศึกษา	คณะกรรมการ
2.6	นางศรีประภา เกิดกรุง เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน 7/8 ว. สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ	คณะกรรมการ
2.7	พันตำรวจโทประภาส แสงดีจริง รองผู้กำกับการฝ่ายจราจร สถานีตำรวจนครบาลหัวหมาก	คณะกรรมการ
2.8	พันตำรวจโทบุญเกิด มาอ่อง รองผู้กำกับการฝ่ายอำนวยการ สถานีตำรวจนครบาลพญาไท	คณะกรรมการ
2.9	พันตำรวจโทสราพงษ์ พูลสมบัติ รองผู้กำกับการฝ่ายจราจร สถานีตำรวจนครบาลบางเขน	คณะกรรมการ
2.10	นายพงษ์เทพ คงสวัสดิ์ อาจารย์ 2 ระดับ 7 กรมสามัญศึกษา	คณะกรรมการ
2.11	นายเฉลิมชัย สุวรรณรัตน์ เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน 6 สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ	คณะกรรมการ
2.12	นางสาววีพรพรรณ วัชรพงศ์กุล เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน 6 สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ	คณะกรรมการ

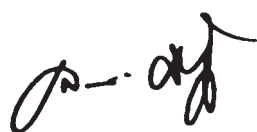
2.13 นางสาววิภา บุญศักดิ์ เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน 6 สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ	คณะกรรมการ
2.14 จำลิมตำรวจสมศักดิ์ ศรีสำอางค์ เจ้าหน้าที่ตำรวจจราจร สถานีตำรวจนครบาลพระโขนง	คณะกรรมการ
2.15 ว่าที่ร้อยตรีวิวัฒน์นา พฤษภาทวิกุล เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน 4 สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ	คณะกรรมการ
2.16 นางสาวอภิญญา บุญจติตย์ เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน 6 สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ	คณะกรรมการ และเลขานุการ
2.17 นายเกรียงศักดิ์ สิทธิเสน เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน 6 สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ	คณะกรรมการ และผู้ช่วยเลขานุการ
2.18 นางสาวพุทธรักษา เรืองอาจ เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน 5 สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ	คณะกรรมการ และผู้ช่วยเลขานุการ

มีอำนาจหน้าที่

1. จัดทำแผนพัฒนาและประสานการดำเนินงานระหว่างคณะกรรมการฯ คณะอนุกรรมการฯ คณะทำงานฯ และคณะที่ปรึกษาแต่ละฝ่ายให้เกิดความร่วมมือในการดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพ
2. ประสานการปฏิบัติงานกิจกรรมกับหน่วยงานทางการศึกษา และสถานศึกษาเพื่อให้ปฏิบัติตามแผนงาน/โครงการของกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อการเสริมสร้างวินัยจราจรเด็กและเยาวชนของชาติให้มีวินัยในการใช้รถใช้ถนนอย่างถูกต้องปลอดภัยเพื่อป้องกัน และลดอุบัติเหตุบนถนน
3. ปฏิบัติงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง กับโครงการฯ ตามที่คณะกรรมการอำนวยการหรือประธานคณะกรรมการอำนวยการมอบหมาย ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อทางราชการ

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ 9 พฤษภาคม พ.ศ. 2543

(นายสมศักดิ์ ปรึคนานันท์กุล)
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

รายนามคณะกรรมการบริหารงาน กำกับศึกษา ดูแล ตรวจสอบ และติดตามการดำเนินงานของ
ที่ปรึกษาตามโครงการเงินกู้ธนาคารพัฒนาเอเชีย เพื่อพัฒนาแผนงาน/โครงการ บุคลากร และสื่อ
สำหรับการดำเนินงานรณรงค์เสริมสร้างวินัยจราจรเด็กและเยาวชนในสถานศึกษา

ของกระทรวงศึกษาธิการ

(ภายใต้แผนพัฒนาทางหลวงระยะที่ 5 แผนปฏิบัติการป้องกันและรักษา
มลภาวะสิ่งแวดล้อม 3 ด้าน เงินกู้ธนาคารโลก ของกระทรวงคมนาคม)

คณะกรรมการบริหารงาน กำกับศึกษา ดูแล ตรวจสอบ และติดตามการดำเนินงานโครงการฯ ประกอบด้วย

1. ผู้ช่วยปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ที่มีหน้าที่รับผิดชอบงานกิจกรรมพิเศษ ประธานคณะกรรมการโครงการ
สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
2. ผู้อำนวยการสำนักงานกิจการพิเศษ รองประธานคณะกรรมการโครงการ
สำนักงานกิจการพิเศษ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
3. นายปรีชา ชูทรัพย์ ผู้อำนวยการพิเศษด้านเศรษฐกิจขนส่งและสื่อสาร กรรมการ
สำนักงานปลัดกระทรวงคมนาคม
4. พ.ต.ท. ประภาส แสงดีจริง รองผู้กำกับการฝ่ายจราจร กรรมการ
สถานีตำรวจนครบาลหัวหมาก
5. นายพงษ์เทพ คงสวัสดิ์ อาจารย์ 2 ระดับ 7 กรรมการ
สำนักงานสามัญศึกษากรุงเทพมหานคร กรมสามัญศึกษา
6. นายเฉลิมชัย สุวรรณรัตน์ เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน 6 กรรมการ
สำนักงานกิจการพิเศษ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
7. นางสาวอภิญญา บุญจติตย์ เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน 6 กรรมการ
สำนักงานกิจการพิเศษ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
8. นายเกรียงศักดิ์ ลิทธิเสน เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน 6 ว. กรรมการ
สำนักงานกิจการพิเศษ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
9. นางสาวพุทธรักษา เรืองอาจ เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน 5 กรรมการและเลขานุการ
สำนักงานกิจการพิเศษ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

มีอำนาจหน้าที่

1. ให้ประธานคณะกรรมการโครงการเป็นผู้อำนวยการบริหารและประสานงานโครงการร่วมกับคณะกรรมการ
อื่นๆ คณะที่ปรึกษา และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้เกิดผลสำเร็จลุล่วงตามวัตถุประสงค์ของโครงการและเกิดประโยชน์
สูงสุดต่อทางราชการ

2. ให้คณะกรรมการโครงการมีหน้าที่บริหารโครงการ กำกับศึกษา ดูแล ตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผลและอนุมัติการดำเนินงานของที่ปรึกษาให้เป็นไปตามข้อกำหนดเนื้อหางานและข้อเสนอแนะทางเทคนิค และข้อเสนอแนะด้านการเงิน ที่ระบุไว้ในสัญญาว่าจ้างที่ปรึกษาจนเสร็จสิ้นสัญญาว่าจ้าง

3. ให้ประธานคณะกรรมการโครงการมีหน้าที่อนุมัติการเบิกจ่ายเงินกู้สำหรับว่าจ้างคณะที่ปรึกษาตามสัญญา โดยให้เป็นไปตามระเบียบของแหล่งเงินกู้และระเบียบทางราชการจนเสร็จสิ้นการว่าจ้างดังกล่าว

4. ให้ประธานคณะกรรมการโครงการและคณะกรรมการพิจารณาปรับแผนบริหารโครงการได้ตามความเหมาะสม หากเกิดความไม่สะดวกหรือมีข้อติดขัดโดยการปรับจะต้องอยู่ในกรอบของข้อเสนอทางเทคนิคและข้อเสนอทางการเงินที่ได้เจรจาต่อรองไว้ในขั้นสุดท้าย รวมทั้งเน้นให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อทางราชการ

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้ จนเสร็จสิ้นสัญญาว่าจ้างที่ปรึกษาตามที่ระบุไว้ในการลงนามในสัญญา

สั่ง ณ วันที่ 18 มกราคม พ.ศ. 2543

(นายพนม พงษ์ไพบูลย์)
ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

รายนามคณะที่ปรึกษา

รายนามคณะที่ปรึกษาโครงการจัดจ้างที่ปรึกษาเพื่อพัฒนาแผนงาน/โครงการบุคลากร
และสื่อรณรงค์เสริมสร้างวินัยจราจรเด็กและเยาวชน

คณะที่ปรึกษาจากบริษัท เอ อาร์ อาร์ บี ทรานสปอร์ต รีเสิร์ช ประเทศออสเตรเลีย

(ARRB Transport Research, Ltd., Australia)

1. Mr. Robert Klein	ผู้จัดการโครงการ
2. Dr. Peter Cairney	ผู้เชี่ยวชาญหลักด้านการค้นคว้าวิจัย
3. Ms. Wendy Stephenson	นักวิเคราะห์ข้อมูล
4. Mr. Barry Scott	ผู้เชี่ยวชาญด้านพัฒนาสื่อ
5. Mr. Ian Hughes	ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาสื่อและการฝึกอบรม

คณะที่ปรึกษาฝ่ายไทย จากบริษัท ทรานส์คอนซัลท์ จำกัด

1. รศ.ดร.อรจรรย์ ณ ตะกั่วทุ่ง	ผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษาและสื่อ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
2. ผศ.ดร.เอ็มอัชฌา วัฒนบูรานนท์	ผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
3. ดร.พนม คลีฉายา	ผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบประเมินผล และการฝึกอบรมการใช้สื่อ
4. นายวรพจน์ ส่งเจริญ	ผู้เชี่ยวชาญและดูแลด้านการผลิตสื่อ
5. นายทศพล ชัยพิทักษ์โรจน์	วิศวกรจราจรและขนส่ง

ฝ่ายจัดการธุรการของคณะที่ปรึกษา

1. นางสาวสุภาพร แก้วกอก	หัวหน้าคณะฯ
2. นางสาวสุวรรณี หมิงประเสริฐ	ธุรการด้านการเงิน
3. นางสาวศิริพร สุ่มประดิษฐ์	เจ้าหน้าที่พิมพ์ดีด

ประสานและเรียบเรียงด้านภาษา

นางสาวพรหมพร พิณเจริญพันธุ์

B.A. Psychology, University of Saskatchewan, Canada.

สงวนลิขสิทธิ์
ผลิตเผยแพร่เพื่อการศึกษา
ห้ามจำหน่าย